

Arts and Science
คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์

วารสารวิชาการ

ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

JOURNAL OF ARTS AND SCIENCE CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY

Volume 11 Number 1 January-June 2024

ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2567

ISSN : 2408-0993 (Print)

ISSN : 2730-1486 (Online)

วารสารวิชาการ

ศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

JOURNAL OF ARTS AND SCIENCE

CHAIYAPHUM RAJABHAT UNIVERSITY

ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2567
Volume 11 number 1 January - June 2024

วารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
Journal of Arts and Science Chaiyaphum Rajabhat University

เจ้าของ	คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ		
วัตถุประสงค์	1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่องค์ความรู้ใหม่ด้านศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ 2. เพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ นักวิชาการ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และผู้สนใจ ได้มีโอกาสเสนอผลงานวิชาการ ผลงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ในสาขาวิชาศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง		
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กลั่นกรองบทความ (Peer Review)	ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราษฎน์	มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์	
		ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น	
	รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย	วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย	
	รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน	มหาวิทยาลัยศิลปากร	
	รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา จันทรอด	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ	
	รองศาสตราจารย์ ดร.ศิวัช ศรีโศภากุล	วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น	
		มหาวิทยาลัยขอนแก่น	
	รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ตั้งประเสริฐ	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	
	รองศาสตราจารย์ ดร.ชัชกรียา ไบลี	นักวิชาการอิสระ	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์สิทธิ์ ฤทธิกลิ่น	มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กนกมน รุจิรกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนิดา จารย์อุปการะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินดา จงกลกลาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวา	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนล สวนประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทรงเดช สอนใจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรพล วิเศษศิลป์	นักวิชาการอิสระ		
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิฉน์ ทศนะเทพ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์		
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติวัชร ถ้วยงาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์		
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง เพชรสุข	นักวิชาการอิสระ		
อาจารย์ ดร.วิจิตรา โพธิสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์		
อาจารย์ ดร.สุขสรรค์ ศุภเศรษฐ์เสรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี		
อาจารย์ ดร.พนิดา ตาสี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย		
อาจารย์ ดร.ประยูร เขาวินนาท	นักวิชาการอิสระ		
อาจารย์ ดร.บรรพต วงศ์ทองเจริญ	วิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์		
อาจารย์ ดร.วินัย ทองภูบาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา		
อาจารย์ ดร.เมตต์ เมตต์การุณจิต	นักวิชาการอิสระ		

บรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภารธัชรณ ศิโศศรีไซ

บรรณาธิการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.सानนท์ ด้านภักดี
อาจารย์ ดร.จิราภรณ์ จันทรเขียน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริศักดิ์ อาจวิชัย

บรรณาธิการผู้ช่วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อภินันท์ธนากร
อาจารย์ ดร.รัชฎ์ สุทธิ
ดร.อิสระพงศ์ ถนัดคำ

กองบรรณาธิการ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา คุณารักษ์
ศาสตราจารย์ ดร.กนกอร สมปราชญ์

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย
ศาสตราจารย์ ดร.สามารถ จัปโจร
รองศาสตราจารย์ ดร.พญ.กิมพร ชมะนรงค์
รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณพงศ์ สมสุข
รองรองศาสตราจารย์ ดร.จารุณี ชามาตย์
รองศาสตราจารย์ ดร.ชัชกรียา ใบลี
รองศาสตราจารย์ ดร.ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน
รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรวัฒน์ เหล่านภากุล
รองศาสตราจารย์ ดร.พุดมพงศ์ สัตยวงศ์ทิพย์
รองศาสตราจารย์ ดร.วิระพงศ์ จันทรสนาม
รองศาสตราจารย์ ดร.วิเชียร ชิวพิมาย
รองศาสตราจารย์ ดร.เดือนเพ็ญพร ชัยภักดี
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิวัช ศรีโศคางกุล
รองศาสตราจารย์วิเชียร ขาบุตรบุญทริก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติคม คาวีรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิศานาถ แก้ววินัด
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง เพชรสุข
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวาสดี พรรณา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ชุกกำแพง
อาจารย์ ดร.นพพร รักขันแสง
อาจารย์ ดร.ประยูร เขาวนินาถ
อาจารย์ ดร.ภูริพัส แสนพงษ์

ดร.ฉัตรชัย รือหาร

มหาวิทยาลัยกรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
มหาวิทยาลัยศิลปากร
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
วิทยาลัยบัณฑิตเอเซีย
มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาเขตบุรีรัมย์
นักวิชาการอิสระ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
นักวิชาการอิสระ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ
ราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ชัยภูมิ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
สมาคมผู้บริหารและครูเมืองชัยภูมิ
นักวิชาการอิสระ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
วิทยาเขตขอนแก่น
สำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ภูสิงห์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธาน วรรณวัลย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญแข ภูผายาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ แก้วสาร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานพ ยิ่งรัมย์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลักขณา สุกใส
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิรินันท์ ถนัคคำ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ พัฒนสานต์
อาจารย์ ดร.ปาริชาติ ญาตินิยม
ดร.อิสระพงศ์ ถนัคคำ

คณะผู้จัดทำ กองจัดการและพิสูจน์อักษร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภารธัชธรณ์ ศิโลศรีไช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิโรจน์ อภินันท์ธนากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ พัฒนสานต์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์หทัยกาญจน์ ทองศรีสุข
อาจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ จันทร์ขามป้อม
อาจารย์ ดร.เฉลิมวุฒิ อุทัยกัน
อาจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ ชัยภักดี
อาจารย์ ดร.ดวงใจ วิชัย
อาจารย์ ว่าที่ร้อยตรี ดร.ตะวัน จำปาโพธิ์
อาจารย์ ดร.รัชฎ์ สุทธิ
อาจารย์ ดร.ศักดิ์ชาย ตรีดี
อาจารย์ ดร.สามารถ สินทร
อาจารย์ ดร.สำราญ วานนท์
อาจารย์ ดร.สุกัญญา หงส์ทอง
อาจารย์ ดร.สุพัตรา บุตรเสรีชัย
อาจารย์ชยารักษ์ ธานี ดิชะกุล
อาจารย์ปวีณ เกรียงเกษม
อาจารย์วรเชษฐ์ แสงสีดา
อาจารย์วราภรณ์ จันทรเวียง
ดร.อิสระพงศ์ ถนัคคำ
นางสาวอุษณีย์ พรหมเตื่อ

ฝ่ายออกแบบและสารสนเทศ

อาจารย์ชนินทร์ ศรีโยยอด
นายทินนิกร เสมอโชค
นายทินนิกร เสมอโชค
นายรชานนท์ คุ่มโนนชัย
ดร.อิสระพงศ์ ถนัคคำ

กำหนดออกวารสาร

ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 : มกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

สารจากคณบดี

วารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) ซึ่งถูกจัดให้อยู่ในฐานข้อมูลวารสารกลุ่มที่ 2 ที่มุ่งมั่นเป็นสื่อกลางการเผยแพร่ผลงานวิชาการซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาร่องความรู้ และส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิชาการแก่ผู้ที่สนใจในสหศาสตร์รวมถึงการบูรณาการศาสตร์ในทุกสาขาวิชาทั้งในรูปแบบบทความวิชาการ และบทความวิจัยฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยครอบคลุมองค์ความรู้ในสาขาวิชาสังคมศาสตร์ทั่วไป สาขาวิชาการศึกษาศาखाวิชาจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรม สาขาวิชาสุขภาพ (สังคมศาสตร์) และสาขาวิชาศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ทั่วไป

วารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิฉบับนี้ เป็นปีที่ 11 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนมกราคม – มิถุนายน 2567 ซึ่งมีบทความทั้งหมด 12 เรื่อง โดยผลงานวิชาการที่ตีพิมพ์ในวารสารได้ผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ ซึ่งเป็นการกลั่นกรองบทความให้มีความสมบูรณ์ และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยผู้อ่านสามารถนำบทความจากวารสารใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงทางวิชาการได้เป็นอย่างดี

ในนามของผู้บริหารที่กำกับการดำเนินงานของคณะผู้จัดทำวารสาร หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง เรายินดีหากท่านจะกรุณาสะท้อนข้อมูลหรือแจ้งให้เราได้ทราบว่าท่านได้นำข้อค้นพบจากงานวิจัยที่ปรากฏในวารสารฉบับนี้หรือฉบับอื่นๆของวารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมินำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสังคม พัฒนางานวิจัยในศาสตร์หรือองค์กรของท่าน เราจะเป็นทีมในการคัดกรองผลงานวิชาการโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านประเมินผลงานอย่างมีคุณภาพเพื่อผู้อ่านทุกท่านได้ประโยชน์จากวารสารของเราพบกันใหม่ฉบับหน้า ขอขอบคุณครับ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริศักดิ์ อาจิชัย)
คณบดีคณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) โดยอยู่ในฐานข้อมูลวารสารกลุ่มที่ 2 ซึ่งปีนี้วารสารจะได้ครบรอบการประเมินคุณภาพจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI) รอบที่ 5 พ.ศ. 2568-2572 โดยวัตถุประสงค์ในการจัดทำวารสารเพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ความรู้บทความวิชาการ และบทความวิจัยได้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยจะเผยแพร่ผลงานวิชาการในสาขาวิชาศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ที่มีขอบข่ายครอบคลุมตั้งแต่ 2 สาขาวิชาขึ้นไปรวมกัน ได้แก่ สาขาวิชาสังคมศาสตร์ทั่วไป สาขาวิชาการศึกษาศาखाวิชาการจัดการเทคโนโลยี และนวัตกรรมสาขาวิชาสุขภาพ (สังคมศาสตร์) และสาขาวิชาศิลปศาสตร์และมนุษยศาสตร์ทั่วไป โดยมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้และส่งเสริมการเผยแพร่ผลงานวิชาการสู่ผู้ที่สนใจ

โดยฉบับนี้เป็นปีที่ 11 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2567 ประกอบไปด้วย บทความวิชาการจำนวน 1 เรื่อง และบทความวิจัยจำนวน 11 เรื่อง ซึ่งผ่านการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพบทความทำให้แต่ละบทความมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น สามารถนำไปเป็นข้อมูลอ้างอิงทางวิชาการได้เป็นอย่างดี

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ส่งบทความมาให้พิจารณาตีพิมพ์ และขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความ (Peer Reviewers) ทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขบทความให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ตลอดจนผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิที่ให้การสนับสนุนในการจัดทำวารสารฯ จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมภารธรรณศิริโลศรีไช)

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย

- ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 1-13
School Administrator Skills in the 21st Century Affecting Academic Administration
under Nakhon Ratchasima Primary Educational Area Office 5
กฤตเมธ เกิดบ้านเป้า Kittamet Kerdbanpao
บรรจบ บุญจันทร์ and Banjob Boonchan
- การสร้างแผนที่ทางน้ำเพื่อแก้ปัญหาและจัดการน้ำโดยชุมชนบ้านโนนแต้ อำเภอกอนสวรรค์
จังหวัดชัยภูมิ 14-27
Creating a water map to solve problems and manage water by communities:
A case study of Ban Non Tae, Kongsawan District, Chaiyaphum Province.
อนุสรณ์ พัฒนาคานต์ Anusorn Phattanasarn
- ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 28-41
Instructional Leadership of Administrators Affecting on Academic Affairs Administration
in school under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 6
ญาณิสสา สมอเพื่อน Yanisa samorphuan
บรรจบ บุญจันทร์ Bunjob Boonchan
- ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ 42-54
Strategic Leadership of School Administrators Affecting Schools Effectiveness under
The Office of Buriram Secondary Educational Service Area
วนิดา หยั่งบุญ Wanida Yangbun
บรรจบ บุญจันทร์ Bunjob Boonchan
- แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 55-67
Guidelines for Development of Internal Quality Assurance under Nakhon Ratchasima
Primary Educational Service Area Office 4
สมโชค ไชยดี Somchok Chaidee
บรรจบ บุญจันทร์ Banjob Boonchan
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 68-80
Factors Affecting the Effectiveness of Student Support System Operations Under the
Office of Chaiyaphum Primary Educational Area 3
จุฑารัตน์ มั่นรักคง Jutharat Manrakkhong

บรรจบ บุญจันทร์

Banjob Boonchan

The Readability Analysis of English Reading Passages in the Teaching Document 81-93
การวิเคราะห์ความยากง่ายของบทอ่านภาษาอังกฤษในเอกสารประกอบการสอนโดยใช้โคห์เมตริกซ์

ดิษฐ์วัฒน์ ทองสุข

Ditthawat Thongsook

การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT เพื่อส่งเสริม 94-106
การคิดวิจารณ์ของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิจารณ์ สำหรับนักศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

The development of web-based instruction using cooperative learning LT. technique to
enhance the critical thinking of student toward to the learning achievement and critical
thinking of student in ChaiyaphumRajabhat University

ศิรินันท์ ถนัดคำ

Sirinan Thanudca

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานหน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพ 107-119
ในชุมชนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of Problem-Based Learning Activities Learning Unit Promoting Health
in the community for Mathayom 3 Students

จิตรลดา หนันทุม

Jitlada Nanthum

นิลรัตน์ โคตะ

Nilrat Kota

การพัฒนาทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรรพินอิน โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยสื่อ 120-132
มัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

The Development of Chinese Pinyin Pronunciation Skills by using Multimedia Learning
Management with a Set of Exercises for Prathomsuksa 2 Students

นพวรรณ แก้วทองแดง

Noppawun Keaonongdaeng

เกษกนก วรรณวัลย์

Ketkanok Wannawan

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอน 133-146
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

Relationships between the Internal Supervision Roles of School Administrators and Teaching
Efficiency of Teachers under KhonKaen Primary Educational Service Area Office 2

นริศรา กาฬเพ็ญ

Naritsara Kalaphen

สรฤดี ดีปู

Sanrudee Deepu

บทความวิชาการ

การจัดการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ

147-158

Sports Management for Excellence

บรรจบ บุญจันทร์

Banjob Boonchan

อริสา นพคุณ

Arisa Nopakun

มยุรฉัตร จรรย์ญา

Mayurachat Jarunya

**ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5**
**School Administrator Skills in the 21st Century Affecting Academic
Administration under Nakhon Ratchasima Primary Educational Area Office 5**

กฤตเมธ เกิดบ้านเป้า^{1*} และบรรจบ บุญจันทร์²
Krittamet Kerdbanpao^{1*} and Banjob Boonchan²

^{1*,2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000
^{1*,2} Educational Administration Department, Graduate School, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

^{1*}Corresponding Author, E-mail : kkrittamet@gmail.com

Received: 8 January 2023, Revised: 5 June 2023, Accepted: 8 June 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน 2) ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 3) ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 338 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ กำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ทักษะที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล 3) ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการสื่อสาร มีอิทธิพลร่วมกันต่อการการบริหารงานวิชาการโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน เป็น .898 สามารถอธิบายความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ได้ร้อยละ 80.70

คำสำคัญ : การบริหารงานวิชาการ, ทักษะผู้บริหารสถานศึกษา, ทักษะศตวรรษที่ 21

Abstract

The objectives of this research were 1) to study school academic administration, 2) to study 21st century skills of school administrators, and 3) to study 21st century school administrator skills affecting school academic administration. The sample composed of 338 school administrators and teachers, which with stratified random sampling. Krejcie and Morgan tables was used for determining sample size. The tools used in the research were questionnaires. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis. The results showed that; 1) School academic administration, overall and each aspect was at a high level. The highest average was the curriculum development of educational institutions. 2) The skills of administrators of educational institutions in the 21st century, by overview and in each aspect were at a high level. The skill with the highest averages was technology and digital skills. 3) The 21st century educational institution administrator skills in analytical and creative thinking skills on technology and digital skills, teamwork skills, and communication skills had a common influence on the administration of school academic affairs statistical significance at the .05 level. Multiple correlation coefficients between School administrator skills in the 21st century affecting academic administration, it was 0.898. It could explain the variance in school academic administration by 80.70%.

Keywords: Academic administration, School administrator skills, 21st century skills

1. บทนำ

การบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนเพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย (อัครินทร์ แก่นจันทร์, 2562) การบริหารงานวิชาการจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพราะการจัดการศึกษาเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถแสวงหาความรู้ก้าวหน้าทันโลก สามารถร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข การที่สถานศึกษาจะสามารถจัดการการศึกษาได้บรรลุตามเจตนารมณ์ที่กำหนดได้นั้น สถานศึกษาต้องสามารถจัดการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ (ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล, 2563) การบริหารงานในโรงเรียนมีขอบข่ายงานครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษาและการแนะแนว การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (บุญส่ง กรุงขาลี, 2561 : ปัทมพร พงษ์เพชร, 2561) การบริหารจัดการสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ผู้บริหารจำเป็นต้องมีทักษะในการบริหาร ซึ่งทักษะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติงานด้วยความรู้ ความชำนาญ เชี่ยวชาญ ริเริ่มสร้างสรรค์ บริหารจัดการทรัพยากร

ต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสนองต่อการแข่งขัน ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปและนำพาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา (นริศสร่า บุญสะอาด, 2563) ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล และทักษะการสื่อสาร (National Association of Secondary School Principals: NASSP, 2018) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่ ขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เพื่อนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานการพัฒนางานวิชาการและส่งเสริมทักษะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนด

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

2.2 เพื่อศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

2.3 เพื่อศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

3. สมมติฐาน

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ ทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล และทักษะการสื่อสาร ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

บุญส่ง กรุงขาลี (2561) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ โดยมีขอบข่าย 8 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียนรู้ 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 6) การนิเทศการศึกษา 7) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8) การส่งเสริม สนับสนุนด้านวิชาการ แก่บุคลากร ชุมชน และสังคม

ปัทมพร พงษ์เพชร (2561) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ โดยมีขอบข่าย 8 ด้าน 1) การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ 2) การวัดผล ประเมินผลการเรียน 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 5) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 6) การนิเทศการศึกษาและการแนะแนว 7) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8) การส่งเสริมความรู้ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ

อัครินทร์ แก่นจันทร์ (2562) นิยาม การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิด ในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย

ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563) เสนอแนวคิดว่าการบริหารงานวิชาการ มีความสำคัญอย่างยิ่ง และเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพราะการจัดการศึกษาเป็นการวางพื้นฐานในการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถแสวงหาความรู้ก้าวหน้าทันโลก สามารถร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข การที่สถานศึกษาจะสามารถจัดการการศึกษาได้บรรลุตามเจตนารมณ์ที่กำหนดได้นั้น สถานศึกษาต้องสามารถจัดการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ

นริศรา บุญสอาด (2563) นิยาม ทักษะผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในการปฏิบัติงานด้วยความรู้ ความชำนาญ เชี่ยวชาญ ริเริ่มสร้างสรรค์ บริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสนองตอบต่อการแข่งขัน ทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของโลกเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปและนำพาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา

National Association of Secondary School Principals: NASSP (2018) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 11 ทักษะ ได้แก่ 1) การทำงานเป็นทีม 2) ทักษะการแก้ปัญหา 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์ 4) ความคิดสร้างสรรค์ 5) ทักษะด้านการสื่อสาร 6) ทักษะด้านการเรียนรู้นวัตกรรม 7) ทักษะด้านการใช้ดิจิทัล 8) ทักษะวิสัยทัศน์ 9) ทักษะการเรียนรู้เร็ว 10) ทักษะการพิจารณาตัดสินใจ 11) ทักษะมุ่งผลสัมฤทธิ์

จากการสังเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ พบว่า มีจำนวน 14 องค์ประกอบ แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะองค์ประกอบที่มีค่าความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป เพื่อเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนั้น ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ จึงมี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) การนิเทศการศึกษาและการแนะแนว 5) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 6) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ 7) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และจากการสังเคราะห์ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 พบว่า มีจำนวน 19 องค์ประกอบ แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะคัดเลือกเฉพาะองค์ประกอบที่มีค่าความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนั้น ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 จึงมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ทักษะการทำงานเป็นทีม 2) ทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล และ 5) ทักษะการสื่อสาร

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัทมพร พงษ์เพชร (2561) ได้ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ระดับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ทักษะการทำงานเป็นทีม รองลงมาคือ ทักษะความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ส่วนทักษะที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ ทักษะเทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล ระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การวัดผล ประเมินผลการเรียน รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด คือ การส่งเสริมความรู้ และประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับมากที่สุด ($r_{xy} = .835$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะการทำงานเป็นทีม ทักษะเทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล และทักษะความเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ร่วมกันทำนายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้ร้อยละ 73.30

ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563) ได้ศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงกับการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2,643 คน จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 954 คน โรงเรียนขนาดกลาง 1,439 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 102 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 148 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 338 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม จำแนกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 122 คน โรงเรียนขนาดกลาง 184 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ 13 คน และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 19 คน

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) ได้แก่ ขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพจริงการบริหารงานวิชาการโรงเรียน แบ่งเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) การนิเทศการศึกษาและการแนะแนว 5) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 6) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 7) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Joshi, Kale, Chandel, and Pal, 2015) จำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 แบ่งเป็น 5 ทักษะ ได้แก่ 1) ทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ 2) ทักษะการทำงานเป็นทีม 3) ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ 4) ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล 5) ทักษะการสื่อสาร มีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (Joshi, Kale, Chandel, and Pal, 2015) จำนวน 26 ข้อ

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องของรูปแบบ และความถูกต้องของภาษา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง เพื่อให้คำถามมีคุณภาพ ผลปรากฏว่าคำถามผ่านเกณฑ์ทุกข้อ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.80 -1.00 จำนวน 61 ข้อ นำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1951) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการบริหารงานวิชาการโรงเรียน เท่ากับ 0.99 และทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 เท่ากับ 0.99

5.4 การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.4.1 ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4.2 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงสภาพจริงมากที่สุด

5.4.3 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถาม จำนวน 338 ฉบับ ผ่านช่องทางต่าง ๆ ได้แก่ 1) จัดส่งทางไปรษณีย์ 2) ช่องทางออนไลน์โดยใช้ Google Forms 3) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และเก็บแบบสอบถามได้ จำนวน 338 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5.4.4 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ มีค่าอยู่ระหว่าง -1.0 ถึง +1.0 สำหรับทิศทางของความสัมพันธ์พิจารณาจากเครื่องหมาย ค่าสหสัมพันธ์เป็นบวกแสดงว่าตัวแปรทั้งสองเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนค่าความสัมพันธ์เป็นลบแสดงว่าตัวแปรทั้งสองเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางกลับตรงกันข้าม ขนาดของความสัมพันธ์ ตัวเลขเป็นการบอกค่าความสัมพันธ์ที่ค่ายิ่งมากใกล้ -1.00 หรือ +1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์สูงมาก ค่าเป็น 0 หมายถึง ทั้งสองตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน จากนั้นวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

6. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน 338 คน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน) (n = 338)	ร้อยละ
ขนาดเล็ก	122	36.09
ขนาดกลาง	184	54.44
ขนาดใหญ่	13	3.85
ขนาดใหญ่พิเศษ	19	5.62
รวม	338	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง (ร้อยละ 54.44) รองลงมา คือ ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็ก (ร้อยละ 36.09) ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ (ร้อยละ 5.62) และปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ (ร้อยละ 3.85) ตามลำดับ

6.1 การบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 นำเสนอดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารงานวิชาการ ภาพรวมและรายด้าน

การบริหารงานวิชาการโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับค่าเฉลี่ย
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.25	0.73	มาก
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.24	0.77	มาก
3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.14	0.81	มาก
4. การนิเทศการศึกษาและการแนะแนว	4.17	0.76	มาก
5. การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.18	0.79	มาก
6. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.06	0.82	มาก
7. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.24	0.74	มาก
ภาพรวม	4.18	0.72	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$, S.D.= 0.72) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.73) รองลงมา คือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.74) และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.77) และต่ำที่สุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.82)

6.2 ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 นำเสนอดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ภาพรวมและรายด้าน

ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ระดับค่าเฉลี่ย
1. ทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์	4.19	0.86	มาก
2. ทักษะการทำงานเป็นทีม	4.14	0.85	มาก
3. ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์	4.14	0.87	มาก
4. ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล	4.25	0.79	มาก
5. ทักษะการสื่อสาร	4.18	0.85	มาก
ภาพรวม	4.18	0.82	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.79) รองลงมา คือ ทักษะทักษะการกำหนดวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.86) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงต่ำที่สุด คือ ทักษะการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.85) และทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.87)

6.3 ผลการวิเคราะห์สมการพยากรณ์ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 5

การวิเคราะห์ถดถอยทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 5 นำเสนอดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ถดถอยทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์ การถดถอยจากคะแนนดิบไม่ ปรับมาตรฐาน (b)	สัมประสิทธิ์ การถดถอยจากคะแนน มาตรฐาน (β)	t	p
ค่าคงที่	0.911		9.35**	.000
ทักษะการคิดวิเคราะห์และ การคิดสร้างสรรค์	0.512	0.622	6.14**	.000
ทักษะด้านเทคโนโลยีและ ดิจิทัล	0.350	0.384	5.19**	.000
ทักษะการทำงานเป็นทีม	0.162	0.191	3.23**	.001
ทักษะการสื่อสาร	-0.239	-0.284	-3.10**	.002
$R = .898$, $R^2 = .807$, $p = .000$				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการสื่อสาร มีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทักษะที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะการสื่อสาร และทักษะการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นราชสีมา เขต 5 เป็น .898 และทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 สามารถอธิบายความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ได้ร้อยละ 80.70

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

7.2 ระดับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ทักษะการทำงานเป็นทีมและทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์

7.3 ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการสื่อสาร มีอิทธิพลร่วมกันต่อการการบริหารงานวิชาการโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทักษะที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ รองลงมา คือ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะการสื่อสาร และทักษะการทำงานเป็นทีม ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 กับการบริหารงานวิชาการโรงเรียนเป็น .898 และทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 สามารถอธิบายความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ได้ร้อยละ 80.70

8. อภิปรายผล

8.1 ระดับการบริหารงานวิชาการโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นภารกิจหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญอันดับแรก เพราะจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนและพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของอริวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562) ที่เสนอว่า การบริหารงานวิชาการถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา เพราะงานวิชาการประกอบไปด้วยงานที่สำคัญ ๆ เช่น งานหลักสูตรหรืองานจัดการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผล ฯลฯ ซึ่งแต่ละงานจะเป็นตัวชี้วัดความก้าวหน้าและคุณภาพของสถานศึกษานั้นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของวราพร ลินศิริ และชลารักษ์ สุวรรณสัมฤทธิ์ (2564) ที่ศึกษาพบว่าระดับการบริหารงานวิชาการในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สู่อาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ดาคม, สุนทร สายคำ และพระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส (2565) ที่ศึกษาพบว่าการบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4

8.2 ระดับทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก โดยทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก สอดคล้องกับแนวคิดของปัทมพร พงษ์เพชร (2561) ได้เสนอว่า ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ เพื่อการบริหารจัดการ

ที่เป็นเลิศ มีความเป็นมืออาชีพ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล ทองจำรัส และสจิวรรณ ทรรพสุ (2563) ที่ศึกษาทักษะผู้บริหารสถานศึกษาศตวรรษที่ 21 โดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ทักษะการสร้างทีมงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิมล แก้วอุทัย และกานต์ เนตรกลาง (2564) ที่ศึกษาพบว่า ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

8.3 ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัล ทักษะการทำงานเป็นทีม และทักษะการสื่อสาร มีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทักษะที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์มีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นในยุคปัจจุบัน เพราะเราต้องใช้ทักษะในการแก้ปัญหา ตัดสินใจ วางแผนการทำงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีทักษะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563) ที่ศึกษาพบว่า ทักษะด้านการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์นวัตกรรม ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังพบว่าทักษะด้านเทคโนโลยีและดิจิทัลมีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากเทคโนโลยีมีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของปัทมพร พงษ์เพชร (2561) ที่ศึกษาพบว่า ทักษะเทคโนโลยี นวัตกรรม ดิจิทัล ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า ทักษะการทำงานเป็นทีมมีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงานวิชาการที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่าย สอดคล้องกับผลการวิจัยของปัทมพร พงษ์เพชร (2561) ที่ศึกษาพบว่า ทักษะการทำงานเป็นทีมส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังพบว่า ทักษะการสื่อสารมีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากทักษะการสื่อสารเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้นำทุกคน เพื่อร่วมงานเข้าใจเป้าหมายและสามารถเดินหน้าไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563) ที่ศึกษาพบว่า ทักษะด้านการสื่อสารและความร่วมมือ ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการศึกษาของณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล (2563) ที่ศึกษาพบว่า ทักษะการบริหารส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานอื่นในการผลิต จัดหา พัฒนาและแลกเปลี่ยนการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี

9.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำกับติดตามผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

9.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5

10. กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

10. เอกสารอ้างอิง

- ณัฐพงษ์ ปรีชานนทกุล. (2563). *ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.*
- นริศสร่า บุญสอาด. (2563). *ทักษะในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- บุญส่ง กรุงชาติ. (2561). *ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.*
- ปัทมพร พงษ์เพชร. (2561). *ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.*
- พรพิมล แก้วอุทัย และกานต์ เนตรกลาง. (2564). *ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ตามทัศนะของครู. วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 12(1) : 111-126.*
- วรภาพร สิ้นศิริ และชลลภรณ์ สุวรรณสัมฤทธิ์. (2564). *การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครบุรี. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์. 7(3) : 129-146.*

- สุวิมล ทองจำรัส และสจ๊ววรรณ ทรพพสุ. (2563). ทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*. 10(3) : 168-178.
- อริวัฒน์ พันธุ์รัตน์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อมรรัตน์ ดาคม, สุนทร สายคำ และพระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส. (2565). การบริหารงานวิชาการในศตวรรษที่ 21 ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4. *Journal of Modern Learning Development*. 7(6) : 172-183.
- อัศวรินทร์ แก่นจันทร์. (2562). การมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*. 16(3) : 297-234.
- Joshi, A., Kale, S., Chandel, S., & Pal, D. K. (2015). Likert scale: Explored and explained. *British Journal of Applied Science & Technology*. 7(4) : 396.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607-610.
- NASSP. (2018). Leading learning principal leadership article. Retrieved June 3, 2022. From <https://www.nassp.org/publication/principal-leadership/volume-19-2018-2019/principal-leadership-november-2018/nassp-publishes-building-ranks-for-school-leaders/>

การสร้างแผนที่ทางน้ำเพื่อแก้ปัญหาและจัดการน้ำโดยชุมชนบ้านโนนแต้ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

Creating a water map to solve problems and manage water by communities:
A case study of Ban Non Tae, Konsawan District, Chaiyaphum Province.

อนุสรณ์ พัฒนสานต์
Anusorn Phattanasarn

โปรแกรมรัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 36000
Political Science Program, Faculty of Political Science, Chaiyaphum Rajabhat
University, Chaiyaphum 36000, Thailand.
Corresponding Author, E-mail : anusorn_phat@hotmail.com

Received: 9 January 2023, Revised: 2 May 2023, Accepted: 13 June 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการการแก้ปัญหาและจัดการน้ำโดยชุมชน บ้านโนนแต้ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ และ 2) ศึกษาแนวทางการทำแผนที่ทางน้ำและการจัดการน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาทรัพยากรน้ำ บ้านโนนแต้ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างคือ คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 17 คน ได้มาแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบสรุปอุปนัย ผลการวิจัย พบว่า 1) ชุมชนบ้านโนนแต้ มีหนองน้ำสองแห่งคือ หนองแซง และหนองน้ำซุ่นโดยมีคลองน้อยเป็นทางน้ำที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำชี ซึ่งขาดออกจากกันทำให้เกิดน้ำท่วมในฤดูฝน สาเหตุเกิดจากการขยายพื้นที่เกษตรกรรมทับทางน้ำ ชุมชนโนนแต้แก้ไขปัญหาโดยขุดลอกหนองน้ำเพื่อเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้ง แต่ไม่สามารถบรรเทาได้ จึงประสานการสนับสนุนกับเครือข่ายภายนอกด้านงบประมาณโครงการเชื่อมต่อคลองเพื่อให้น้ำเดินทางได้สะดวก โดยเฉพาะการเชื่อมต่อหนองน้ำต่าง ๆ ในชุมชนกับแม่น้ำชี มีการทำประตูเปิด-ปิด บริเวณจุดเชื่อมต่อเส้นทางน้ำเพื่อบริหารจัดการน้ำในช่วงเวลาวิกฤต 2. แนวทางการทำแผนที่ทางน้ำและการจัดการน้ำชุมชนเพื่อแก้ปัญหาโดยระดมความคิดแบบมีส่วนร่วมกับเครือข่ายภายนอกใช้เทคโนโลยีพิกัดอัตราส่วน คำนวณปริมาณและทิศทางของน้ำ และร่วมทำผังน้ำ มีคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต้เป็นผู้บริหารจัดการการใช้น้ำ

คำสำคัญ : การจัดการน้ำชุมชน, ผังน้ำชุมชน, ทรัพยากรน้ำอำเภอคอนสวรรค์, แหล่งน้ำจังหวัดชัยภูมิ

Abstract

The purposes of this study were; 1) To study the development of water problem solving and management by the Ban Non Tae community, Kon Sawan District, Chaiyaphum

Province. 2) To study the water mapping and community water management guidelines in order to prevent and solve water resource problems in Nontae Village, Kon Sawan District, and Chaiyaphum Province. The research was used Qualitative method. The sample was purportedly obtained from the Non-Tae Community Water Management Committee and related departments totaling 17 people. The research tools were structured interview form Analyze the inductive summary qualitative data. The research found that 1) Ban Non-tae community, where two branch rivers, the "Kam River" and "Lam Na-san," have two swamps, Nong Saeng and Nong Nai, which are the same waterway connecting the Chi River. The two rivers are disconnected from each other caused by the expansion of farmland encroaching on waterways or filling up waterways. The Nontae community originally dug up swamps and shallow water canals to store water for use during the dry season. However, they were unable to solve the problem. Therefore, they joined with the outside networks to support the project budget and drive activities, connecting the canal at the canal's junction. There was an open and closed gate at each junction to manage the water during the crisis. 2) Participatory Water Mapping and Community Water Management Guidelines to Prevent and Solve Water Resources, Ban Non-tae, Kon Sawan District, Chaiyaphum Province, have been mobilized to coordinate with external networks, especially using water volume calculation technology, water flow direction, and water mapping. established the Non-Tae Community Water Management Committee for the management of shared water use.

Keywords: Community Water Management, Community Water Plan, Konsawan District's water resources, Chaiyaphum water source

1. บทนำ

ทรัพยากรที่มีตามธรรมชาติและถือได้ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อชีวิตมากที่สุดคือน้ำ อันเป็นสิ่งที่มนุษย์จะขาดไม่ได้ไม่ว่าจะด้วยการบริโภคหรือใช้ในการอุปโภคของแต่ละวัน นอกจากนี้ยังเป็นองค์ประกอบหนึ่งในทางเกษตรกรรมที่หล่อเลี้ยงพืชพันธุ์ให้เจริญเติบโตอันจะเป็นปัจจัยด้านอาหารให้แก่มนุษย์ การตั้งถิ่นฐานที่อยู่อาศัยของมนุษย์จากอดีตจำเป็นต้องพึ่งพาแหล่งน้ำ ที่อยู่อาศัยและความเจริญจึงขยายตัวและเติบโตในบริเวณล้อมรอบแหล่งน้ำที่สำคัญ ๆ ตามพื้นที่ต่าง ๆ มาจนปัจจุบัน กล่าวสำหรับเรื่องลำนํ้า จังหวัดชัยภูมิแม้ว่าจะมีความอุดมสมบูรณ์ด้านป่าไม้ ลุ่มน้ำ แต่กลับพบว่าขาดแนวทางในการจัดการเรื่องน้ำซึ่งเป็นเรื่องสำคัญและมีปัญหาภัยแล้งมาตลอด (มูลนิธิอุทกพัฒน์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2563) ข้อสงสัยดังกล่าวนำไปสู่คำถามของการวิจัยดังจะสรุปไว้ในตอนท้าย คือ ความสมบูรณ์ของพื้นที่ตามธรรมชาตินำไปสู่การพร่องหรือขาดแคลนนํ้า หรือ วิธีการจัดการน้ำที่ไม่มีแนวทางที่ชัดเจนที่ส่งผลต่อภาพรวมของการขาดแคลนนํ้า ถ้าเป็นอย่างหลังแนวทางในการวางแผนการใช้และการบริหารจัดการน้ำควรถูกออกแบบและวางแผนอย่างไรจึงจะนำไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนในการทำการเกษตรกรรม

แผนที่ทางน้ำ หรือผังน้ำ คือการบริหารจัดการน้ำชุมชนที่ร่วมกันออกแบบทางเดินของน้ำให้ไหลเวียน และเชื่อมโยงแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบ เช่นการขุดทางเดินน้ำเพื่อเชื่อมหนองน้ำที่มีอยู่ตามจุดต่าง ๆ ในพื้นที่ ให้ไหลเชื่อมโยงกันไปยังแม่น้ำสายหลักของพื้นที่ มีประตูเปิด-ปิดระบายน้ำเพื่อให้เกิดความสมดุลของระบบน้ำ ในการใช้น้ำทั้งฤดูฝนหลากและฤดูแล้ง ซึ่งการบริหารจัดการน้ำโดยชุมชนจะทำให้ลดปัญหาน้ำแล้ง-น้ำท่วมตาม ฤดูกาลได้อย่างยั่งยืน (สุพล บุญโนนแต่ และธนกร ปุริสังข์, สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2565) จากสภาพการณ์ ของพื้นที่ชุมชนบ้านโนนแต่ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งตามลักษณะภูมิประเทศเป็นแหล่งรับน้ำจาก พื้นที่สูงตอนบนและชะลอน้ำก่อนส่งผ่านไปยังพื้นที่อื่น ๆ นั้น นิรัช บุญโนนแต่ กล่าวถึงผังน้ำของชุมชนว่า การเชื่อมทางน้ำเข้าหากันอย่างเป็นระบบ และบริหารจัดการน้ำโดยชุมชน โดยให้น้ำไหลเวียนหากันและ ควบคุมการไหลของน้ำได้ตลอดปีนั้น เป็นแนวคิดที่เป็นไปได้โดยการวางผังน้ำ ขุดทางน้ำให้เชื่อมเข้าหากัน และ ต่อไปยังหนองน้ำหนึ่งไปถึงอีกหนองหนึ่งและเชื่อมต่อไปยังแม่น้ำชี มีประตูเปิด-ปิด ระบายเข้าออกอย่างเป็น ระบบ จะทำให้มีน้ำไม่มากและไม่น้อยจนเกินไปตลอดปีลดความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วม-น้ำแล้งลงได้ (นิรัช บุญโนนแต่, สัมภาษณ์ 8 สิงหาคม 2566) ซึ่งชุมชนบ้านโนนแต่ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ตั้งอยู่ติดแม่น้ำชี มีแนวป่าครอบคลุมตลอดลำน้ำตามธรรมชาติ สภาพทั่วไปของชุมชนบริเวณใกล้แม่น้ำทำ อาชีพเกษตรกรรมโดยเฉพาะการทำนาปีละ 2 ครั้ง หรืออาจจะ 3 ครั้งในบางปีเพราะมีแหล่งน้ำที่สามารถ นำมาใช้ทางเกษตรกรรมได้อย่างสม่ำเสมอ ตลอดระยะเวลากว่า 60 ปีภายหลังการใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ แห่งชาติฉบับที่ 1 ตั้งแต่ปี พ.ศ.2504 เป็นต้นมาส่งผลกระทบต่อการใช้พื้นที่เกษตรกรรมโดยเฉพาะ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือที่เรียกกันว่า ‘ที่ราบสูง’ ที่มุ่งขยายพื้นที่เพาะปลูกโดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจทำให้ เกษตรกรบุกรุกผืนป่าไม้ และบุกรุกหนองน้ำธรรมชาติตลอดจนการตัดเส้นทางน้ำเดิมมาทำแปลงเกษตร เชิงเดี่ยวส่งผลให้เส้นทางน้ำเปลี่ยนทิศ น้ำไม่เพียงพอ และขาดแหล่งสำรองน้ำในฤดูแล้ง นอกจากนี้การตัด เส้นทางน้ำทำให้แหล่งน้ำและลำห้วยขาดการเชื่อมต่อทำให้น้ำไหลไม่เป็นไปตามธรรมชาติเดิม เมื่อฤดูฝนทำให้ เกิดปัญหาน้ำท่วมเป็นบริเวณกว้างเกิดผลเสียต่อเรือสวนไร่นาที่จมอยู่ใต้น้ำไม่ได้ผลผลิตตามที่ควรจะเป็น ในขณะที่เมื่อถึงฤดูแล้งก็เกิดภาวะแล้งอย่างหนักเพราะไม่มีแหล่งสำรองน้ำไว้ใช้ จนเกิดเป็นวงจรน้ำท่วม – น้ำแล้ง สลับกันอยู่ตลอดมานับเป็นเวลากว่า 20 ปี (ธนกร ปุริสังข์, สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2565) หากกล่าวถึงอำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ปัญหาเรื่องน้ำท่วมลำน้ำชีและน้ำสาขาจะถูกกล่าวถึงทันทีเสมือน เอกลักษณะของพื้นที่ที่กล่าวได้ นอกจากนี้เมื่อถึงฤดูฝนผู้สัญจรเส้นทางรอยต่อระหว่างอำเภอกอนสวรรค์ไปยัง อำเภออื่น ๆ ในจังหวัดข้างเคียงจะหลีกเลี่ยงเส้นทางที่ผ่านบริเวณแม่น้ำชีและลำน้ำสาขารอบบริเวณนี้ทุก ครั้ง (หมอน ชุ่มเกิด, สัมภาษณ์, 21 กันยายน 2565)

ปัญหาและสภาพของผลกระทบข้างต้นทำให้ชุมชนที่เหลืออยู่เริ่มตระหนักว่า เมื่อไม่มีน้ำ ไม่มีที่ดิน ทำกินก็ไม่สามารถอยู่รอดได้แบบตัวใครตัวมัน การเอาชนะวิกฤตเรื่องน้ำจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้เกิด การเปลี่ยนแปลง เปลี่ยนแปลงทั้งวิถีคิดและแนวทางการบริหารจัดการ ทำให้ชุมชนน้อมนำเอาแนวพระราชดำริ มาบริหารจัดการน้ำชุมชนด้วยการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำและเส้นทางน้ำเดิม โดยการหาแนวทาง ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาสำรวจพื้นที่เพื่อดำเนินการจัดทำแผนที่แหล่งน้ำ เพื่อคาดการณ์การไหล และการเดินทางของน้ำให้เกิดความเชื่อมโยงเส้นทางน้ำ นอกจากนี้เพื่อหาแนวทางการสร้างจุดพักหรือสำรอง น้ำตามเส้นทางในแผนที่น้ำ และการใช้แนวทางอนุรักษ์แนวคลองด้วยการสร้างป่าไผ่ในบ้านด้วยแนวคิด หนึ่งหัวนาหนึ่งป่าไผ่ เพื่อให้มีน้ำ ดิน และป่าสัมพันธ์กันตามธรรมชาติ (สายยันต์ เหล็กพรหม, สัมภาษณ์, 8 สิงหาคม 2565)

จากปัญหาและแนวทางการจัดการแก้ปัญหารัพยากรน้ำนำมาสู่คำถามของการวิจัยในครั้งนี้ คือ ความร่วมมือแบบมีส่วนร่วมในการทำหน้าที่น้ำเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชนบ้านโนนแต่ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ เกิดขึ้นในลักษณะ มีหน่วยงาน องค์กรอื่น ๆ จากทั้งภายในพื้นที่และภายนอกพื้นที่เข้ามาร่วมมือในลักษณะอย่างไร สภาพของความเปลี่ยนแปลงพื้นที่ทางกายภาพและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2563) มีความเปลี่ยนแปลงอย่างไร นอกจากนี้แนวทางบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นสามารถลดระดับและป้องกันปัญหาน้ำท่วม-น้ำแล้ง ได้หรือไม่ อย่างไร ผลการวิจัยและข้อค้นพบในการวิจัยจะได้นำไปสู่การขยายผลเพื่อเป็นแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่เกิดประโยชน์ และนำไปประยุกต์ใช้ยังพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาพัฒนาการการแก้ปัญหและจัดการน้ำโดยชุมชน บ้านโนนแต่ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการทำหน้าที่น้ำและการจัดการน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหารัพยากรน้ำ บ้านโนนแต่ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

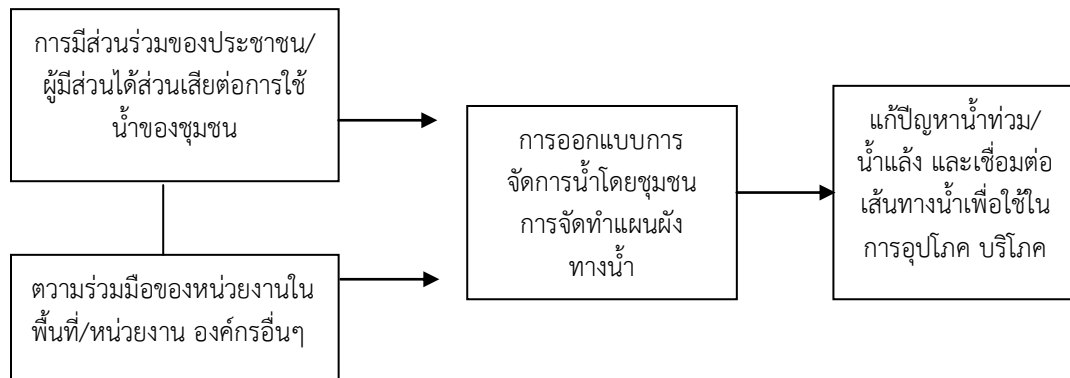
3. แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่

3.1 แนวคิดทฤษฎี

การวิจัยครั้งนี้มีแนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยคือ 1) แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายสาธารณะ คือ การมีส่วนร่วมในรูปแบบ รัฐกับชุมชน ควรมีส่วนร่วมตั้งแต่การวางแผนหรือกำหนดนโยบายในการพัฒนาที่จะส่งผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ นอกจากนี้ยังต้องรับผิดชอบต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นในการทำงาน และร่วมติดตามการทำงานร่วมกันโดยให้ชุมชน ท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้รับผลกระทบเป็นตัวตั้งในการเสนอข้อเสนอนำไปสู่การจัดการแก้ไข ตลอดจนการติดตามการปฏิบัติเพื่อให้เกิดความยั่งยืน 2) แนวคิดสิทธิชุมชน คือการแก้ปัญหาและความต้องการของคนเริ่มจากการสร้างความเป็นธรรมในสังคม ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง การศึกษา หรือแม้แต่การจัดการโดยชุมชนเอง โดยพิจารณาจากสิทธิต่าง ๆ ที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือกล่าวได้ว่า สิทธิชุมชนนั้นเรื่องของประชาชนโดยรัฐมีหน้าที่คุ้มครอง และสิทธิชุมชนนั้น ไม่ใช่การเรียกร้องอย่างเดียว ต้องกระทำด้วยการมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน 3) แนวคิดการสร้างและการจัดการเครือข่าย คือการสร้างร่วมมือของคน ปังเจกบุคคล ให้เข้ามาร่วมดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกันเพื่อสนองตอบความต้องการ ไม่ว่าจะเป็นการแก้ปัญหา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ปัญหา การผลักดันแนวทางการแก้ปัญหาไปสู่การกำหนดเพื่อนำไปปฏิบัติ และ 4) แนวคิดการจัดทรัพยากรธรรมชาติแบบมีส่วนร่วม เป็น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืน ต้องอาศัยปัจจัยด้านต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงสอดคล้องกันกับองค์ประกอบอื่น ๆ ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม และปัจจัยทางเทคนิควิชาการ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปใน

ทิศทางที่สอดคล้องกับขีดจำกัดของทรัพยากรธรรมชาติ ขณะเดียวกันต้องมีความเป็นเอกภาพ มีเครือข่ายการดำเนินงาน เน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่าย และประชาชนเป็นหลักและต้นคิดของกระบวนการทั้งนี้เพราะประชาชนในพื้นที่เป็นประชาชนผู้ประสบกับปัญหาโดยตรง

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิดและทฤษฎีทั้ง 4 แนวคิดข้างต้นนำมาสู่กรอบการวิจัย และสามารถนำแนวคิดมาใช้อธิบายได้ดังนี้ ปัญหาและความต้องการแก้ไขปัญหาของชุมชนนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนตามสิทธิชุมชนในการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาและความต้องการ เพื่อยกขึ้นเป็นนโยบายสาธารณะระดับชุมชน นำไปสู่การสร้างเครือข่ายกับภายนอกชุมชนเพื่อระดมความคิดและทรัพยากรต่าง ๆ มาแก้ปัญหาในชุมชน โดยการจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่ชุมชนต้องการแบบมีส่วนร่วมเพื่อแก้ปัญหาทรัพยากรน้ำโดยการจัดการน้ำชุมชน

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่น่าสนใจคือ สัจจา บรรจงศิริ, บำเพ็ญ เขียวหวาน, ปาสีรัตน์ การดี และชัยยุทธ ชินณะราศรี (2560) ได้วิจัยเรื่อง “การถอดบทเรียนการบรรเทาอุทกภัยในระดับชุมชน” อันเป็นผลพวงมาจากมหาอุทกภัยส่งผลกระทบอย่างรุนแรง การบริหารจัดการเพื่อบรรเทาผลกระทบจากอุทกภัยที่เหมาะสมกับประเทศไทย การถอดบทเรียนการบริหารจัดการอุทกภัยโดยชุมชนตัวอย่างทุกภูมิภาคในประเทศไทย และหารูปแบบการพึ่งพาตนเองโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน การศึกษา วิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มและสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้นำและผู้รู้ วิเคราะห์ข้อมูลในระดับชุมชน และนำเสนอผลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ ผลสรุปว่าหลักการในการจัดการอุทกภัย คือ ต้องมีการสร้างแรงจูงใจให้เห็นประโยชน์ในเชิงการลดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สิน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและจัดการภัยพิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยภาครัฐควรส่งเสริมสนับสนุนการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมการรวมกลุ่มการตั้งเครือข่าย การจัดทำบทเรียนการบริหารจัดการน้ำและภัยพิบัติ และการติดต่อสื่อสารกับภาครัฐ การเฝ้าระวังให้กับประชาชนการจัดทำฐานข้อมูลชุมชนสำหรับการจัดการอุทกภัย นโยบายและยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอุทกภัย ควรพิจารณาถึงงานวิจัยท้องถิ่นของชุมชน เพื่อให้การ

บริหารจัดการอุทกภัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลควรปรับปรุงกฎหมาย นโยบายให้มีความยืดหยุ่นกับวิถีชีวิต และความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของชุมชน

ในส่วนของการจัดการน้ำแบบมีส่วนร่วมที่น่านสนใจคือ ขวัญนา สุขคร, พัทพร วิภาศรีนิมิต และสิริณัฐเศรษฐ์ สุภาจันทรสุข (2560) ทำการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การจัดการลุ่มน้ำวังแบบมีส่วนร่วมของชุมชน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์กระบวนการจัดการลุ่มน้ำวังที่ผ่านมา การมีส่วนร่วมระดับการมีส่วนร่วม และปัญหา อุปสรรคของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ลุ่มน้ำวัง และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ในการจัดการลุ่มน้ำวัง รวมทั้งเสนอแนวทางและยุทธศาสตร์การจัดการลุ่มน้ำวังแบบมีส่วนร่วมของชุมชน ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จากการศึกษา พบว่า การดำเนินงานของการจัดการลุ่มน้ำวัง ทั้งในส่วนต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำมีรูปแบบใกล้เคียงกัน สามารถแบ่งรูปแบบการดำเนินงานของการจัดการลุ่มน้ำวัง ออกเป็น 4 รูปแบบสำคัญ คือ 1) รูปแบบการจัดการโดยรัฐ 2) การจัดการโดยหน่วยงานภาคเอกชน หรือองค์กรพัฒนาเอกชน (NGOs) 3) การจัดการโดยชุมชน 4) การจัดการตามแนวทางการดำเนินงานของ “โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” ศักยภาพความพร้อมและ ปัญหา อุปสรรค ในการจัดการลุ่มน้ำวัง จากการศึกษาพบว่าการจัดการลุ่มน้ำวังทั้ง 4 รูปแบบมีศักยภาพความพร้อมของการจัดการลุ่มน้ำวังในหลายด้านประกอบด้วย ศักยภาพและความพร้อมทางด้านทรัพยากรสนับสนุนของภาครัฐ การมีหน่วยงานกลางประสานเชื่อมโยงพื้นที่ภายในลุ่มน้ำทั้งระบบ ความเข้มแข็ง และวิสัยทัศน์ของผู้นำชุมชน ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ท้องถิ่น และความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพยากรร่วมของชุมชน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการลุ่มน้ำวัง จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยหลักที่สำคัญคือ ผู้นำ ภาคประชาชนภาคีเครือข่าย องค์ความรู้ และรูปแบบและโครงสร้างการจัดการ แนวทางและยุทธศาสตร์การจัดการลุ่มน้ำวังแบบมีส่วนร่วมของชุมชน และเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาในด้านการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติในระดับประเทศ ในเชิงยุทธศาสตร์ที่ต้องมีความเชื่อมโยงกัน และข้อกฎหมาย ต่าง ๆ ที่ควรต้องมีการปรับปรุงพิจารณาเพื่อยืดหยุ่นในแนวทางการปฏิบัติจริงให้มีความสอดคล้อง และนำไปสู่ผลลัพธ์สำเร็จได้ตามเป้าหมาย ของการจัดการแบบมีส่วนร่วมในภาคประชาชน

ในส่วนของการคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนนั้นข้อสารสนเทศที่น่าสนใจนั้น เขาวลิต สิมสวย (2563) อธิบายถึง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยเฉพาะน้ำผิวดินของประเทศไทยนั้นปัจจุบันอาศัยพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 เป็นหลักในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ซึ่งใน พระราชบัญญัติดังกล่าวได้กล่าวถึง องค์กรบริหารจัดการทรัพยากรน้ำประกอบด้วย 4 ส่วนคือ คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ศูนย์บัญชาการเฉพาะกิจ ลุ่มน้ำและคณะกรรมการลุ่มน้ำและองค์กรผู้ใช้น้ำโดยเฉพาะองค์กรผู้ใช้น้ำไม่ได้ระบอบุคคลประกอบที่ ชัดเจนไว้ แต่อาจจะไปปรากฏในกฎกระทรวงหรือกฎหมายลูกในหน่วยงานที่รับผิดชอบอีกครั้งซึ่งก็ยังไม่ชัดเจนอยู่ในขณะนี้ อย่างไรก็ตามการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับท้องถิ่นที่มีอยู่ในประเทศไทยมีแบบแผนแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประเพณีความเชื่อที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ซึ่งจะไม่เหมือนกันในแต่ละพื้นที่ ขวลิต ยังได้อธิบายว่าบริบทของสังคมไทยรวมเอาระบบส่งน้ำและกลุ่มผู้ใช้น้ำเข้าไปด้วยนั้นคือ กลุ่มบริหารจัดการน้ำ (Actors) หมายถึงการรวมกลุ่ม อย่างเป็นทางการเพื่อร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้เกิดความ เป็นธรรมต่อทุกฝ่ายประกอบด้วย ผู้นำในส่วนราชการ ผู้นำชุมชน ภาคเอกชน เกษตรกร ชาวบ้านที่สนใจด้านการบริหารจัดการน้ำ รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจทางปกครอง

ของนายอำเภอเป็นผู้ลงนามแต่งตั้งให้มีกลุ่มบริหารจัดการน้ำเพื่อดำเนินการพัฒนา แหล่งน้ำ รวบรวมข้อมูล
ดูแลรักษาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น การจัดหา น้ำ การจัดเก็บน้ำ การจัดสรรน้ำ และการดูแลรักษา
งานวิจัยและข้อสารสนเทศข้างต้นดังกล่าวนี้มีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจบทความของผู้เขียน
โดยผู้เขียนได้นำไปอภิปรายให้เห็นไว้ในรายละเอียดส่วนท้ายของบทความนี้

4. วิธีการดำเนินการวิจัย

4.1 กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้การวิจัย คือประชาชนในพื้นที่ 2 ตำบลคือตำบลหนองขาม และตำบลยางหวาย
อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิได้แก่ ผู้นำการจัดการน้ำชุมชนบ้านโนนแต่ จำนวน 5 คน หน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง คือหน่วยงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานทรัพยากรน้ำ จำนวน 2 คน
และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการน้ำชุมชนจำนวน 10 คน รวม17คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 2) แบบสนทนากลุ่ม และ 3) แบบสังเกต

4.3 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

4.3.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างได้สร้างขึ้นจากการสังเคราะห์วัตถุประสงค์ออกมาเพื่อให้ได้
คำถามของตัววัตถุประสงค์ นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบให้เกิดความน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปสู่การได้มา
ซึ่งคำตอบที่ตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ครบถ้วน

4.3.2 แบบสนทนากลุ่ม เป็นแบบสนทนาที่กำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์แต่ละข้อ
ข้อคำถามเปิดกว้างเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสนทนาได้ตอบคำถามตามที่กำหนดประเด็นไว้ และผู้วิจัยนำเอาคำตอบ
สังเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่อึดตัวในการตอบวัตถุประสงค์ และนำแบบสนทนากลุ่มให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ก่อนนำไปเก็บข้อมูล

4.3.3 แบบสังเกต เป็นแบบบันทึกพฤติกรรมทั่วไปอย่างกว้างๆ ที่กลุ่มตัวอย่างแสดงออกมาตลอดเวลา
ที่ผู้วิจัยลงเก็บข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงพฤติกรรมที่แสดงออกมา สัญลักษณ์ต่างๆที่สังเกตเห็นได้และบันทึกจาก
การสังเกตการณ์ภาคสนามเพื่อถอดรหัสพฤติกรรม สัญลักษณ์ และการสื่อสารต่างๆเพื่อนำมาตีความและสรุป
ความแล้วนำมาเรียบเรียงร่วมกับวิธีวิทยาเชิงคุณภาพเพื่อให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้ครบถ้วน
สมบูรณ์ แบบสังเกตให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ได้เครื่องมือที่น่าเชื่อถือในการลงพื้นที่
เพื่อเก็บข้อมูล

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.4.1 ผู้วิจัยดำเนินการยื่นแบบเสนอขอให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์พิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัยก่อนทำการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูล

4.4.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยและอธิบายข้อคำถามให้กลุ่มเป้าหมายได้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์

4.4.3 ผู้วิจัยสัมภาษณ์กลุ่ม กับเป้าหมายด้วยตัวเอง โดยขออนุญาตจดบันทึก ถ่ายภาพและบันทึกเสียงสนทนา

4.4.4 ผู้วิจัยดำเนินการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อบันทึกจากการสังเกตการณ์พฤติกรรมกลุ่ม สัญลักษณ์การแสดงออกของกลุ่มเป้าหมาย รหัสกิจกรรมและสัญลักษณ์ต่าง ๆ

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะใช้การตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation Technique) โดยการตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data triangulation) ให้เกิดความน่าเชื่อถือ ซึ่งจะตรวจสอบจากแหล่งที่มาของข้อมูลที่ต่างแหล่ง ต่างเวลา และบุคคล ตลอดจนสถานที่ เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลความตรงไปตรงมาของข้อมูลในการอธิบายและตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยและใช้การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปอุปนัย (Analytic induction) ในการวิจัยครั้งนี้

6. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างแผนที่ทางน้ำเพื่อแก้ปัญหาและจัดการน้ำโดยชุมชนบ้านโนนแต่ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพัฒนาการการแก้ปัญหาและจัดการน้ำโดยชุมชนบ้านโนนแต่ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการทำแผนที่ทางน้ำและการจัดการน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาทรัพยากรน้ำ บ้านโนนแต่ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า

6.1 พัฒนาการของการแก้ปัญหาและจัดการน้ำโดยชุมชนบ้านโนนแต่ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิเป็นผลมาจากปัญหาน้ำท่วม และน้ำแล้งสลับกันมาอย่างยาวนานในพื้นที่ชุมชนโนนแต่ ตำบลหนองขาม อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ สาเหตุเกิดจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกด้านเกษตรกรรมรุกเส้นทางน้ำหรือถมทางน้ำเพื่อการเกษตรกรรมส่งผลให้ทางไหลของน้ำขาดการเชื่อมต่อ เมื่อถึงฤดูแล้งไม่สามารถกักเก็บน้ำ และเมื่อถึงฤดูฝนเมื่อน้ำท่วมก็ไม่สามารถระบายน้ำหรือผันน้ำเพื่อลดความรุนแรงของสถานการณ์น้ำท่วมอันก่อให้เกิดความสูญเสียในด้านเกษตรกรรมแก่เกษตรกรเป็นจำนวนมากในพื้นที่ชุมชน วิธีการเดิมที่ชุมชนโนนแต่ใช้ในการแก้ไขปัญหาคือการขุดลอกหนองน้ำ คลองน้ำ ที่มีความตื้นเขินเพื่อให้สามารถกักเก็บน้ำไว้ในฤดูแล้งก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จึงได้เข้าร่วมศึกษาเรียนรู้กับเครือข่ายภายนอกชุมชนคือชุมชนบ้านป่าภูถ้า ภูกระแต ตำบลแวงน้อย อำเภอกองน้อย จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นชุมชนที่ทำกิจกรรมอนุรักษ์ป่าและมีสมาชิกของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต่บางคนเป็นสมาชิกของกลุ่มดังกล่าวด้วยจึงเกิดการประสานงานและเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความรู้ มีการประสานงานกับสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การ

มหาชน) สสน. และ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (สสนก.) และมูลนิธิอุทกพัฒน์ในพระบรมราชูปถัมภ์ในการสนับสนุนงบประมาณโครงการและขับเคลื่อนดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ นอกเหนือจากนี้คือหน่วยงานราชการคือ กรมชลประทาน กองพันทหารพัฒนา ในการเข้ามาขุดลอกคลองที่มีสภาพตื้นเขินและเชื่อมต่อคลองบริเวณรอยต่อของคลองเพื่อให้น้ำเดินทางได้สะดวกและเชื่อมเข้าหากันตามธรรมชาติดั้งเดิม จากความร่วมมือดังกล่าวนำไปสู่การผลักดันแนวทางการเชื่อมหนองน้ำ คลองน้ำ เข้าหากันเพื่อให้เส้นทางน้ำสามารถไหลหากันได้โดยเฉพาะการเชื่อมต่อกับแม่น้ำชีซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักที่มีปริมาณน้ำมาก มีการทำประตูเปิด-ปิด บริเวณจุดเชื่อมต่อของรอยต่อแต่ละเส้นทางน้ำเพื่อบริหารจัดการน้ำในช่วงเวลาวิกฤต

6.2 แนวทางการทำแผนที่ทางน้ำและการจัดการน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาทรัพยากรน้ำ บ้านโนนแต อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ มีการระดมความคิดแบบมีส่วนร่วมเป็นรูปร่างแล้วเสร็จในปีพ.ศ. 2563 คือ ผังน้ำชุมชนเชื่อมหนองน้ำต่าง ๆ เข้าหากันตามเส้นทางน้ำธรรมชาติแต่เดิม และที่สำคัญคือการเชื่อมต่อหนองน้ำที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนเข้ากับลำน้ำขนาดใหญ่ที่ไหลผ่านชุมชนคือ ลำน้ำลำล้าและลำน้ำแขง และเชื่อมต่อเข้ากับแม่น้ำหลักคือแม่น้ำชีเพื่อผันน้ำชีเข้ามาเก็บกักในหนองน้ำทั้งหมดที่มีในชุมชนเพื่อมีน้ำใช้ในการอุปโภคโดยเฉพาะการใช้น้ำด้านเกษตรกรรมตลอดปี ผังน้ำ เป็นการเชื่อมหนองน้ำ ลำคลอง ให้เป็นเส้นทางต่อเนื่องกันรวมระยะทาง 12 กิโลเมตร กักเก็บน้ำประมาณ 5.38 ล้านลูกบาศก์เมตรมีโครงสร้างบริหารจัดการน้ำในการระยน้ำ 17 จุดช่วยจัดการน้ำ เข้า - ออก อย่างเป็นระบบ นอกจากการทำผังน้ำแบบมีส่วนร่วม ประสานงานกับเครือข่ายภายนอกชุมชนแล้ว คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำยังติดตามสถานการณ์ในแอปพลิเคชัน LINE หรือกลุ่มไลน์ “เครือข่ายน้ำชุมชน” ของสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (สสน.) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนเก็บน้ำชีในช่วงฤดูฝน ตลอดจนเป็นข้อมูลติดต่อสื่อสารเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์น้ำในช่วงเวลาวิกฤต ปัจจุบันมีสมาชิกเครือข่ายติดตามสถานการณ์น้ำครอบคลุมพื้นที่ 11 หมู่บ้านในตำบลหนองขาม อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ตารางที่ 1 ตารางแสดงข้อมูลก่อน และหลังจากดำเนินการบริหารจัดการน้ำของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต

การบริหารจัดการน้ำของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต	
ก่อน	หลัง
-ประสบปัญหาน้ำท่วมน้ำแล้งมานานกว่า 100 ปี น้ำท่วมสลับน้ำแล้ง 2 ปีสลับกัน	-มีข้อมูลแผนที่แหล่งน้ำ ผังน้ำ
-ฤดูฝนน้ำชีท่วมตลิ่งทำให้พื้นที่เกษตรกรรมเสียหายจากน้ำท่วมและขังนาน 2 – 4 เดือน	-พัฒนาหนองน้ำสาธารณะ (หนองแขงและหนองน้ำขุ่น) ขุดลอกหนองน้ำเพื่อใช้เป็นแก้มลิงกักเก็บน้ำเพื่อสำรองไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง
-ประสบปัญหาน้ำท่วมน้ำแล้งมานานกว่า 100 ปี น้ำท่วมสลับน้ำแล้ง 2 ปีสลับกัน	-มีข้อมูลแผนที่แหล่งน้ำ ผังน้ำ
-ฤดูฝนน้ำชีท่วมตลิ่งทำให้พื้นที่เกษตรกรรมเสียหายจากน้ำท่วมและขังนาน 2 – 4 เดือน	-พัฒนาหนองน้ำสาธารณะ (หนองแขงและหนองน้ำขุ่น) ขุดลอกหนองน้ำเพื่อใช้เป็นแก้มลิงกักเก็บน้ำเพื่อสำรองไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง
-ในช่วงฤดูแล้งไม่สามารถเก็บน้ำไว้ใช้ได้ เนื่องจากหนองน้ำขาดการเชื่อมต่อกัน หนองน้ำถูกรุกเขตเข้ามาทำการเกษตร	-มีการเชื่อมโยงหนองน้ำจำนวน 10 หนองน้ำ
นอกจากนี้บางปีที่น้ำชีมีน้อยยังทำให้ไม่มีน้ำมาเติมให้แก่หนองน้ำต่าง ๆ ในพื้นที่	ด้วยคลองเชื่อมน้ำขนาดใหญ่และเล็กระยะทาง 12 กิโลเมตร และกระจายน้ำสู่พื้นที่ได้มากกว่า 2,500 ไร่ผู้ได้รับประโยชน์ 360 ครัวเรือน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

การติดตามข้อมูลสถานการณ์น้ำของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต้	
ก่อน	หลัง
- เกิดวิกฤตน้ำท่วม และน้ำแล้ง ขาดข้อมูลที่แน่นอนประกอบการตัดสินใจ	-เมื่อเกิดวิกฤตน้ำท่วม สามารถเปิดทางน้ำผันน้ำตามคลองเชื่อมน้ำ ลดเวลาการท่วมขังของน้ำจาก 4 เดือนเหลือ 2 เดือน ลดผลกระทบพื้นที่การเกษตรได้กว่า 1,500 ไร่ -เมื่อเกิดวิกฤตน้ำแล้ง ประชุมร่วมกันเพื่อวางกติกากาการใช้น้ำร่วมกัน ลดพื้นที่เพาะปลูกและทำการเกษตรที่ใช้น้ำน้อย ปลูกพืชทนแล้ง -มีข้อมูลสถานการณ์น้ำจากการเข้าร่วมกลุ่มในแอปพลิเคชัน LINE กลุ่ม “เครือข่ายน้ำชุมชน” ประกอบการตัดสินใจในการวางแผนบริหารจัดการน้ำได้ทันท่วงทีในช่วงเวลาวิกฤติ -เกิดเครือข่ายมือกับหน่วยงานภายนอกชุมชน และขยายสมาชิกเครือข่ายติดตามสถานการณ์น้ำครอบคลุมพื้นที่ 11 หมู่บ้านในตำบลหนองขาม อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ผลการศึกษาพัฒนาการของการแก้ปัญหาและจัดการน้ำโดยชุมชนบ้านโนนแต้ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่าชุมชนบ้านโนนแต้ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ อยู่บริเวณใกล้แม่น้ำชีซึ่งมีลำน้ำสาขาเชื่อมต่ออีกสองลำน้ำคือ ‘ลำน้ำเก่า’ และ ‘ลำน้ำแขง’ มีหนองน้ำสองแห่งคือ หนองแขง และหนองน้ำขุ่นโดยมีคลองน้อย เป็นทางน้ำเดิมที่เชื่อมต่อแม่น้ำชี ลำน้ำแขงมายังลำน้ำเก่า หนองน้ำทั้งสองแห่งดังกล่าวจึงเป็นประตูน้ำเชื่อมลำน้ำในอดีตที่ขาดออกจากกัน ส่งผลให้ทางน้ำขาดความเชื่อมต่อมีผลให้เกิดน้ำท่วมในฤดูน้ำหลากที่น้ำไม่สามารถเดินทางเชื่อมต่อกันได้ตามธรรมชาติของการไหลที่ควรจะเป็น ในขณะที่เมื่อถึงฤดูแล้งน้ำสาเหตุส่วนหนึ่งที่สำคัญเกิดจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกด้านเกษตรกรรมรุกล้ำทางน้ำหรือถมทางน้ำเพื่อการเกษตรกรรมส่งผลให้ทางไหลของน้ำขาดการเชื่อมต่อ เมื่อถึงฤดูแล้งไม่สามารถกักเก็บน้ำ และเมื่อถึงฤดูฝนเมื่อน้ำท่วมก็ไม่สามารถระบายน้ำหรือผันน้ำเพื่อลดความรุนแรงของสถานการณ์น้ำท่วมอันก่อให้เกิดความสูญเสียในด้านเกษตรกรรมแก่เกษตรกรเป็นจำนวนมากในพื้นที่ชุมชน วิธีการเดิมที่ชุมชนโนนแต้ใช้ในการแก้ไขปัญหาคือการขุดลอกหนองน้ำ คลองน้ำ ที่มีความตื้นเขินเพื่อให้สามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้งก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ จึงได้เข้าร่วมศึกษาเรียนรู้กับเครือข่ายภายนอกชุมชนคือชุมชนบ้านป่าภูถ้า ภูกระแต ตำบลแวงน้อย อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นชุมชนที่ทำกิจกรรมอนุรักษ์ป่าและมีสมาชิกของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต้บางคนเป็นสมาชิกของกลุ่มดังกล่าวด้วยจึงเกิดการประสานงานและเข้าร่วมแลกเปลี่ยนความรู้

นอกจากนี้ คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต่ได้ประสานงานกับเครือข่ายภายนอกคือ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) สสน. และ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (สสนก.) และมูลนิธิอุทกพัฒน์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ในการสนับสนุนงบประมาณโครงการและขับเคลื่อนดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ นอกเหนือจากนี้คือหน่วยงานราชการคือ กรมชลประทาน กองพันทหารพัฒนา ในการเข้ามาขุดลอกคลองที่มีสภาพตื้นเขิน และเชื่อมต่อคลองบริเวณรอยต่อของคลองเพื่อให้น้ำเดินทางได้สะดวกและเชื่อมเข้าหากันตามธรรมชาติดั้งเดิม จากความร่วมมือดังกล่าวนำไปสู่การผลักดันแนวคิดการเชื่อมหนองน้ำคลองน้ำ เข้าหากันเพื่อให้เส้นทางน้ำสามารถไหลหากันได้โดยเฉพาะการเชื่อมต่อกับแม่น้ำชีซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักที่มีปริมาณน้ำมาก มีการทำประตูเปิด-ปิด บริเวณจุดเชื่อมต่อของรอยต่อแต่ละเส้นทางน้ำเพื่อบริหารจัดการน้ำในช่วงเวลาวิกฤต

7.2 ผลการศึกษาแนวทางการทำแผนที่ทางน้ำและการจัดการน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาทรัพยากรน้ำ บ้านโนนแต่ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ได้มีการระดมความคิดแบบมีส่วนร่วมประสานงานกับเครือข่ายภายนอกโดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีจับพิกัดอัตราส่วน คำนวณปริมาณน้ำทิศทางการไหลของน้ำ ตลอดจนร่วมทำฝังน้ำจากสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) สสน. และ สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (สสนก.) และมูลนิธิอุทกพัฒน์ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยชุมชนโนนแต่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก มีคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต่เป็นผู้วางกติกาการใช้น้ำร่วมกัน ส่วนหน่วยงานเครือข่ายเป็นหน่วยหนุนเสริมด้านเทคโนโลยีและการจัดการความรู้มาใช้ทำฝังน้ำจนเป็นรูปร่างแล้วเสร็จในปีพ.ศ. 2563 คือ ฝังน้ำชุมชนเชื่อมหนองน้ำต่าง ๆ เข้าหากันตามเส้นทางน้ำธรรมชาติแต่เดิม และที่สำคัญคือการเชื่อมต่อหนองน้ำที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนเข้ากับลำน้ำขนาดใหญ่ที่ไหลผ่านชุมชนคือลำน้ำก่า และลำน้ำแซง และเชื่อมต่อเข้ากับแม่น้ำหลักคือแม่น้ำชีเพื่อผันน้ำชีเข้ามาเก็บกักในหนองน้ำทั้งหมดที่มีในชุมชนเพื่อมีน้ำใช้ในการอุปโภคโดยเฉพาะการใช้น้ำด้านเกษตรกรรมตลอดปี ฝังน้ำ เป็นการเชื่อมหนองน้ำลำคลอง ให้เป็นเส้นทางต่อเนื่องกันรวมระยะทาง 12 กิโลเมตร กักเก็บน้ำประมาณ 5.38 ล้านลูกบาศก์เมตร มีโครงสร้างบริหารจัดการน้ำในการระยน้ำ 17 จุดช่วยจัดการน้ำ เข้า - ออก อย่างเป็นระบบ นอกจากการทำฝังน้ำแบบมีส่วนร่วม ประสานงานกับเครือข่ายภายนอกชุมชนแล้ว คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำยังติดตามสถานการณ์ในแอปพลิเคชัน LINE หรือกลุ่มไลน์ “เครือข่ายน้ำชุมชน” ของสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (สสน.) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวางแผนเก็บน้ำชีในช่วงฤดูฝน ตลอดจนเป็นข้อมูลติดต่อสื่อสารเพื่อวิเคราะห์สถานการณ์น้ำในช่วงเวลาวิกฤต ปัจจุบันมีสมาชิกเครือข่ายติดตามสถานการณ์น้ำครอบคลุมพื้นที่ 11 หมู่บ้านในตำบลหนองขาม อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

8. อภิปรายผล

8.1 จากผลการศึกษาศึกษาพัฒนาการการแก้ปัญหาและจัดการน้ำโดยชุมชน บ้านโนนแต่ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิพบว่า พัฒนาการของการแก้ปัญหาและจัดการน้ำโดยชุมชนบ้านโนนแต่ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ เป็นผลมาจากการขยายตัวของเกษตรกรรมประกอบกับการเปลี่ยนแปลงสภาพการใช้ที่ดินเกษตรกรรมทำให้การไหลของลำน้ำไม่เป็นไปตามธรรมชาติก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วม-น้ำแล้ง สาเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์จากที่ดินทำกิน เมื่อเกิดปัญหาน้ำท่วม-น้ำแล้งจึงได้หาทางแก้ปัญหาด้วยการใช้วิธีการดั้งเดิมเป็นเบื้องต้นคือการขุดลอกคลองและหนองน้ำ แต่ก็ยังไม่

สามารถบรรเทาปัญหาลงได้เนื่องจากบริเวณที่เป็นหนองน้ำและคลองน้ำกินบริเวณกว้างต้องอาศัยหลายหน่วยงานและอาศัยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน การลุกขึ้นมาแก้ปัญหาจากกลุ่มอนุรักษ์พื้นฟูลำน้ำจนยกระดับมาเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต่ สอดคล้องกับแนวคิดสิทธิชุมชนตามที่ อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2549) กล่าวถึงไว้คือการที่ชุมชนมีสิทธิเข้ามาจัดการทรัพยากรที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนร่วมกันเพราะสิทธิชุมชนคือความสัมพันธ์ของคนที่เชื่อมโยงกับการใช้อำนาจ การสร้างและออกแบบกติกาการใช้ประโยชน์ร่วมกันต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีผลกระทบต่อส่วนรวม การออกมาวางกติกาและจัดการแก้ปัญหาเรื่องทรัพยากรน้ำชุมชนร่วมกันของชุมชนโนนแต่จึงเป็นสิทธิชุมชนตามความหมายที่อธิบายไว้ข้างต้น และสอดคล้องกับ (Agranoff, 2006 : อ้างถึงใน พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต, 2552) ที่กล่าวถึงสิทธิชุมชนมักจะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมเนื่องจากมีผลกระทบต่อชุมชนร่วมกันในการจัดการด้านทรัพยากร นอกจากนี้ คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต่ได้สร้างเครือข่ายกับภายนอกและระดมความคิดอย่างมีส่วนร่วมและเห็นผลจากการมีส่วนร่วมกับเครือข่ายตรงตามที Agranoff ได้อธิบายไว้ก็คือความสำคัญของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต่คือ “ความรู้” ที่ได้รับจากเครือข่ายภายหลังการเรียนรู้ร่วมกันโดยเฉพาะชุมชนโนนแต่เรียนรู้เรื่องเทคโนโลยีและได้รับการอบรมการใช้เครื่องมือจัดทำฝังน้ำ การจับพิักตบนแผนที่ นอกจากนี้มีการใช้เทคโนโลยีสื่อสารในแอปพลิเคชันกลุ่มไลน์เพื่อรับทราบและติดตามข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาวิเคราะห์ภายในคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต่ การพัฒนาแผนงานร่วมกันเป็นระยะเวลานานตั้งแต่ปีพ.ศ. 2555 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบันเป็นเวลา 10 ปีหรือ 1 ทศวรรษ ทำให้เกิดการพัฒนาวัดธรรมองค์การร่วมกันซึ่งนำไปสู่การแก้ปัญหาพร้อมกันอันส่งผลให้เกิดการทุ่มเทในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต่อย่างต่อเนื่องในการประสานความร่วมมือระหว่างองค์การและทันต่วงที่เมื่อเกิดปัญหาในอนาคต

การจัดการทรัพยากรโดยชุมชนแบบดังกล่าวนี้ยังสอดคล้องกับ (Santasombut, 2000 : อ้างถึงใน อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2549) ที่กล่าวถึงไว้เกี่ยวกับสิทธิร่วมซึ่งเกี่ยวข้องกับการทรัพยากรของชุมชนว่าความผูกพันทางศีลธรรมระหว่างชุมชนกับป่า เป็นพื้นฐานที่ชุมชนใช้ในการกำหนดสิทธิตามประเพณีเพื่อใช้ในการควบคุมและจัดการอนุรักษ์ป่า โดยอนุญาตให้สมาชิกของชุมชนเท่านั้นที่มีสิทธิในการใช้และดูแลป่าไปพร้อม ๆ กัน สิทธิดังกล่าวนี้ไม่ได้หมายความว่าชุมชนมีกรรมสิทธิ์เด็ดขาดเหนือทรัพยากร หากแต่หมายถึง การจำกัดสิทธิการใช้ทรัพยากรที่เป็นกรรมสิทธิ์ร่วมของทุกคนในชุมชน ให้ขึ้นอยู่กับอำนาจของชุมชนในการวางกฎเกณฑ์เพื่อรักษาทรัพยากรเหล่านั้นให้คงอยู่ ตามความหมายดังกล่าวนี้สิทธิชุมชนจึงหมายถึง “สิทธิร่วม” หรือสิทธิการใช้เหนือสินทรัพย์ร่วมของชุมชน หรือกล่าวโดยสรุปก็คือ สิทธิร่วมเป็นการจัดการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของชุมชนภายใต้กรอบ เงื่อนไข ทรัพยากรธรรมชาติกับวิถีชีวิตของชุมชนโดยคนภายในชุมชนเองเป็นผู้กำหนด ซึ่งในงานวิจัยนี้ก็คือคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต่เป็นผู้กำหนดกฎ กติกา ร่วมกันในการใช้น้ำชุมชนนั่นเอง

8.2 จากผลการศึกษาแนวทางการทำแผนที่ทางน้ำและการจัดการน้ำชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาทรัพยากรน้ำ บ้านโนนแต่ อำเภอกอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่ามีการระดมความคิดแบบมีส่วนร่วมประสานงานกับเครือข่ายภายนอกเพื่อเรียนรู้ทั้งความรู้ความคิดและเทคนิควิถีตลอดจนเทคโนโลยีในการนำเข้ามาแก้ปัญหา จากการมีส่วนร่วมและเรียนรู้กับเครือข่ายภายนอกจะพบว่าได้เกิดการจัดการความรู้ขึ้นและนำมาใช้ทำ “ฝังน้ำ” จนเป็นรูปร่างแล้วเสร็จในปีพ.ศ. 2563 คือ ฝังน้ำชุมชนเชื่อมหนองน้ำต่าง ๆ เข้าหากันตามเส้นทางน้ำธรรมชาติแต่เดิม และที่สำคัญคือการเชื่อมต่อหนองน้ำที่อยู่ในพื้นที่ชุมชนเข้ากับลำน้ำขนาดใหญ่ที่ไหลผ่านชุมชนคือ ลำน้ำก่า และลำนาแซง และเชื่อมต่อเข้ากับแม่น้ำหลักคือแม่น้ำชีเพื่อผันน้ำชีเข้ามาเก็บกัก

ในหนองน้ำทั้งหมดที่มีในชุมชนเพื่อมีน้ำใช้ในการอุปโภคโดยเฉพาะการใช้น้ำด้านเกษตรกรรมตลอดปี ผังน้ำเป็นการเชื่อมหนองน้ำ ลำคลอง ให้เป็นเส้นทางต่อเนื่องกันรวมระยะทาง 12 กิโลเมตรให้น้ำได้ไหลเวียนตามธรรมชาติไม่ขาดช่วงทำให้กักเก็บน้ำไว้ใช้ตลอดปี และเมื่อฤดูฝนมีการเปิด-ปิดประตูระบายน้ำให้ไหลเวียนสะดวกบรรเทาภาวะน้ำท่วมลงได้ การวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ เขาวลิต สิมสวย (2563) ได้กล่าวว่าการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับท้องถิ่นที่มีอยู่ในประเทศไทยมีแบบแผนแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ภัยธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม การใช้ประโยชน์ที่ดิน ประเพณีความเชื่อที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา ซึ่งจะไม่เหมือนกันในแต่ละพื้นที่ กลุ่มบริหารจัดการน้ำ (Actors) ในการวิจัยนี้คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต้ รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นโดยอาศัยอำนาจทางปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขามเป็นผู้ลงนามแต่งตั้งให้มีกลุ่มบริหารจัดการน้ำเพื่อดำเนินการพัฒนา แหล่งน้ำ รวบรวมข้อมูล ดูแลรักษาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น การจัดหา น้ำ การจัดเก็บน้ำ การจัดสรรน้ำ และการดูแลรักษา มีระบบส่งน้ำ (Irrigation) ผังน้ำจากแม่น้ำสายหลักคือแม่น้ำชีเข้ามาเติมยังแหล่งเก็บน้ำที่เชื่อมเข้าหาลำน้ำต่าง ๆ คือหนองแส และหนองน้ำขุ่น และระบบกระจายน้ำออกจากแหล่งน้ำแต่ละแห่งไปยังพื้นที่เป้าหมายโดยเฉพาะพื้นที่เกษตรกรรมเป็นหลักในชุมชนโนนแต้ และที่สำคัญ งานวิจัยการสร้างแผนที่ทางน้ำเพื่อแก้ปัญหาและจัดการน้ำโดยชุมชน บ้านโนนแต้ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ คล้ายคลึงกับงานวิจัยเรื่อง ยุทธศาสตร์การจัดการลุ่มน้ำวังแบบมีส่วนร่วมของชุมชนของ ขวัญณา สุขคร, พัทพร วิภาศรีนิมิตร, และสิริณัฐเศรษฐ์ สุภาจันทร์สุข (2560) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สัจจา บรรจงศิริ, บำเพ็ญ เขียวหวาน, ปาลิรัตน์ การดี และชัยยุทธ ชินณะราศรี (2560) ที่กล่าวว่าท้ายที่สุดแล้วต้องเอาชุมชนเป็นตัวตั้ง สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมมาตั้งแต่ต้นโดยชุมชน และให้ภาคส่วนต่าง ๆ เป็นส่วนสนับสนุนโดยเฉพาะภาครัฐที่อาศัยระบบราชการและล่าช้าควรเข้ามาเสริมในเรื่องของการแก้ไขความล่าช้าเพื่อให้แก้ไขสถานการณ์หรือภัยพิบัติให้ทันท่วงที นอกจากนี้ชุมชนจะต้องพัฒนาสมาชิกให้มีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน สร้างความหวงแหนทรัพยากรร่วมกันของคนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง และการสร้างกฎ กติกา ให้เกิดการยอมรับร่วมกันในชุมชนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่ไม่มีความขัดแย้งและยั่งยืน

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

การวิจัยเรื่องการสร้างแผนที่ทางน้ำเพื่อแก้ปัญหาและจัดการน้ำโดยชุมชน บ้านโนนแต้ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ในครั้งนี้มีข้อเสนอแนะต่อพื้นที่วิจัยดังนี้

9.1.1 ควรขยายการรับรู้ในเรื่องกิจกรรมการจัดการน้ำชุมชนไปยังพื้นที่ใกล้เคียงที่เป็นทางไหลของน้ำจะทำให้ผืนน้ำมีความต่อเนื่องตั้งแต่ต้นน้ำไปยังปลายน้ำและก่อให้เกิดการแก้ปัญหาที่ยั่งยืน

9.1.2 ในด้านการบริหารจัดการน้ำชุมชน ควรมีการจัดทำรายละเอียดด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้น้ำอย่างรอบด้านและละเอียด เช่นควรมีการจัดทำบัญชีการใช้น้ำเป็นสถิติรายปี เช่น ความต้องการใช้น้ำใช้อุปโภค – บริโภค ความต้องการใช้น้ำด้านเกษตรกรรม มีจำนวนเท่าไรในแต่ละปี และการกักเก็บน้ำเมื่อบริหารจัดการแล้วมีความสมดุลหรือไม่

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากการที่ชุมชนได้จัดทำผังน้ำมาอย่างต่อเนื่องและมีกิจกรรมรองรับเช่นการทำเกษตรกรรมแปลงรวมบนที่ดินสาธารณะประโยชน์หนองแขงภายหลังจากที่มีการขุดลอกหนองน้ำขนาดใหญ่แล้วนำดินที่ขุดมาจัดสรรพื้นที่ว่างข้าง ๆ หนองแขงนั้น ควรมีการทำวิจัยเรื่องของรูปแบบและแนวทางกิจกรรมบนที่ดินสาธารณะประโยชน์เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและต่อยอดจากการวิจัยในครั้งนี้

10.เอกสารอ้างอิง

- ขวัญภา สุขคร, พิชพร วิชาศรีนิมิตร และสิริณัฐเศรษฐ์ สุภาจันทรสุข. (2560). รายงานการวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การจัดการลุ่มน้ำวังแบบมีส่วนร่วมของชุมชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- เขวลิต สิมสว. (2563). การจัดทำข้อมูลเพื่อวางแผนการบริหารจัดการน้ำ. บุรีรัมย์: สถาบันบริหารจัดการน้ำชุมชนจังหวัดบุรีรัมย์.
- พิชาย รัตนดิลก ณ ภูเก็ต. (2552). องค์การบริหารจัดการ. นนทบุรี: บริษัท ธง ปิยอนด์บุ๊ค จำกัด.
- มูลนิธิอุทกพัฒน์ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2563). พิพิธภัณฑสถานชาติจัดการน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริชุมชนบ้านโนนแต้ ต.หนองขาม อ.คอนสวรรค์ จ.ชัยภูมิ. สืบค้นเมื่อ 4 มีนาคม 2565. จาก <https://www.utokapat.org/ข่าวสารและกิจกรรม/พิพิธภัณฑสถานชาติจัดการ-9/E0%B8%94%E0%B8%81-9/>
- สัจจา บรรจงศิริ, บำเพ็ญ เขียวหวาน, ปาสีรัตน์ การดี และชัยยุทธ ชินณะราศรี. (2560). การถอดบทเรียนการบรรเทาอุทกภัยในระดับชุมชน. วารสารวิจัยและพัฒนา มจร. 40(1) : 103-115.
- สัมภาษณ์ ธนกร บุรีสังข์. กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต้. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. 18 สิงหาคม 2565.
- สัมภาษณ์ นิธิญา บุญโนนแต้. ประธานกรรมการคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต้. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. 8 สิงหาคม 2565.
- สัมภาษณ์ สายยันต์ เหล็กพรม. ผู้ประสานงานคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต้. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. 8 สิงหาคม 2565.
- สัมภาษณ์ สุพล บุญโนนแต้. รองประธานกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนโนนแต้. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. 18 สิงหาคม 2565.
- สัมภาษณ์ หมอน ชุ่มเกิด. อดีตรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองขาม อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ. 21 กันยายน 2565.
- อานันท์ กาญจนพันธุ์. (2549). วัฒนธรรมทางเศรษฐกิจในเศรษฐกิจไร่วัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
Instructional Leadership of Administrators Affecting on Academic Affairs
Administration in school under the Office of Nakhon Ratchasima Primary
Educational Service Area 6

ญาณิสา สมอเพื่อน^{1*} และบรรจบ บุญจันทร์²
Yanisa samorphan^{1*} and Bunjob Boonchan²

^{1*,2}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000
^{1*,2}Educational Administration Department, Graduate School, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

^{1*}Corresponding Author, E-mail : yanisa.s0103@gmail.com

Received: 21 January 2023, Revised: 2 May 2023, Accepted: 8 June 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน 2) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ จำนวน 192 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดประเมินผลการเรียนการสอน 2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ และด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา มีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างด้านเหล่านี้กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน เป็น .676 และสามารถอธิบายความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 ได้ร้อยละ 45.7

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำ, ภาวะผู้นำทางวิชาการ, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนประถมศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the academic affairs of the school, 2) to study the instructional leadership of school administrators, and 3) to study the instructional leadership of school administrators affecting the academic affairs of the school under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6. It was a quantitative research. The sample consisted of 192 school administrators and academic teachers which were obtained by stratified random sampling. The sample size was determined by Krejcie and Morgan's Table. The research instrument was a questionnaire. The statistics were frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis. The results showed that; 1) Academic affairs of the school, as a whole and each aspect was at the highest level. And when considering each aspect, it was found that most were at the highest level. The aspect with the highest average was teaching and learning evaluation. 2) Instructional leadership of school administrators, as a whole and each aspect was at the highest level. The highest average was the promotion of professional development. 3) Instructional leadership on providing an atmosphere that promotes learning, promotion of professional development, and in terms of setting goals of educational institutions, there was a mutual influence on the academic administration of schools under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6 with a statistical significance at the .05 level. The aspect that had the greatest influence was the aspect of setting the atmosphere that promotes learning. The correlation coefficient between these aspects and the academic affairs of schools under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6 was .676. These aspects could explain 45.7% of the variance in academic affairs of schools under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 6.

Keywords: Leadership, Instructional leadership, Academic affairs, Primary school

1. บทนำ

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ทำให้ทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ รวมทั้งระบบการศึกษาที่ยังมี ปัญหาหลายประการ จากผลการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทยในช่วงที่ผ่านมาพบว่า ประเทศไทย ประสบความสำเร็จในหลายเรื่องและมีอีกหลายเรื่องที่ยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ทั้งใน เรื่องคุณภาพการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก และต่ำกว่าหลายประเทศในแถบเอเชีย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) เรื่องประสิทธิภาพของการ จัดการเรียนการสอน และเรื่องการบริหารจัดการของสถานศึกษา จากปัญหาโครงสร้าง บทบาทและการบริหาร

จัดการการศึกษาที่ไม่เป็นระบบ ขาดความชัดเจน ส่งผลให้ระบบการบริหารจัดการศึกษาขาดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ส่งผลต่อคุณภาพมาตรฐานการศึกษาและคุณภาพผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้แบ่งการบริหารงานในสถานศึกษา ออกเป็น 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งการบริหารงานวิชาการ เป็นงานหลักของสถานศึกษา เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดที่จัดขึ้นในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ มีความชำนาญ มีความรู้ความสามารถในการอำนวยความสะดวก ตลอดจนการติดตามกำกับดูแลการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ และประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) การบริหารจัดการงานวิชาการของสถานศึกษาให้สำเร็จ จะต้องมีการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการเรียนการสอนและติดตามประเมินผลและปรับปรุงให้มีคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การส่งเสริมให้บุคลากรมีการผลิตและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี มีการวัดประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อทดสอบความรู้ ความสามารถและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตร เน้นการประเมินตามสภาพจริง และดำเนินการนิเทศตามแผนการนิเทศการศึกษา เพื่อติดตาม ช่วยเหลือ ปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพ เพื่อให้นักเรียนมีคุณภาพตามจุดมุ่งหมาย

จากวิสัยทัศน์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ที่กำหนดไว้ว่า “มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายหลัก คือ การยกระดับคุณภาพการศึกษา จากวิสัยทัศน์และเป้าหมายหลักของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ พัฒนาระบบการบริหารจัดการแบบ บูรณาการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ผู้เรียนเป็นพลเมืองดีของชาติ มีคุณธรรม จริยธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีจิตสาธารณะและรับผิดชอบต่อ สังคม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6, 2564) ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะ ทำการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6

2.2 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

2.3 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6

3. สมมติฐาน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ จากแนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่าน เช่น (รุจิรี ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม, 2545 : รุ่ง แก้วแดง, 2545 : กมล ภูประเสริฐ, 2548 : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550 : สมาน อัสวภูมิ, 2553 : รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2555 : ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2556 : สุริย์พร ฟากพื้น, 2561 : ชลนิชา ศิลาพงษ์, 2564 : Kimbrough and Nunery, 1988) จากนั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ และทำการคัดเลือกขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ที่มีความถี่สูงตั้งแต่ 6 ขึ้นไป เพื่อเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยขอบข่าย 5 ด้าน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) การวัดประเมินผลการเรียนการสอน 5) การนิเทศการศึกษา และผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ จากแนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัยหลายท่าน เช่น (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2551 : ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553 : ไชยา ภาวะบุตร, 2555 : Hallinger and Murphy, 1985 : Krug, 1992 : McEwan, 1998 : Weber, 2002) จากนั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ และทำการคัดเลือกองค์ประกอบของภาวะผู้นำทางวิชาการ ที่มีความถี่สูงตั้งแต่ 5 ขึ้นไป เพื่อเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา 2) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 3) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณกร โขมขุนทด (2562) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1.) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การกำหนดพันธกิจ รองลงมาคือ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียนการจัดการหลักสูตร และการนิเทศการสอน ตามลำดับ 2.) ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสูงสุดได้แก่ การมีจุดหมายร่วมกัน บรรยากาศการเรียนรู้ และการเรียนรู้ ตามลำดับ 3.) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 มีค่าเท่ากับ .843 ($r = .843$)

เศรษฐพงศ์ นันทวิงค์ (2563) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตตอกลอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 จากการศึกษาพบว่า 1.) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา รวมเฉลี่ยและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด คือ ด้านการวางแผน รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการด้านความรู้ความสามารถ ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ และน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการนิเทศ 2.) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา รวมเฉลี่ยและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยรวมสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน, ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ, ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 3.) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูง ($r = 0.816$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 362 คน

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 192 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan (1970) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้ตำแหน่งเป็นชั้นภูมิในการสุ่มแบ่งชั้น ต่อจากนั้นใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำแนกเป็นขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 4) การวัดประเมินผลการเรียนการสอน 5) การนิเทศการศึกษา ตอนที่ 3

แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 3 ด้าน 1) การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา 2) การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ 3) การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องของรูปแบบและความถูกต้องของภาษา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 1.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำเสนอแบบสอบถามตามที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวม เท่ากับ .960 แบบสอบถาม ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวม เท่ากับ .960

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.4.1 ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมาถึงผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 6 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 6 จำนวน 192 คน

5.4.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 6 พร้อมด้วยแบบสอบถามและ QR Code เพื่อขอความอนุเคราะห์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ Google Forms ผ่านระบบ AMSS++ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 6

5.4.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้กลับคืนทางออนไลน์ ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถาม ไม่ครบ ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

5.4.4 ผู้วิจัยพิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

5.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) โดย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม นำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยสถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 6 สถิติที่ใช้

ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมาเขต 6 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Pearson (Pearson's product moment correlation)

6. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 จำนวน 192 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่ง		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	89	46.40
2. ครูวิชาการ	103	53.60
รวม	192	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูวิชาการ จำนวน 103 คน คิดเป็น ร้อยละ 53.60 และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 46.40

6.1 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 นำเสนอดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมและรายด้าน

องค์ประกอบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.60	0.43	มากที่สุด
2. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.59	0.38	มากที่สุด
3. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.41	0.50	มาก
4. การวัดประเมินผลการเรียนการสอน	4.62	0.39	มากที่สุด
5. การนิเทศการศึกษา	4.57	0.52	มากที่สุด
รวม	4.57	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.36) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า
ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การวัดประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.62$,
S.D. = 0.39) รองลงมา คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.43) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
ที่สุด คือ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.50)

**6.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 6**

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครราชสีมา เขต 6 นำเสนอดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
2. การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ	4.63	0.42	มากที่สุด
3. การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้	4.58	0.49	มากที่สุด
รวม	4.60	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.43)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การส่งเสริม
ให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้
($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.49) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.57$,
S.D. = 0.53)

6.3 ผลการวิเคราะห์การพยากรณ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ถดถอยภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์การถดถอยจากคะแนนดิบไม่ปรับมาตรฐาน (b)	สัมประสิทธิ์การถดถอยจากคะแนนมาตรฐาน (β)	t	p
ค่าคงที่	1.967		9.03**	.000
ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ (X_3)	0.217	0.292	3.21**	.002
ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ (X_2)	0.195	0.225	2.22**	.027
การกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา (X_1)	0.155	0.225	2.67**	.008
$R = .676, R^2 = .457, p = .000$				

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา มีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพและด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 เป็น .676 และองค์ประกอบเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 ได้ร้อยละ 45.7

7. สรุปและอภิปรายผล

7.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

7.1 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การวัดประเมินผลการเรียนการสอน

7.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ

7.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนา วิชาชีพ ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษามีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมให้มีการ พัฒนาวิชาชีพและด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่าง ปัจจัยเหล่านี้กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 เป็น .676 และปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ได้ร้อยละ 45.7

7.2 อภิปรายผล

7.2.1 การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การวัดประเมินผลการเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การวัดประเมินผลการเรียน การสอน เป็นกระบวนการตรวจสอบความรู้ ความสามารถและพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการ เรียนรู้ตัวชี้วัดของหลักสูตร เน้นการประเมินตามสภาพจริง เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการ สอน โดยสถานศึกษาจะต้องกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา จัดทำเอกสารหลักฐานการวัดและ ประเมินผลการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550) ได้เสนอว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน และการนิเทศการศึกษา เป็นขอบข่ายการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนที่สำคัญ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2556) ได้เสนอว่า ขอบข่าย การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประกอบด้วย งานหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร งานบริหารหลักสูตร งานสื่อและนวัตกรรม งานวัดผลและประเมินผล งานนิเทศภายใน และงานส่งเสริมวิชาการ สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ เศรษฐพงศ์ นันทิวศ์ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของการ บริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา รวมเฉลี่ยและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพภายใน ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา

7.2.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การส่งเสริมให้ มีการพัฒนาวิชาชีพ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ เป็นกระบวนการพัฒนาครูให้มี

คุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของครูทั้งด้านการสอน การดำเนินโครงการ กิจกรรม การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรม จริยธรรมและมีความเป็นผู้นำ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีการวางแผนเพื่อพัฒนาวิชาชีพ สนับสนุนให้โอกาสบุคลากรได้พัฒนาตนเอง และมีกรณีศึกษาติดตามช่วยเหลือครูและประเมินผลงานอย่างมีระบบ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ ไชยา ภาวะบุตร (2555) ได้เสนอว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน การบริหารหลักสูตรและการสอน การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากร และการพัฒนานักเรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไกรวรรณ สาข่อฟ้า (2564) ที่ศึกษา เรื่อง สภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า องค์ประกอบองค์ความรู้ต้องส่งเสริมและพัฒนาให้ครูได้พัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน องค์ประกอบภาระหน้าที่ การให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร จัดทำหลักสูตรที่สนองความต้องการของผู้เรียน องค์ประกอบทักษะ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีทักษะในการ สื่อสารที่ดีเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ

7.2.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา มีอิทธิพลร่วมกันต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพและด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เป็นการสร้างวัฒนธรรมทางวิชาการ นับว่าเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นบุคคลที่มีภาวะผู้นำ มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะเทคนิควิธีการต่าง ๆ และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครู ในการบริหารจัดการดำเนินงานวิชาการ ในด้านการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมวิชาการ การพัฒนาบุคลากรด้านวิชาการ ให้มีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการ สอดคล้องกับแนวคิดของ ไชยา ภาวะบุตร (2555) ได้เสนอว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียน การบริหารหลักสูตรและการสอน การจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรและการพัฒนานักเรียน เป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ สอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2551) ได้เสนอว่า ด้านการจัดการโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและการสอนและด้านการบริหารตนเอง ทีมงานและชุมชน เป็นองค์ประกอบสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรรณกร โขมขุนทด (2562) ที่ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ การกำหนดพันธกิจ การส่งเสริมบรรยากาศการเรียนการสอน การติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน การจัดการหลักสูตร และการนิเทศการสอน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลนิชา ศิลาพงษ์ (2564) ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน และด้านการ

พัฒนาคุณภาพผู้เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการพัฒนาครูและบุคลากรด้านวิชาการ และด้านการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

8.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้โอกาสครูได้พัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานวิชาชีพ

8.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน และเชื่อมปฏิสัมพันธ์ ที่ดีระหว่างกันผู้บริหาร ครูและนักเรียน

8.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจในการ กำหนดเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6

8.2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6

8.2.3 ควรศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6

9. กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ขอขอบพระคุณ นางสาวกาญจนา เปรมภิรักษ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ที่ให้การช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และผู้บริหารสถานศึกษาและครู วิชาการ ในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ ในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

10. เอกสารอ้างอิง

กมล ภูประเสริฐ. (2548). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เมธีพิปส์.
กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม* (พิมพ์ครั้งที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- ไกรวรรณ สาข่อฟ้า. (2564). *สภาพและแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชลนิชา ศิลางษ์. (2564). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2556). *การบริหารงานวิชาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปัตตานี: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2555). *ภาวะผู้นำทางวิชาการในสถานศึกษา*. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553). *การบริหารงานวิชาการ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริม.
- รุจิรี ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม. (2545). *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2545). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารยุคปฏิรูปการศึกษาผู้บริหารการศึกษามีอาชีพ*. กรุงเทพฯ : วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.
- รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ. (2551). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- _____. (2555). *การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* (พิมพ์ครั้งที่ 6). สงขลา: บริษัท นำศิลป์โฆษณา จำกัด.
- วรรณกร โขมขุนทด. (2562). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สมาน อัสวภูมิ. (2553). *การบริหารการศึกษาสมัยใหม่* (พิมพ์ครั้งที่ 5). อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6. (2564). *แผนการพัฒนาศึกษาขั้นพื้นฐาน* (พ.ศ. 2563-2565) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 (ฉบับทบทวน) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *แนวทางการกระจายอำนาจการ บริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจาย อำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579*. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค.
- สุรีย์พร ฟากพื่น. (2561). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1*. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 1(3) : 27-40.

เศรษฐพงศ์ นันทิงค์. (2563). *ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สหวิทยาเขตดอยสามหมื่น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการจัดการมหาวิทยาลัยพะเยา.*

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper & Row.

Hallinger, P. & Murphy, J. (1985). *Assessing the instructional management behavior of principals*. Chicago: The University of Chicago.

Kimbrough, R. B., & Nunery, M. Y. (1988). *Education administration: An introduction*. New York: Macmillan.

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3) : 607-610.

Krug, F. (1992). Instructional leadership: A constructivist perspective. *Educational Administration Quarterly*. 28(3) : 430-443.

McEwan, E. K. (1998). *Seven steps to effective instructional leadership*. California: Corwin Press.

Weber, J. (2002). Instructional leadership: A composite working model. *The Bast of ERIC*. 91(1) : 22-33.

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

Strategic Leadership of School Administrators Affecting Schools
Effectiveness under The Office of Buriram Secondary
Educational Service Area

วนิดา หยั่งบุญ^{1*} และบรรจบ บุญจันทร์²
Wanida Yangbun^{1*} and Banjob Boonchan²

^{1*,2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000
^{1*,2} Department of Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat
University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

^{1*} Corresponding Author, E-mail : Wanida1993.cassiopeia@gmail.com

Received: 1 February 2023, Revised: 2 May 2023, Accepted: 8 June 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลของโรงเรียน 2) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา และ 3) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 346 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และ 3) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กรและด้านการกำหนดกลยุทธ์ มีอิทธิพลร่วมกันต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้กับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์เป็น .792 และองค์ประกอบเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้ร้อยละ 62.7

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์, ประสิทธิผลของโรงเรียน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the effectiveness of schools under the Buriram Secondary Educational Service Area Office, 2) to study the strategic leadership of school administrators under the Buriram Secondary Educational Service Area Office, and 3) to study the strategic leadership of school administrators affecting the effectiveness of schools under the Buriram Secondary Educational Service Area Office. The sample used in this research consisted of 346 school administrators and teachers under the Buriram Secondary Educational Service Area Office, Academic Year 2022. The Tools used in the research were metrical questionnaires which used to analyze the data including percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis. The salient points found that : 1) The effectiveness of schools under the Buriram Secondary Educational Service Area Office Overall, it was at a very high level. 2) Overall, the strategic leadership of the administrators of the educational institutes under the Buriram Secondary Educational Service Area Office was at a high level. 3) Strategic leadership of educational institution administrators in the direction of organizational direction, strategy formulation had a statistically significant at the .01 level effect on the effectiveness of schools under the Buriram Secondary Educational Service Area Office. The multiple correlation coefficient between these components and the effectiveness of schools under the Buriram Secondary Educational Service Area Office was .792. These components could explain 62.7 percent of the variance in effectiveness of schools under the Buriram Secondary Educational Service Area Office.

Keywords : Strategic leadership, School effectiveness

1. บทนำ

มนุษย์ถือเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่ง ประเทศใดมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ประเทศนั้นย่อมเจริญก้าวหน้า โดยวงการศึกษา มีบทบาทในการพัฒนามนุษย์ให้มีคุณภาพตามความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษา ตามมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งกล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โรงเรียนจึงต้องปรับเปลี่ยนการบริหารเพื่อนำพาองค์กรไปสู่ประสิทธิผล (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2553)

ประสิทธิผลของโรงเรียนเป็นเครื่องมือที่บ่งชี้ความสำเร็จของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดีว่าโรงเรียนได้ดำเนินการบริหารจัดการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพียงใด พิจารณาจากความสามารถในการผลิต

นักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีการอบรมคุณธรรมจริยธรรม มีทัศนคติเชิงบวก มีการพัฒนาโรงเรียนให้มีความก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน (ทิพวรรณ พรหมกอง, 2558)

ผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องมีรูปแบบของความเป็นผู้นำที่พร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงและสนองตอบต่อนโยบายกลยุทธ์ขององค์กร (ติญากรณ์ สิริวิณชยกร, 2557) โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ถือเป็นรูปแบบของผู้นำที่สามารถปรับเปลี่ยนการบริหารแบบใหม่ที่สอดคล้องและทันต่อการเปลี่ยนแปลง (จุฑามาศ แสนสุข, 2564) ดังนั้น ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่จำเป็นต่อการกำหนดทิศทางขององค์กร วางแผนกลยุทธ์ แก้ไขปัญหาในโรงเรียน มีความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดีสามารถนำพาองค์กรให้เกิดประสิทธิผล (กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน, ปิยพงษ์ สุเมตติกุล และไพฑูรย์ สีนลารัตน์, 2557)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการ มีการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย จุดเน้นสู่การปฏิบัติ มีการกำหนดกลยุทธ์ขององค์กร จึงจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องเร่งดำเนินงานให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ โดยการดำเนินงานที่ผ่านมาพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ได้แก่ 1) ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉพาะผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียนยังต่ำกว่าระดับประเทศในบางกลุ่มสาระ 2) นักเรียนจบการศึกษาไม่ครบ 100% ยังคงมีนักเรียนออกกลางคันและหลุดจากระบบการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์, 2565)

จากที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาถึงภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารและสถานศึกษานำไปใช้ในการศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา และกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 ศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
- 2.2 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์
- 2.3 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

3. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 แนวคิดทฤษฎี

Mott (1972) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพโรงเรียนมี 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน 4) ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน

Hoy and Miskel (2008) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพมี 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม 2) ความสามารถในการบรรลุเป้าหมาย 3) ความสามารถในการบูรณาการ 4) ความสามารถในการธำรงรักษาแบบแผนทางวัฒนธรรม

(DuBrin, 1998 : อ้างถึงใน รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2549) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผู้นำที่มีความเข้าใจระดับสูง 2) ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ 3) การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 4) วิธีคิดเชิงปฏิบัติ 5) การกำหนดวิสัยทัศน์

Hitt, Ireland and Hoskisson (2003) ได้กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การกำหนดทิศทางขององค์กร 2) การธำรงรักษาและใช้ประโยชน์จากสมรรถนะหลักขององค์กร 3) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4) การผดุงไว้ซึ่งวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิภาพ 5) การเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมจริยธรรม

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กันต์ชญาณี สงเจริญทรัพย์ (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียน 3) วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 81.20

นันท์นภัส สุทธิการ (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร 2) ศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียน 3) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ประสิทธิภาพของโรงเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก ทำนายได้ร้อยละ 76.20

แสงระวี ลิตรักษ์ (2564) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาประสิทธิภาพของโรงเรียน 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพของโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมในการควบคุมองค์การให้สมดุล ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการคิดเชิงปฏิบัติเป็นตัวแปรพยากรณ์ ที่สามารถพยากรณ์ได้ ร้อยละ 60

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 3,166 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 346 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan (1970) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้ขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists) ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของโรงเรียน มีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ 5 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับ มากที่สุด 4 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับ มาก 3 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับ ปานกลาง 2 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับ น้อย 1 หมายถึง ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับ น้อยที่สุด ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

4.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ความถูกต้องของรูปแบบ และความถูกต้องของภาษา ให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์หรือเนื้อหา แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 จึงถือว่าผ่านเกณฑ์ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try out) กับครูและผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .964 และแยกเป็นประสิทธิภาพของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวม เท่ากับ .915 และ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มีค่าความเชื่อมั่นโดยรวมเท่ากับ .964

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ตอนที่ 2 ประสิทธิภาพของโรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean)

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ตอนที่ 3 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) และสร้างสมการพยากรณ์โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

5. ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

5.1 ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

องค์ประกอบประสิทธิภาพของโรงเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	3.80	0.68	มาก
2. นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและทัศนคติเชิงบวก	4.00	0.67	มาก
3. ความพึงพอใจในการทำงานของครู	4.24	0.60	มาก
4. ความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน	4.21	0.66	มาก
5. ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาองค์กร	4.29	0.63	มาก
6. ความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครองและชุมชน	4.31	0.65	มาก
รวม	4.14	0.55	มาก

ประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.55) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของระดับมาก ได้แก่ ความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครองและชุมชน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.65) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของระดับมาก ได้แก่ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.68)

5.2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ตารางที่ 2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. การกำหนดทิศทางขององค์กร	4.20	0.69	มาก
2. การกำหนดกลยุทธ์	4.16	0.72	มาก
3. การมีความคิดสร้างสรรค์	4.11	0.75	มาก
4. การส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กร	4.13	0.75	มาก
รวม	4.14	0.70	มาก

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.70) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดของระดับมาก ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.69) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดของระดับมาก ได้แก่ การมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.75) โดยแยกเป็นรายด้าน มีรายละเอียด ดังนี้

5.3 ผลการวิเคราะห์การพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

โดยใช้สัญลักษณ์ในการนำเสนอ ดังนี้

- X แทน ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม
 - X_1 แทน ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร
 - X_2 แทน ด้านการกำหนดกลยุทธ์
 - X_3 แทน ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์
 - X_4 แทน ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดี
- Y แทน ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวม
 - Y_1 แทน ด้านนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
 - Y_2 แทน ด้านนักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและทัศนคติเชิงบวก
 - Y_3 แทน ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู
 - Y_4 แทน ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน
 - Y_5 แทน ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาองค์กร
 - Y_6 แทน ด้านความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครองและชุมชน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X	Y
ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร (X ₁)	1	.883**	.865**	.883**	.933**	.773**
ด้านการกำหนดกลยุทธ์ (X ₂)		1	.908**	.859**	.960**	.763**
ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ (X ₃)			1	.899**	.971**	.746**
ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดี (X ₄)				1	.941**	.690**
ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา (X)					1	.779**
ประสิทธิผลของโรงเรียน (Y)						1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์มีความสัมพันธ์กัน โดยทุกปัจจัยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านการกำหนดกลยุทธ์กับการมีความคิดสร้างสรรค์ ($r = .908$) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์กับการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ($r = .899$) ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กรกับการกำหนดกลยุทธ์ ($r = .883$) ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กรกับการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ($r = .883$) ด้านการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดีกับการมีความคิดสร้างสรรค์ ($r = .865$) ด้านการกำหนดกลยุทธ์กับการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ดี ($r = .859$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ถดถอยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์การถดถอยจากคะแนนดิบไม่ปรับมาตรฐาน (b)	สัมประสิทธิ์การถดถอยจากคะแนนมาตรฐาน (β)	t	p
ค่าคงที่	1.490		13.231	.000**
1. ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร	.357	.450	6.413	.000**
2. ด้านการกำหนดกลยุทธ์	.279	.365	5.169	.000**

$R = .792$, $R^2 = .627$, $p = .000$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 พบว่า องค์ประกอบด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ด้านการกำหนดกลยุทธ์ มีอิทธิพลร่วมกันต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร รองลงมา คือ ด้านการกำหนดกลยุทธ์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้

กับประสิทธิผลของโรงเรียน เป็น .792 และองค์ประกอบเหล่านี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้ร้อยละ 62.7

สามารถสร้างสมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สมการพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 1.490 + .357X_1 + .279X_2$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_y = .450X_1 + .365X_2$$

6. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยนำเสนอสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

6.1 ประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครองและชุมชน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

6.2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทางการขององค์กร ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

6.3 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดทิศทางการขององค์กร ด้านการกำหนดกลยุทธ์ มีอิทธิพลร่วมกันต่อประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างองค์ประกอบเหล่านี้กับประสิทธิผลของโรงเรียน เป็น .792 และองค์ประกอบเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลของโรงเรียน ได้ร้อยละ 62.7

7. อภิปรายผล

7.1 ประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ความสัมพันธ์เชิงบวกกับผู้ปกครองและชุมชน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนถือเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังเป็นสถานที่ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหาร ครู และชุมชน โดยชุมชนส่งบุตรหลานเข้ามาศึกษาต่อ ในขณะเดียวกัน โรงเรียนต้องขอความร่วมมือจากชุมชนในการสนับสนุนด้านการศึกษา ทำให้ได้รับความร่วมมือและความ

ช่วยเหลือจากชุมชนด้วยความเต็มใจก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย สอดคล้องกับแนวคิดของ Fusco (2009) ที่เสนอว่า ผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนควรมีการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนที่อยู่แวดล้อม โรงเรียน ศึกษาทำความเข้าใจชุมชน ทำโครงการให้บริการชุมชนเกิดเป็นการสร้างเครือข่ายที่ดีร่วมกัน ซึ่งทำให้ ผู้ปกครองและชุมชนช่วยเหลือโรงเรียนด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพัตรา ชันทอง (2562) ที่ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ระดับประสิทธิภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ด้านสถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทธิพงศ์ อันทรบุตร (2563) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาร้อยเอ็ด โดยรวม อยู่ในระดับมาก

7.2 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา บุรีรัมย์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการกำหนดทิศทาง ขององค์กร ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์มีการกำหนด ทิศทางการดำเนินงานขององค์กรที่ชัดเจน โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์รวมถึงกลยุทธ์ เพื่อเป็นทิศทางการดำเนินงาน ทำให้ทุกโรงเรียนมีการวางแผนการดำเนินงานขององค์กร สอดคล้องกับ แนวคิดของ นันทน์ภัส สุทธิการ (2562) ที่เสนอว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายขององค์กรอย่างเป็นระบบ เพื่อให้องค์กรมีทิศทาง เป้าหมายชัดเจน โดยครอบคลุมถึงแนวทาง การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ประยุกต์ใช้และปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตาม กาลเวลา สอดคล้องกับผลการวิจัยของจรัสรัตน์ ม่วงนา (2563) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร กับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ด้านการกำหนด ทิศทางเชิงกลยุทธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสามารถกำหนด นโยบายของสถานศึกษาได้สอดคล้องกับเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของ สพฐ. มีค่ามากที่สุด สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของสุรรัตน์ เปี่ยมศิริ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และประสิทธิภาพการ ปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเขตบางเขน ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมากที่สุด

7.3 ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร และด้านการ กำหนดกลยุทธ์ มีอิทธิพลร่วมกันต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางขององค์กร ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ มีการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนนโยบาย กลยุทธ์สู่การปฏิบัติมี จึงจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องเร่งดำเนินงานให้สอดคล้องกับกลยุทธ์ ส่งเสริมให้ผู้บริหารพัฒนานตนเองให้เป็นผู้นำ เชิงกลยุทธ์ ให้สามารถกำหนดเป้าหมายและทิศทางที่ชัดเจนให้กับองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของ Hitt, Ireland and Hoskisson (2011) ที่เสนอว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นความสามารถของผู้นำในการกำหนด วิสัยทัศน์หรือทิศทางขององค์กร เพื่อนำวิสัยทัศน์นั้นไปสู่การปฏิบัติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เกศรา สิทธิแก้ว (2558) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษา ได้รับร้อยละ 67 โดยด้านที่มีอำนาจในการพยากรณ์มากที่สุด คือ ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ แสงระวี ลิตรักษ์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมและราย ด้าน อยู่ในระดับมาก มีความสัมพันธ์กันและได้สมการพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยใช้ภาวะผู้นำ เชิงกลยุทธ์เป็นตัวแปรพยากรณ์ มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ด้านการคิดเชิง ปฏิวัติเป็นตัวแปรพยากรณ์ ที่สามารถพยากรณ์ได้ ร้อยละ 60

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

8.1.1 สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนานักเรียนให้มีทักษะในการคิดวิเคราะห์มีทักษะ ในการแก้ไขปัญหาและเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

8.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูมีอำนาจในการตัดสินใจและมีอิสระในการทำงาน

8.1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิธีการบริหารความขัดแย้งเพื่อให้ครูเกิดความร่วมมือในการทำงาน

8.1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

8.1.5 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

8.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์และสังกัดอื่นๆ

8.2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์และสังกัดอื่นๆ

8.2.3 ควรศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์

9. กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรจบ บุญจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักที่ได้ ให้การชี้แนะแนวทางแก้ไข และพัฒนางานวิจัยให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้น ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ ที่ได้กรุณาให้ความเอื้อเฟื้ออำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณผู้บริหารและคณะครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

10. เอกสารอ้างอิง

- กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน, ปิยพงษ์ สุเมตติกุล และไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สำหรับ ผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย*. 4(1) : 201-211.
- กันต์ชญาณี ส่งเจริญทรัพย์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารพัฒนาเทคนิคศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*. 32(115) : 106-114.
- เกศรา สิทธิแก้ว. (2558). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*.
- จุฑามาศ แสนสุข. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*. 13(1) : 54-77.
- จรีรัตน์ ม่วงนา. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ติญารณ สิริวัฒนชัยกร. (2557). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์. สืบค้นเมื่อ 29 มิถุนายน 2565. จาก <https://jeal.snru.ac.th/Files/Article/337-ArticleTextFile-20190902200704.pdf>
- ทิพวรรณ พรมทอง. (2558). ประสิทธิภาพของโรงเรียนคาทอลิก สังฆมณฑลอุบลราชธานี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*.
- นันทน์ภัส สุทธิการ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2553). ผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ : กระบวนทัศน์ใหม่ และผู้นำใหม่ทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ : ธรรมสาร.
- สุทธิพงศ์ อันทรบุตร. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*. 15(1) : 3-15.
- สุพัตรา ชันทอง. (2562). แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาลำพูน เขต 2. *วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร*.

- สุรัตน์ เปี่ยมศิริ. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์และประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานเขตบางเขน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเกริก.
- แสงระวี ลิตรักษ์. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21*. วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอัยยธิด. 10(1) : 586-598.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. (2565). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระยะที่ 1 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2563-2565*. สพม. บุรีรัมย์. บุรีรัมย์: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์.
- Fusco, G. and Nijkamp, P. (2009). *Culture tourism and sustainable local development*. Cornwall, Britain : Ashgate.
- Hitt M. A., Ireland D. R. & Hoskisson R. E. (2003). *Strategic management : Competitiveness and globalization*. Australia : Thomson/South-western.
- _____. (2011). *The management of strategy concepts*. Canada : South-Western.
- Hoy, W. K. and Miskel, C. G., (2008). *Educational administration : Theory, research, and practice* (8th ed.). New York : McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3) : 607-610.
- Mott, P. E. (1972). *The characteristics of effective organizations*. New York : Harper and Row.

**แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4**
**Guidelines for Development of Internal Quality Assurance under Nakhon
Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4**

สมโชค ไชยดี^{1*} และบรรจบ บุญจันทร์²
Somchok Chaidee^{1*} and Banjob Boonchan²

^{1,2}สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

^{1,2}Department of Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat
University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

^{1*}Corresponding Author, E-mail : somchokchaidee@gmail.com

Received: 6 May 2023, Revised: 22 June 2023, Accepted: 27 June 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา 3) หาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร และครู จำนวน 331 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การเปรียบเทียบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสถานศึกษาขนาดกลางมีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและขนาดใหญ่ 3) แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ควรพิจารณามาตรฐานการศึกษาโดยมีการจัดประชุมกับฝ่ายวิชาการของโรงเรียน ควรใช้เทคนิค SWOT ในการวิเคราะห์เพื่อปรับแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ใช้กระบวนการ PLC ในโรงเรียน ควรสร้างความสามัคคีในการทำงานร่วมกัน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดกรอบการประเมิน ควรมีการเผยแพร่อย่างกว้างขวางในรูปแบบ Facebook line website

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพภายใน, แนวทางการพัฒนา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the implementation of quality assurance in educational institutions, 2) to compare of quality assurance operations within schools classified by school size, and 3) to find guidelines for improving the implementation of quality assurance in schools under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 4. The sample consisted of 331 administrators and teachers with stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and One-way ANOVA. The results showed that; 1) Implementation of quality assurance within schools, overall and each aspect, was at the highest level. 2) The comparison of implementation of quality assurance within schools, at least 2 school sizes were significantly different at the .01 level. The medium school had a higher average than small school and large school. 3) Guidelines for the development of quality assurance operations within school, Educational standards should be considered by convening a meeting, Discuss with the school's academic department, SWOT analysis techniques should be used to tailor educational development plans to the context of the community, Use PLC processes in schools should foster cohesion, An assessment framework committee should be appointed, Should be widely published in the form of Facebook, line, and website.

Keywords : Internal quality assurance, Development guideline

1. บทนำ

การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของคนไทยทุกคน ที่รัฐต้องจัดให้เพื่อพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัยให้มีความเจริญงอกงามทุกด้าน เพื่อเป็นต้นทุนทางปัญญาที่สำคัญในการพัฒนาทักษะ คุณลักษณะและสมรรถนะในการประกอบสัมมาชีพและการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข อันจะนำไปสู่เสถียรภาพและความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับใหม่ คือ กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 โดยมีการปรับแนวคิดให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริงและปรับแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกให้มีความสัมพันธ์กัน ลดความซ้ำซ้อน ลดภาระให้กับสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสามารถสะท้อนความเป็นจริงได้ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบ ควบคุม ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน พร้อมทั้งสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้เรียน ผู้ปกครองและสังคมว่า ผลผลิตจากการดำเนินการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพเป็นไปตามหลักสูตรและมาตรฐานคุณภาพทางการศึกษาที่กำหนดไว้ ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน จำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรและผู้เรียน (ณัฐพล รักษ์ไทย,

2557) กำหนดการใช้ทรัพยากร และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีให้ชัดเจน (วรรณภา นันทะแสง, ประคอง พลสิทธิ์, พชรินทร์ อุทัยฉัตร และประมวล อุ่นเรือน, 2564) นอกจากนี้สถานศึกษาควรกำหนดมาตรฐาน การศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาไว้เพื่อใช้ในการพัฒนา คุณภาพ (อำรุง จันทวานิช, 2542) โดยคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและการนำไปปฏิบัติ จจริง โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ, 2556) ดังนั้นระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาจึงเป็นกลไกที่มีเป้าหมายเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและสร้างความเชื่อมั่นต่อ สังคม เป็นระบบที่มีความสัมพันธ์กัน สอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกัน (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เป็นหน่วยงานทางการศึกษา ที่ให้บริการการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่ประชากรวัยเรียนในพื้นที่อำเภอปากช่อง อำเภอสีคิ้วและอำเภอสูงเนิน มีสถานศึกษาจำนวน 180 แห่ง ซึ่งแต่ละแห่งจะต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตาม มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพเป็นไปตามหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่สามที่ผ่านมา พบว่าสถานศึกษาหลายแห่ง มีผลการประเมิน มาตรฐานอยู่ในระดับพอใช้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2565) ซึ่งสะท้อนให้ เห็นว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังมีปัญหาย่อยจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา เช่น นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์มีวิจารณญาณ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ ส่วนใหญ่มีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ หรือระดับการปรับปรุง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า สถานศึกษาไม่สามารถพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนเกิด ความสามารถ และทักษะกระบวนการคิด และผลสะท้อนจากการทดสอบในระดับชาติ (National Test) พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีผลการทดสอบต่ำกว่าเกณฑ์ ซึ่งทำให้เห็นว่าความสามารถของนักเรียนยังต่ำกว่ามาตรฐาน ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ และสมควรพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ ในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ เพื่อส่งเสริมกระบวนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน จนทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความสามารถ และ ทักษะตามหลักสูตรอย่างหลากหลาย จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการ พัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงานต้นสังกัด ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

2.3 เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

3. สมมติฐาน

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 4 ของสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างกัน

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ระบุว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุม ตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่า สถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล (ราชกิจจานุเบกษา, 2561)

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นิตยา ราชรักษ์, อโณทัย ประสาน และสุภาพ เต็มรัตน์ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับพบว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 2) การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานพบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามการอบรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิรุณศักดิ์ มหานิติพงษ์, เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม, ชารี มณีศรี และศันสนีย์ บุญเฉลียว (2564) ได้ศึกษาสภาพและแนวทางพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่ระดับ 2) การเปรียบเทียบสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3) แนวทางในการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ได้เสนอไว้ 7 ด้าน ตามแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินการ 6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง 7) การพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

วรรณภา นันทะแสง, ประคอง พลสิทธิ์, พชรินทร์ อุทัยฉัตร และประมวล อุ่นเรือน (2564) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่าโดยรวมแตกต่างกัน

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่างและกลุ่มเป้าหมาย

ระยะที่ 1 การเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำนวนทั้งสิ้น 2,362 คน โดยจำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 180 คน และครู จำนวน 2,182 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำนวนทั้งสิ้น 331 คน โดยจำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 26 คน และครู จำนวน 305 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (1970) สุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

ระยะที่ 2 การหาแนวทางพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 5 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) กำหนดคุณสมบัติดังนี้ มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป และมีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

5.2.1 แบบสอบถาม การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ ตำแหน่ง เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา และตอนที่ 2 การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามแนวคิดของ Likert (1967) ดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

5.2.2 แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของแต่ละด้านมากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์และข้อคำถาม พบว่าแบบสอบถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.80 -1.00 จำนวน 35 ข้อ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และได้นำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ 0.965

5.4 การเก็บและรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.4.1 แบบสอบถาม

5.4.1.1 ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

5.4.1.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมด้วยแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครู โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามเอง และส่งทางไปรษณีย์โดยผู้วิจัยจะแนบซองเปล่าพร้อมติดแสตมป์กำหนดหน้าซองถึงผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามกลับคืน

5.4.1.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บคืนด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไม่ครบ ผู้วิจัยจะดำเนินการติดต่อประสานขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้ง และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามได้จำนวน 331 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

5.4.2 แบบสัมภาษณ์

5.4.2.1 ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา เพื่อขออนุญาต สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยการส่ง หนังสือไปที่สถานศึกษาที่จะเข้าสัมภาษณ์ พร้อมนัดวันเวลาสัมภาษณ์ สถานศึกษาทั้งหมด 5 แห่ง จำนวน 5 คน ที่มีประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ

5.4.2.1 ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 คน ระหว่างวันที่ 1-30 พฤศจิกายน 2565

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และการดำเนินการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method) ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

6. ผลการวิจัย

6.1 การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ภาพรวมและรายด้าน

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.50	0.49	มาก
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา	4.59	0.46	มากที่สุด
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.51	0.52	มากที่สุด
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.53	0.49	มากที่สุด
5. การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา	4.51	0.50	มากที่สุด
6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.55	0.48	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.53	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D.= 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากและมากที่สุดโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.59$, S.D.= 0.46) รองลงมา คือ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.48) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.49)

6.2 ผลการเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดของสถานศึกษา	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		F	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.42	0.56	4.57	0.44	4.40	0.52	3.82	.023
2. การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.46	0.50	4.68	0.38	4.46	0.59	9.66**	.000
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.32	0.53	4.62	0.45	4.38	0.67	12.37**	.000
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.34	0.50	4.63	0.43	4.47	0.58	11.41**	.000
5. การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.41	0.47	4.61	0.45	4.25	0.63	12.59**	.000
6. การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.45	0.48	4.63	0.43	4.39	0.60	7.06**	.001
รวม	4.41	0.47	4.62	0.38	4.40	0.55	9.70**	.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 พบว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 อย่างน้อย 2 ขนาดสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนั้น จึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ที่มีขนาดของสถานศึกษาต่างกันเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe'

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ที่มีขนาดต่างกันเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe' ภาพรวม

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	ขนาด	ขนาด	ขนาด
			เล็ก	กลาง	ใหญ่
			4.41	4.62	4.40
ภาพรวม	ขนาดเล็ก		-	-0.21*	0.01
	ขนาดกลาง			-	0.22*
	ขนาดใหญ่				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่าการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมของสถานศึกษาขนาดกลางสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดของแต่ละด้านมากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ใน 6 ด้านดังต่อไปนี้

6.3.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรพิจารณามาตรฐานการศึกษาโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดประชุมโดยงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลั่นกรอง และมีคณะกรรมการสภานักเรียนเป็นตัวสะท้อนความคิดเห็นถึงแนวทางการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนว่าจะพัฒนาไปทิศทางใด

6.3.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ควรใช้เทคนิค SWOT ในการวิเคราะห์ เพื่อปรับแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษานโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ครอบคลุมทั้ง 4 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป

6.3.3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ควรใช้รูปแบบ PBM (performance base management) เป็นรูปแบบในการบริหาร ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้รับการยอมรับหรือใช้รูปแบบที่สร้างเองเพื่อให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน ใช้กระบวนการ PLC ในโรงเรียนอย่างไรก็ตามรูปแบบหรือโมเดลไม่จำเป็นต้องสร้างใหม่ แต่นำรูปแบบเก่าที่ได้รับการยอมรับและมีฤทธิ์รองรับมาใช้ในการบริหาร เช่นกระบวนการ PDCA โดยทำให้ครบวงจร

6.3.4 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือดูแลระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การสร้างเครื่องมือต้องมีความรู้ในทางปฏิบัติอาจใช้เครื่องมือจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) โดยทั่วไปจะเป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ใช้ Google Form, Check list

6.3.5 การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดกรอบการประเมิน การสร้างเครื่องมือควรยึดตัวมาตรฐานเป็นหลัก ต้องอาศัยผู้มีความรู้เกี่ยวกับสถิติ การประกันคุณภาพภายในต้องติดตามดูแลตรวจสอบตลอดเวลา มีการประชุมวางแผนพิจารณาเครื่องมือวัดนักเรียนที่ครอบคลุมทุกมาตรฐานและตัวชี้วัด

6.3.6 การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ควรมีการเผยแพร่ผลการประเมินอย่างกว้างขวาง ในหลากหลายรูปแบบ Facebook line website การเผยแพร่แบบเอกสาร แผ่นพับ แจกผลประเมินต่อ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการประชุมรายงานผลความสำเร็จต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา รองลงมา คือ การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

7.2 การเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา อย่างน้อย 2 ขนาดสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกัน 5 ด้าน แต่มี 1 ด้านที่ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

7.3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ควรพิจารณา มาตรฐานการศึกษาโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรอง และมีคณะกรรมการนักเรียนเป็นตัวสะท้อนความคิดเห็นถึงแนวทางการจัดการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ควรใช้เทคนิค SWOT ในการวิเคราะห์ เพื่อปรับแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ใช้กระบวนการ PLC ในโรงเรียน ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือดูแลระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดกรอบการประเมิน และ ควรมีการเผยแพร่ผลการประเมินอย่างกว้างขวางในหลากหลายรูปแบบ Facebook line website การเผยแพร่แบบเอกสาร

8. อภิปรายผล

8.1 การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นการแต่งตั้งคณะทำงานผู้ที่เกี่ยวข้องรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ

จำเป็น ซึ่งสถานศึกษาในสังกัดสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ได้ดำเนินการเป็นปกติอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยสูงสุดดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ อารุง จันทวานิช (2550) ที่เสนอว่าสถานศึกษาควรกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาไว้เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพล รักไทย (2557) ที่ศึกษาแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของโรงเรียน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายและความสำเร็จของการพัฒนา กำหนดวิธีการดำเนินงานที่มีข้อมูลเชิงประจักษ์ การพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียน กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรและผู้เรียน กำหนดการใช้ทรัพยากร และจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

8.2 การเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างน้อย 2 ขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า โดยภาพรวม พบว่า สถานศึกษาขนาดกลางสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขนาดกลางสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และของสถานศึกษาขนาดใหญ่สูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากจำนวนบุคลากรของแต่ละขนาดสถานศึกษาที่มีความแตกต่างกัน โดยสถานศึกษาขนาดกลางจะมีความพร้อมด้านบุคลากร อาคารสถานที่ และโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีความพร้อมด้านบุคลากรและโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขนาดกลางสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับแนวคิดของ อารุง จันทวานิช (2550) ที่ให้ทัศนะว่าโรงเรียนแต่ละแห่งมีความพร้อมที่แตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย เช่น บริบทที่ตั้ง หรือขนาดของโรงเรียน เป็นต้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณภา นันทะแสง, ประคอง พลสิทธิ์, พชรินทร์ อุทัยมิตร และประมวล อุณเรือน (2564) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูต่อสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอผลการอภิปรายใน 2 ด้าน ดังนี้ 3.1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรพิจารณามาตรฐานการศึกษาโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ จัดประชุมโดยงานวิชาการของโรงเรียน ซึ่งมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานนอกจากนี้ควรสร้างความตระหนักให้ทุกคนเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการกำหนดมาตรฐานการศึกษา เป็นการกำหนดมาตรฐานการศึกษา ระดับชาติ เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาไว้ เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดของอารุง จันทวานิช (2550) เสนอว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการหรือแนวปฏิบัติที่นำการศึกษาเข้าสู่คุณภาพ สถานศึกษาควร กำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษาไว้ เพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพ 3.2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ควรใช้เทคนิค SWOT ในการวิเคราะห์

เพื่อปรับแผนพัฒนาการศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา นโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยเชิญครู คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาช่วยกันวิเคราะห์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเป็นการกำหนดรูปแบบและวิธีการจัดองค์กรและการบริหารสถานศึกษา โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะช่วยกันกำหนดทิศทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ (2556) ที่ศึกษาการพัฒนาแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานด้านการวางแผนในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการกระจายอำนาจ การมีส่วนร่วมและการนำไปปฏิบัติจริง โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาควรเสนอร่างมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายตรวจสอบทบทวน

9.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยภาพรวมของสถานศึกษาขนาดกลางสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรหาวิธีการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาขนาดใหญ่ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

9.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่เอื้อและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4

10. กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บรรจบ บุญจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ขอขอบพระคุณ นายดำเนิน เพียรคำ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา

และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

11. เอกสารอ้างอิง

- “กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561” (2561, 23 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 135 ตอนที่ 11 ก. หน้า 3.
- จิตต์วิมล คล้ายสุบรรณ. (2556). *การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิผลสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐพล รักไทย. (2557). *แนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิตยา ราชรักษ์, โอโณทัย ประสาน และสุภาพ เต็มรัตน์. (2561). การดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2. *วารสารมหาวิทยาลัยนครสวรรค์*. 5(2) : 184-204.
- พิรุณศักดิ์ มหานิติพงษ์, เจริญวิทย์ สมพงษ์ธรรม, ชารี มณีศรี และคันสนีย์ บุญเฉลียว. (2564). สภาพและแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*. 5(1) : 59-73.
- วรรณภา นันทะแสง, ประคอง พลสิทธิ์, พชรินทร์ อุทัยฉัตร และประมวธ อุ่นเรือน. (2564). การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. *วารสารการวิจัยและพัฒนาพุทธศาสนา*. 7(3) : 277-290.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2565). *แนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคุรุสภา ลาตพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563). *แนวทางการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ : เอ็น.เอ. รัตน์ เตรตติง.
- อำรุง จันทวานิช. (2550). สารงานวิจัย. *วารสารการศึกษาไทย*. 4(30) : 70-81.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining sampling size for research activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 10(11) : 308-318.
- Likert, R. (1967). *The method of constructing and attitude scale*. New York : Wiley & Son.

**ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3**
**Factors Affecting the Effectiveness of Student Support System
Operations Under the Office of Chaiyaphum Primary Educational Area 3**

จุฑารัตน์ มั่นรักคง^{1*} และบรรจบ บุญจันทร์²
Jutharat Manrakkhong^{1*} and Banjob Boonchan²

^{1*,2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000
^{1*,2} Educational Administration Department, Graduate School, Nakhon Ratchasima Rajabhat University,
Nakhon Ratchasima 30000, Thailand

1*Corresponding Author, E-mail : 0654961519a@gmail.com

Received: 6 May 2023, Revised: 17 July 2023, Accepted: 19 July 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) ศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ใช้วิธีการวิจัยแบบเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ ขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และด้านความสำเร็จของการดำเนินการ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านครูที่ปรึกษา 3) ปัจจัยด้าน คณะทำงาน ด้านครู ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน และด้านผู้บริหาร มีอิทธิพลร่วมกันต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านครู รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ด้านคณะทำงาน และด้านผู้บริหาร ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 เป็น .791 และปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ได้ร้อยละ 62.6

คำสำคัญ : ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน, ปัจจัยด้านผู้บริหาร, ปัจจัยด้านครู, ปัจจัยด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง, ปัจจัยด้านคณะทำงาน

Abstract

The objectives of this research aimed 1) to study the effectiveness of the student support system, 2) to study the factors affecting the effectiveness of the student support system, and 3) to study the factors affecting the effectiveness of the student support system of primary schools under Chaiphum Primary Educational Service Area Office 3. The quantitative methodology was employed. The sample consisted of school administrators and teachers. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire. The data were analyzed to calculate the frequency, percentage, standard deviation, Pearson correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis. The results showed that; 1) The effectiveness of the student support system, as a whole, was at the highest level. The aspect with the highest average was the participation of all network partners involved and the success of the operation, 2) Factors affecting the effectiveness of the student support system operations, as a whole, was at the highest level. The highest average was teacher advisor, 3) Factors related to working groups, teachers, support from agencies and management, there was a mutual influence on factors affecting the effectiveness of the student support system operation had a statistical significance at the .01 level. The factors that had the greatest influence were teachers, followed by support from agencies, working groups, and administrators, respectively. The multiple correlation coefficient between these factors and the effectiveness of the student support system operation of schools was .791. And these factors accounted for 62.6 percent of the variance in the effectiveness of the student support system implementation.

Keywords : Student support system, Executive factors, Teacher factor, Related agency factors, Working group factor

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 กล่าวถึงประเด็นด้านการพัฒนาทุนทรัพยากรมนุษย์เชิงคุณภาพเป็นความท้าทายที่สำคัญของไทยมาโดยตลอด จากระบบและคุณภาพการศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ มีผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของนักเรียนอายุ 15 ปี ทั่วโลก ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน ร้อยละ 59.5 อยู่ในกลุ่มที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน และมีเพียงร้อยละ 0.18 ที่ทำคะแนนได้ในระดับสูงกว่าค่ามาตรฐาน นักเรียนยังขาดทักษะที่จำเป็นของงานแต่ละอาชีพ จึงเป็นข้อจำกัดในการผลิตและยกระดับทักษะแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและทิศทางการปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศสู่ฐานนวัตกรรม ที่มีแนวโน้มความต้องการทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงทักษะที่เทคโนโลยีไม่สามารถทดแทนได้ โดยเฉพาะทักษะทางพฤติกรรม อาทิ ทักษะมนุษย์ การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานเป็นทีม หรือความคิดสร้างสรรค์ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 16 ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักสำหรับการจัดกระบวนการทางการศึกษา ว่าต้องดำเนินไป เพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขได้ มาตรา 22 กำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ยังให้ความสำคัญกับผู้เรียนทุกคน โดยยึดถือว่านักเรียนทุกคนเป็นผู้มีความสามารถในเรียนรู้ และค้นพบศักยภาพที่แท้จริงได้ และถือว่าสิ่งที่สำคัญมากที่สุดสำหรับจัดการศึกษา คือ ผู้เรียน ซึ่งสัมพันธ์ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครอง และช่วยเหลือเด็กนักเรียน ระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนเป็นสิ่งหนึ่งสำหรับการบริหารจัดการของโรงเรียน ที่เป็นแนวทางสำหรับดำเนินงาน โดยช่วยเหลือเด็กนักเรียนด้วยวิธีการ เครื่องมือ รวมถึงขั้นตอนของการดำเนินงาน ที่แน่ชัดอยู่แล้ว ซึ่งมีผู้เกี่ยวข้อง กับหลักการปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูประจำชั้น ครู อาศัยความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน คณะทำงาน ผู้ปกครอง และภาคีเครือข่ายทั้งภายใน และจากภายนอกโรงเรียน เช่น ครู ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ชุมชน ผู้บริหาร ฯลฯ (ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , 2565)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 มีจุดเน้นในการสนับสนุนการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบาย และจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ของกระทรวงศึกษาธิการ คือ ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ด้านการสร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษาทุกช่วงวัย

จากความเป็นมาและความสำคัญดังที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงให้ความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 เพื่อให้ได้ข้อมูลแก่หน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

2.2 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

3. สมมติฐาน

ปัจจัยด้านผู้บริหารโรงเรียน ด้านครู ด้านคณะทำงาน ด้านครูที่ปรึกษา และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิดทฤษฎี

Sandars. (2014) ได้กล่าวถึงการให้การสนับสนุนนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพในการศึกษาด้านการแพทย์ระดับปริญญาตรีไว้ 5 ข้อ ดังนี้ 1) นโยบายและระบบ 2) ผู้คนและทรัพยากร 3) นักเรียน 4) การให้การสนับสนุน 5) การมีขีดจำกัดในการสนับสนุน

ขวัญชนก เอียดดวง, อรุณ จุติผล และฉัตร ทิพย์มาศ (2563) ได้กล่าวถึง ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านครูประจำชั้น 2) ปัจจัยด้านครูแนะแนว 3) ปัจจัยด้านผู้อำนวยการสถานศึกษา

พงศ์เทพ กันยะมี, วจี ปัญญาใส และสุมิตรา โรจนนิติ (2564) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มี 5 ปัจจัย คือ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูที่ปรึกษา 3) ครูแนะแนว 4) การประสานงาน และ 5) การฝึกอบรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีของนักวิชาการและนักวิจัยทั้งหมด 10 ท่าน ที่ได้ศึกษาหรือแสดงทัศนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากการสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากแนวคิดทฤษฎี พบว่ามี 17 ปัจจัย แต่สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะปัจจัยที่มีความถี่ตั้งแต่ 3 ขึ้นไป เพื่อเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนั้น ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 5 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา 2) ปัจจัยด้านครู 3) ปัจจัยด้านคณะทำงาน 4) ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา 5) ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พงศ์เทพ กันยะมี, วจี ปัญญาใส และมิตรรา โรจนนิติ (2564) ได้วิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการประสานงาน ปัจจัยด้านครูแนะแนว ปัจจัยด้านการฝึกอบรม ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา และปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ตามลำดับ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีทั้งหมด 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา ปัจจัยด้านครูแนะแนว ปัจจัยด้านการประสานงาน และปัจจัยด้านการฝึกอบรม ปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุดคือ ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา รองลงมาคือ ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา และปัจจัยด้านการฝึกอบรม ส่วนตัวแปรต้นกับตัวแปรตามพบว่ามีความสัมพันธ์กันทุกปัจจัย และส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลืออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ปิยวัช สิกันทา, ในตะวัน กำหอม และสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2565) ได้ศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหาร เพื่อศึกษางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพการบริหารงานที่ส่งผลต่องานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรโรงเรียนวัดศรีราษฎร์ (เอนกนาคราษฎร์ บำรุง) อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับประสิทธิภาพการบริหาร โดยรวมอยู่ในระดับ

มากที่สุด 2) งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพการบริหารงานที่ส่งผลต่องานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรโรงเรียนวัดศรีราษฎร์ (เอนกนาคราษฎร์บำรุง) โดยรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 173 คน และครูจำนวน 1,706 คน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 รวม จำนวนทั้งสิ้น 1,879 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 29 คน และครูจำนวน 291 คน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 รวม จำนวนทั้งสิ้น 320 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) ใช้วิธีการสุ่มแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามตำแหน่ง โดยใช้ตำแหน่งเป็นชั้นในการสุ่มแบ่งชั้น

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาความถูกต้องของรูปแบบ และความถูกต้องของภาษา และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์และข้อความถาม พบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง เท่ากับ 0.80 -1.00 จำนวน 49 ข้อ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดและนำเสนอแบบสอบถามตามที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ที่ไม่ใช่อำเภอตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภาพรวม เท่ากับ .854 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน เท่ากับ .931

ด้านผู้บริหาร เท่ากับ .898 ด้านคะแนนทำงาน เท่ากับ .867 ด้านครูที่ปรึกษา เท่ากับ .746 ด้านครู เท่ากับ .719 ตามลำดับ

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.4.1 ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

5.4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแจกแบบสอบถามให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พร้อมชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ใกล้เคียงสภาพจริงมากที่สุด

5.4.3 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 320 ฉบับ ส่งไปถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่วนหนึ่งจัดส่งทางไปรษณีย์ ซึ่งผู้วิจัยได้จัดเตรียมซองเปล่าติดแสตมป์ที่จำหน่ายของส่งกลับมายังผู้วิจัย และส่วนหนึ่งผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลเอง ระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 ถึงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) โดยวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.5.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 1 โดยการหาค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson (Pearson's product moment correlation coefficient)

5.5.3 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise-multiple regression analysis)

6. ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 29 คน และครูจำนวน 291 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 320 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติหน้าที่

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ตำแหน่งในการปฏิบัติหน้าที่		
1. ผู้บริหารสถานศึกษา	29	9.06
2. ครู	291	90.94
รวม	320	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู จำนวน 291 คน คิดเป็นร้อยละ 90.94 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาเพียง 29 คน คิดเป็นร้อยละ 9.06 เท่านั้น

6.1 ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 มีผลการวิเคราะห์ภาพรวมและรายด้าน ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ภาพรวมและรายด้าน

ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.58	0.47	มากที่สุด
2. ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.54	0.53	มากที่สุด
3. ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	4.59	0.53	มากที่สุด
4. ด้านการส่งเสริมสนับสนุน นิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน	4.57	0.50	มากที่สุด
5. ด้านความสำเร็จของการดำเนินงาน	4.59	0.44	มากที่สุด
รวม	4.58	0.43	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.43) และเมื่อพิจารณา รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความสำเร็จของการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.44) และด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.53) รองลงมา คือ ด้านการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.47) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.53)

6.2 ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านผู้บริหาร	4.58	0.47	มากที่สุด
2. ด้านครู	4.67	0.44	มากที่สุด
3. ด้านคณะทำงาน	4.59	0.45	มากที่สุด
4. ด้านครูที่ปรึกษา	4.70	0.39	มากที่สุด
5. ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน	4.57	0.44	มากที่สุด
รวม	4.61	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.38) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านครูที่ปรึกษา ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.39) รองลงมา คือ ด้านครู ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.44) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.38)

6.3 ผลการวิเคราะห์การพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

ในการวิเคราะห์การพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ผู้วิจัยตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson product

correlation coefficient) ของกลุ่มตัวแปรพยากรณ์ที่ต้องไม่มีความสัมพันธ์กันสูงมากเกินไป (0.80) ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X	Y
ด้านผู้บริหาร (X ₁)	1	.642**	.641**	.608**	.666**	.806**	.656**
ด้านครู (X ₂)		1	.660**	.753**	.620**	.828**	.678**
ด้านคณะกรรมการ (X ₃)			1	.688**	.713**	.880**	.697**
ด้านครูที่ปรึกษา (X ₄)				1	.648**	.835**	.653**
ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน (X ₅)					1	.899**	.693**
ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (X)						1	.790**

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ด้านผู้บริหาร ด้านครู ด้านคณะกรรมการ ด้านครูที่ปรึกษา และด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลางถึงสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ มีค่าไม่เกิน .80 จึงเป็นไปตามเงื่อนไขของการวิเคราะห์การถดถอย

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์การถดถอย จากคะแนนดิบไม่ปรับ มาตรฐาน (b)	สัมประสิทธิ์การ ถดถอยจากคะแนน มาตรฐาน (β)	t	p
ค่าคงที่	0.568		3.23**	.001
ด้านคณะกรรมการ (X ₃)	0.229	0.243	4.45**	.000
ด้านครู (X ₂)	0.245	0.254	5.06**	.000
ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน (X ₅)	0.240	0.246	4.55**	.000
ด้านผู้บริหาร (X ₁)	0.157	.173	3.393	.001

R = .791, R² = .626, p = .000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ด้านคณะทำงาน ด้านครู ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน และด้านผู้บริหาร มีอิทธิพลร่วมกันต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านครู รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ด้านคณะทำงาน และด้านผู้บริหาร ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็น .791 และปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ได้ร้อยละ 62.6

7. สรุปผลการวิจัย

7.1. ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

7.2 ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ด้านการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด

7.3 ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด

7.4 ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

7.5 ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ด้านการส่งเสริมสนับสนุน นิเทศติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

7.6 ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ด้านความสำเร็จของการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

7.7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านครูที่ปรึกษา

7.7.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

7.7.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ด้านครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

7.7.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ด้านคณะทำงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

7.7.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ด้านครูที่ปรึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

7.7.5 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ

7.8 ปัจจัยด้านคณะทำงาน ด้านครู ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน และด้านผู้บริหาร มีอิทธิพลร่วมกันต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านครู รองลงมา คือ ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน ด้านคณะทำงาน และด้านผู้บริหาร ตามลำดับ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างปัจจัยเหล่านี้กับประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 เป็น .791 และปัจจัยเหล่านี้สามารถอธิบายความแปรปรวนประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ได้ร้อยละ 62.6

8. อภิปรายผล

8.1 ประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดมี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และด้านความสำเร็จของการดำเนินการ ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากความสำเร็จของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ และจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวคิดของศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2565) ที่เสนอว่าสถานศึกษาควรมีภาคีเครือข่ายที่ให้การสนับสนุนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการเสริมสร้างพัฒนาทักษะชีวิตการคุ้มครองนักเรียน ส่งผลต่อมีประสิทธิภาพของสถานศึกษา และผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ มยุรี สาริบุตร (2560) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยความสำเร็จของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และคุณภาพนักเรียน มีค่าเฉลี่ยระดับมาก

8.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านครูที่ปรึกษาที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากขอบข่ายงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐานได้กำหนดไว้ ครูที่ปรึกษา คือบุคลากรหลักในการดำเนินงาน ที่มีความใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ครูที่ปรึกษาจึงมีผลต่อนักเรียนมากที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ ขวัญชนก เอียดดวง, อรุณ จุติผล และวันฉัตร ทิพย์มาศ (2563) ที่เสนอว่า ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีหลายปัจจัย เช่น ปัจจัยด้านครูประจำชั้น ปัจจัยด้านครูแนะแนว และปัจจัยด้านผู้อำนวยการสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พงศ์เทพ กันยะมี, วจี ปัญญาใส และมิตรา โรจนนิติ (2564) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า อยู่ในระดับมาก

8.3 ปัจจัยด้านคณะทำงาน ด้านครู ด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน และด้านผู้บริหาร มีอิทธิพล ร่วมกันต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจ เนื่องมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ได้กำหนดนโยบายพัฒนาระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ให้ดำเนินการจริงอย่างเข้มแข็ง มียุทธศาสตร์ มาตรการ และจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งระบบ ต่อเนื่อง การขับเคลื่อนระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ จึงต้องมีผู้รับผิดชอบดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ที่ถูกต้องอย่าง มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ทีมทำ ทีมนำ และทีมประสาน สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ระบุว่า การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นบุคคลที่มี คุณภาพตามที่สังคมมุ่งหวัง มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนในทุกระดับ ให้มีสมรรถนะ และคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นฤมล กอบแก้ว (2562) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อ การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน ได้แก่ การทำงานเป็นทีม การนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ภาวะผู้นำของผู้บริหาร

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

9.1.1 โรงเรียนควรมีข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยในโรงเรียน และพัฒนาทักษะชีวิตอย่างเป็น รูปธรรม

9.1.2 โรงเรียนควรมีข้อมูลภาคีเครือข่าย และวิธีการสร้างเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ

9.1.3 โรงเรียนควรดำเนินการนิเทศ ติดตาม และให้ขวัญกำลังใจแก่ครูในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

9.2.2 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3

10. กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บรรจบ บุญจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ขอขอบพระคุณ นายประวิทย์ ยะริน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ที่ให้การช่วยเหลืออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยดี

11. เอกสารอ้างอิง

- ขวัญชนก เอียดดวง, อรุณ จุติผล และวันฉัตร ทิพย์มาศ. (2563). *ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อความสำเร็จในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.*
- นฤมล กอบแก้ว. (2562). *ปัจจัยคัดสรรที่ส่งผลต่อการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร. 38(5) : 162 – 181.*
- ปิยวัช สีกันทา, ในตะวัน กำหอม และสมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2565). *ประสิทธิภาพการบริหารงานที่ส่งผลต่องานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรโรงเรียนวัดศรีราษฎร์ (เอนกนาครราษฎร์บำรุง) อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี. วารสารวิชาการรัตนบุศย์. 4(1) : 22-35.*
- พงศ์เทพ กันยะมี, วจี ปัญญาใส และสุมิตรา โรจนนิติ. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.*
- มยุรี สาริบุตร และอุทัย ภิรมย์ริน. (2560). *ปัจจัยความสำเร็จของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลต่อคุณภาพนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *คู่มือการคัดเลือกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2565. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.*
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement. 30(3) : 607-610.*
- Sandars. (2014). Developmental student support in undergraduate medical education. *Published Online. 36(32) : 1015-1026.*

The Readability Analysis of English Reading Passages in the Teaching Document by Using Coh-Metrix

การวิเคราะห์ความยากง่ายของบทอ่านภาษาอังกฤษในเอกสารประกอบการสอน โดยใช้โคห์เมตริกซ์

ดิษฐ์วัฒน์ ทองสุข
Ditthawat Thongsook

สาขาวิชาพื้นฐานประยุกต์ วิทยาลัยธาตุพนม มหาวิทยาลัยนครพนม จังหวัดนครพนม 48110
Program of Applied Basic Subjects, That Phanom College, Nakhon Phanom University,
Nakhon Phanom 48110, Thailand
Corresponding Author, E – mail:kengkla17@hotmail.com

Received: 18 August 2023, Revised: 20 November 2023, Accepted: 27 November 2023

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ระดับความยากง่ายของการอ่านและวิเคราะห์ลักษณะด้านภาษาของบทอ่านภาษาอังกฤษในเอกสารประกอบการสอนโดยใช้โคห์เมตริกซ์ ซึ่งลักษณะด้านภาษานี้ประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ คือ คุณลักษณะการเล่าเรื่องความเรียบง่ายเชิงโครงสร้าง, ความเป็นรูปธรรมของคำ, ความเชื่อมโยงแบบอ้างอิงและความเชื่อมโยงเชิงลึก เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ บทอ่านภาษาอังกฤษจำนวน 20 บทอ่านในเอกสารประกอบการสอน ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวม เรียบเรียง และปรับใช้ และ โปรแกรมโคห์เมตริกซ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยค้นพบว่าความยากง่ายของบทอ่านภาษาอังกฤษในเอกสารประกอบการสอนอยู่ในระดับปานกลางสำหรับผู้อ่านความยากง่ายของบทอ่านนี้อยู่ระหว่างระดับมัธยมปลายถึงระดับปริญญาตรีตอนต้น สำหรับลักษณะด้านภาษาของบทอ่านนั้นมีความเป็นรูปธรรมของคำอยู่ในระดับสูง ในขณะที่คุณลักษณะการเล่าเรื่อง ความเรียบง่ายเชิงโครงสร้าง ความเชื่อมโยงแบบอ้างอิงและความเชื่อมโยงเชิงลึก อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยยังระบุด้วยว่าบทอ่านสำหรับการฝึกทักษะการอ่านจำเป็นต้องเลือกอย่างเหมาะสม เพราะบทอ่านที่เหมาะสมกับผู้อ่านจะทำให้ผู้อ่านได้รับประโยชน์มากกว่าจากการฝึกอ่านโดยใช้บทอ่านเหล่านี้

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ความยากง่ายของการอ่าน, บทอ่านภาษาอังกฤษ, เอกสารประกอบการสอน, โคห์เมตริกซ์

Abstract

This research aims to analyze the readability level and the linguistic characteristics of English reading passages in the teaching document by using Coh– Metrix containing five aspects of linguistic characteristics: narrativity, syntactic simplicity, word concreteness, referential cohesion, and deep cohesion. The instruments of the study are twenty English reading passages, which were compiled and adapted by the researcher, and Coh– Metrix program. The statistics used for data analysis are percentage (%), mean ($\bar{X}$), and standard deviation (SD). The findings from the study indicated that the readability of English reading passages in the teaching document is at a moderate level for readers. This readability of the reading passages is during high school level and college freshmen level. For the linguistic characteristics, word concreteness in the reading passages is high. As narrativity, syntactic simplicity, referential cohesion, and deep cohesion, they are at a moderate level. It is also recommended that the passages for reading practice need to be suitably selected. The suitable reading passages will ensure that the readers obtain more benefit from the passages they read.

Keywords: readability analysis, English reading passages, teaching document, Coh- Metrix

1. Introduction

In learning any language, reading is considered as an essential basic skill because this is a way to develop a target language. Undoubtedly, this skill affects learners' language competence. For learning English as a foreign language, reading skill also plays a significant role because it is a path to learn a second language (Anderson, 1999). When reading skill is adequately developed, learners can use it to enhance the language. Certainly, a learning media, that is used for training and practicing English reading skill, is an English textbook or teaching document. This is a basic learning media for teachers to conduct learning activities regarding English reading in which reading passages are normally used for training and practicing English reading skills. However, suitable reading passages for each group of learners are dramatically necessary to be considered. The reading passages, which are too easy or too difficult, are not good learning media for reading development. It is believed that too easy passages are not challenge for upper learners, and too difficult passages are not motivated for lower learners (Guo and Lu, 2014). Therefore, text readability is an important index to measure the level of text difficulty.

For readability analysis, it is a measure for predicting the ease or difficulty of reading comprehension (Pikulski, 2002). Structural and lexical features are estimated for the result (Nuttall, 2005). This can be mentioned that the main purpose of readability is normally focused on making sure that each reading passage is suitable for the level of learners' proficiency. The reason is that suitable reading passages for learners' proficiency will support the language learning (Adam, 2009). In part of readability analysis, it can be operated through various approaches. However, there are only some approaches that are effective and widely used. Definitely, the use of Coh- Metrix is a way to analyze readability.

Although, there have been some studies regarding readability analysis, many of them are readability analysis in parts of the passages from English textbooks and English tests. From this issue, this study was conducted to make up for the gap. Thus, this research aims to analyze the readability level and the linguistic characteristics of English reading passages in the teaching document, that the researcher compiled and adapted these passages, by using Coh- Metrix. The conceptual framework of this readability analysis contains five components: narrativity, syntactic simplicity, word concreteness, referential cohesion, and deep cohesion. It is believed that the finding from the research will be useful for developing English reading skill by using the suitable reading passages.

2. Purposes of Research

2.1 To analyze the readability levels of English reading passages in the teaching document by using Coh-Metrix

2.2 To analyze the linguistic characteristics of English reading passages in the teaching document by using Coh-Metrix

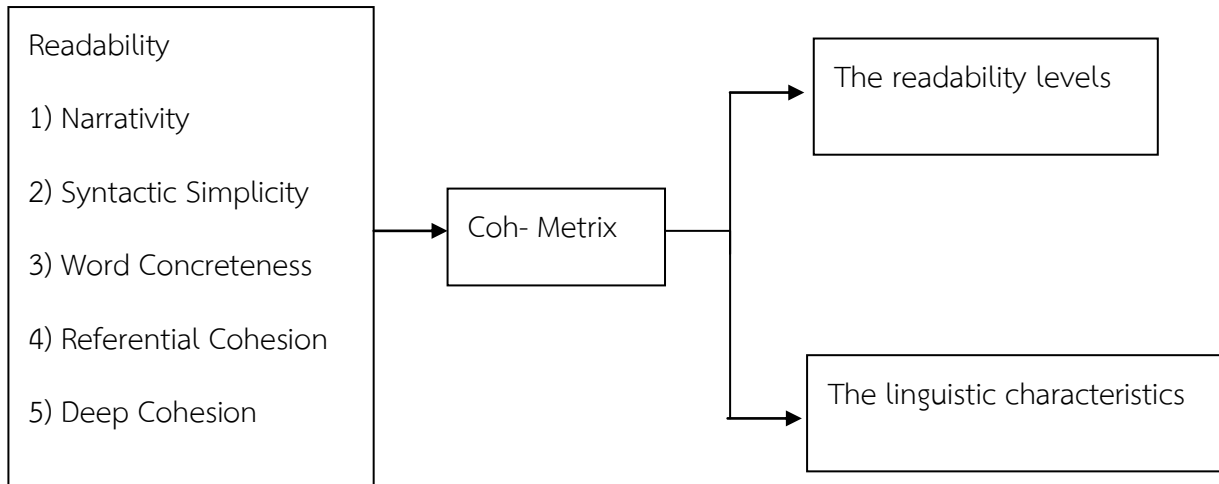
3. Research Questions

3.1 What are the readability levels of English reading passages in the teaching document by using Coh- Metrix?

3.2 What are the linguistic characteristics of English reading passages in the teaching document by using Coh- Metrix?

4. Conceptual Framework

This conceptual framework can be illustrated as follows:

5.1.1 Definition of Readability

There are various definitions of readability defined by many scholars. However, it can briefly be explained that readability has been defined as a measure for predicting text difficulty by applying different types of readability formulas. Besides, it can also be defined as an indicator to measure the ease on text comprehension (Pikulski, 2002). The level of ease or difficulty is measured via the analysis of the features of a text. These features derive from both lexical and structural aspects (Nuttall, 2005).

5.1.2 Formulas of Readability

Normally, readability is measured through readability formulas. There are many formulas, which are used to measure readability, but Flesch Reading Ease and Flesch–Kincaid Grade Level are popular used in predicting difficulty level (Solnyshkina, Harkova, and Kiselnikov, 2014). These formulas measure the difficulty level based on the lengths of words and sentences in a reading text. The concept is that longer words or sentences tend to be more difficult to understand (Graesser, McNamara, and Louwerse, 2003).

Besides, Coh – Metrix Text Ease and Readability Assessor has been developed as a readability formula for analyzing reading text that is printed in English as a second language. This formula can be used to analyze more objective and valid consequences. Besides, it can also be applied to describe deeper levels of discourse by the algorithm. This type of formula provides a picture of text ease or difficulty which is based on linguistic characteristics. These linguistic characteristics consist of narrativity, syntactic simplicity, word concreteness, referential cohesion, and deep cohesion (McNamara, Graesser, and Louwerse, 2012).

According to the information of linguistic characteristics, narrativity refers to telling a story by characters, places, and events. It is related to word familiarity, everyday language, and world knowledge. This is easier to understand than informational reading text (Graesser, Olde, and Klettke, 2002). The next linguistic characteristic is syntactic simplicity. It is the number of words per sentence, and simplicity and familiarity of each sentence. The sentence, which consists of longer words and complicated structures, is more challenging to comprehend (McNamara, Graesser, McCarthy, and Cai, 2014). For word concreteness, this is the concreteness degree of each word. The reading text, which contains higher numbers of concrete and meaningful words, tends to be easier to understand (McNamara and Graesser, 2012). As Referential cohesion, it shows the linkage or connection of words and ideas in a sentence. A reading text is more cohesive if words and ideas in that a high number of connection (McNamara, Graesser, McCarthy, and Cai, 2014). The final linguistic characteristic is deep cohesion. This aspect is the level of international and causal connectives. A reading text, that has a higher number of explicit connectives, is easier to be understood (Graesser, Olde, and Klettke, 2002).

5.2 Related Studies

For surveying related research, it found that there are some studies about readability analysis which are shown as following information.

Firstly, the study of Rojanarowan, Yutdhana, and Rungruang (2017), this research investigated about the readability of secondary and high school level commercial textbooks. It found that the readability of secondary school level commercial books in part of word concreteness is at a high level. For narrativity, syntactic simplicity, and deep cohesion, they are at a moderate level. As referential cohesion is at a low level. Meanwhile, the readability of high school level commercial books in part of deep cohesion is at a high level. For narrativity, syntactic simplicity, and word concreteness are at a moderate level. As referential cohesion, it is at a low level.

Secondly, the research of Johnson (1977), this study conducted about the readability levels of fifty – six elementary social study textbooks published between 1972 and 1976 through readability formulas. It found that those textbooks were not easy to comprehend for elementary school students. The trend of reading difficulty of the textbooks was lower.

Lastly, the study of Owu– Ewie (2004), this research investigated about the readability level of comprehension passages in English textbooks in junior high schools in Ghana. It found that most of the reading passages were above the reading level of the students. According to the appeared results, some suggestions were given to improve reading passages in the textbooks for more suitability.

6. Research Methodology

The teaching document was created and completed in 2022 by the researcher in which the contents were compiled and adapted from some textbooks and websites. This teaching document is used for learning and teaching management in English for a communication course. This is a compulsory course at Nakhon Phanom University which is organized for undergraduate students. Reading practice is a part of the course. It consists of twenty reading passages.

The reading passages were computationally analyzed through Flesch Reading Ease and Flesch–Kincaid Reading Grade Level which were two readability formulas of Coh–Metrix. Firstly, they were used to calculate for finding out the average percentages. These average percentages were used to analyze the readability levels. Next, five linguistic characteristics, which were used to be estimated in parts of the readability levels, were analyzed. These linguistic characteristics contained narrativity, syntactic simplicity, word concreteness, referential cohesion, and deep cohesion. The consequences were averaged as the mean values to find out the aspects of linguistic characteristics which were used in each reading passage of the teaching document.

In part of Flesch Reading Ease, its calculation formulas can be explained as following information.

$$\text{Flesch Reading Ease Core} = 206.835 - 84.6\text{ASW} - 1.015\text{ASL}$$

ASW = average number of syllables per word

ASL = average sentence length

The score of the formula ranges can be divided into seven degrees which are shown in table 1.

Table 1 The degrees of Flesch Reading Ease

Scores	Descriptions
90 - 100	It is very easy to read.
80 - 90	It is easy to read.
70 - 80	It is fairly easy to read.
60 - 70	It is standard level.
50 - 60	It is fairly difficult to read.
30 - 50	It is difficult to read
0 - 30	It is very difficult to read.

For Flesch–Kincaid Reading Grade Level, its calculation formulas can be explained as following information.

$$\text{Flesch– Kincaid Reading Grade} = 0.39\text{ASL} + 11.8\text{ASW} - 15.59$$

ASW = average number of syllables per word

ASL = average sentence length

The score of the formula ranges can be divided into twelve degrees which are shown in table 2.

Table 2The degrees of Flesch– Kincaid Reading Grade Level

Scores	Estimated Reading Grade Levels
17	College graduate
16	College senior
15	College junior
14	College sophomore
13	College freshman
12	High school senior
11	High school junior
10	High school sophomore
9	High school freshman
8	8 th grade
7	7 th grade
6	6 th grade

As the analysis by Coh – Metrix, the score levels can be categorized into three levels which are explained in table 3.

Table 3 The score levels of analysis by Coh– Metrix

Score Levels	Descriptions
Lower than 25	Low
Since 25 - 75	Moderate
Higher than 75	High

7. Results

7.1 *The Readability levels of reading passages in the teaching document*

For answering the first research question: “What are the readability levels of English reading passages in the teaching document?”, two readability formulas of Coh– Metrix were used as tools for analysis. In part of interpreting the values of Flesch– Kincaid Grade Level formula, a higher value means the reading passage is more difficult which is used in a higher grade level, and a lower value means the reading passage is less difficult which is probably used in a lower grade level. As Flesch Reading Ease, a higher value means the reading passage is less difficult, and a lower value means the reading passage is more difficult. The following table shows readability levels of reading passages in the teaching document.

Table 4 The average readability levels of reading passages in the teaching document

Index	Readability Levels of Reading Passages in the Teaching Document (20 reading passages)	
	Mean	SD
Flesch Reading Ease	50.68	10.32
Flesch– Kincaid Grade Level	12.35	2.66

From the information of table 1, it shows the average readability levels of reading passages in the teaching document. The consequences indicate that the readability level of reading passages in the teaching document is moderate for readers. This readability level of the reading passages is during high school senior level and college freshman level.

According to the above results, the average readability level of reading passages in the teaching document calculated through Flesch Reading Ease is 50.68 (SD = 10.32). This means that the readability of those reading passages is at a moderate level. As the average readability level of reading passages in the teaching document calculated through Flesch– Kincaid Grade Level, it is 12.35 (SD = 2.66). This means that the level of those reading passages is suitable for high school seniors and college freshmen levels.

7.2 *The linguistic characteristics of reading passages in the teaching document*

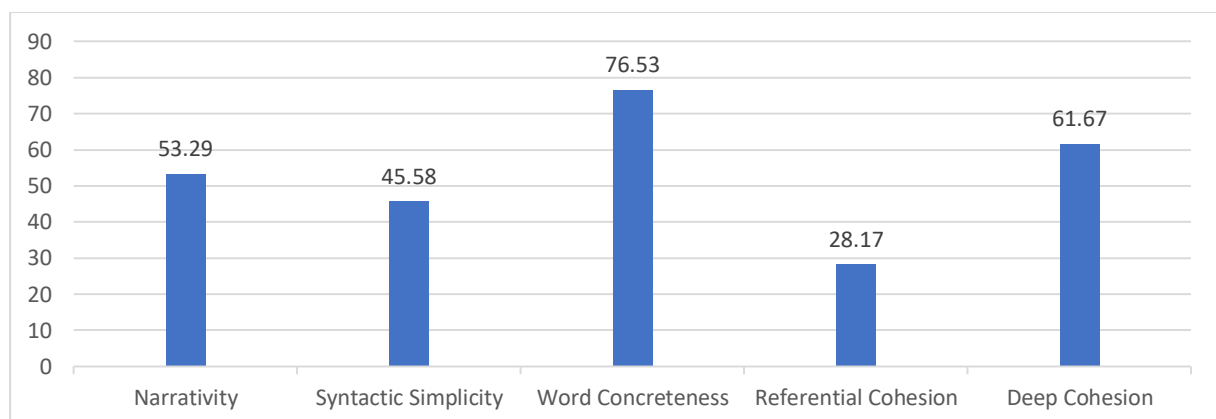
For answering the second research question: “What are the linguistic characteristics of English reading passages in the teaching document?”, Coh– Metrix was used as the tool for

analysis. The consequences were analyzed to find out the linguistic characteristics of reading passages in the teaching document. The following table shows the consequences.

Table 5 The linguistic characteristics of reading passages in the teaching document

Linguistic Characteristics	Reading Passages in the Teaching Document (20 reading passages)	
	Mean	SD
Narrativity	53.29	25.15
Syntactic Simplicity	45.58	22.75
Word Concreteness	76.53	34.42
Referential Cohesion	28.17	26.48
Deep Cohesion	61.67	26.12

Figure 1 The linguistic characteristics of reading passages in the teaching document

From the information of table 2 and figure 1, they display the linguistic characteristics of the reading passages which contain five aspects: narrativity, syntactic simplicity, word concreteness, referential cohesion, and deep cohesion.

According to the above information in table 2 and graph, it found that the average level of word concreteness is 76.53 (SD = 34.42). This result can be interpreted that the average levels of the use of word concreteness in the reading passages is at a high level. For the other aspects, the information shows that the average levels of the uses of deep cohesion is 61.67 (SD = 26.12), narrativity is 53.29 (SD = 25.15), syntactic simplicity is 45.58 (SD = 22.75), and referential cohesion is 28.17 (SD = 26.48). These consequences can be interpreted that the uses of deep cohesion, narrativity, syntactic simplicity, and referential cohesion are at a moderate level.

8. Conclusion

Reading is considered as a significant skill in English language. Also, the use of a suitable learning material is very essential for reading learning and practice. Obviously, a text is variously used to develop reading skills. Thus, it should be suitable for the grade level of each reader. This research aimed to analyze the readability levels and the linguistic characteristics of English reading passages in the teaching document by using Coh– Metrix. The consequences of the study can be concluded that the readability of the passages in the teaching document is at a moderate level for readers. This readability of the reading passages is during high school senior level and college freshman level. For the linguistic characteristics of the passages, the results specified that the average level of the use of word concreteness is at a high level. As the other aspects, the average levels of the uses of deep cohesion, narrativity, syntactic simplicity, and referential cohesion are at moderate level.

9. Discussion

This research aimed to study the readability levels and the linguistic characteristics of English reading passages in the teaching document by using Coh– Metrix. From the consequences of the study, they can be discussed according to the research questions as the following information.

For the first research question, they indicate that the average readability level of reading passages in the teaching document is moderate. This average readability level can be considered during high school senior level and college freshman level. It means that the average level of those reading passages is suitable for high school senior level and freshman level. From these results, the average readability level of reading passages in the teaching document seems to be quite suitable for the first – year undergraduate students in which the researcher is willing to use this teaching document with them. This point is quite very significant for the effectiveness of reading practice. For most effective reading practice, ease or difficulty level should be suitable for the grade level of each student. This issue is congruent with the research of Guo and Lu (2014), it specifies that if a text is too easy, the students might feel that it is not challenge. On the contrary, if a text is too difficult, these students need to often use a dictionary to find out the meanings of what is read which might be discouraged. Similarly, the study of Gu and Guan (2003), it also indicates that a textbook should not be too easy or too difficult for the grade level of the students. This suitability enables the students to practice and train reading skills more effectively. Moreover, the research of Srisunakrua and Chumworatayee (2019), it shows that a suitable ease or

difficulty level of the learning material is very important. The main reason is that it will make sure that the students obtain the most usefulness from the learning material.

As the results of the second research question, these explain the linguistic characteristics of the reading passages in the teaching document which contain five aspects: narrativity, syntactic simplicity, word concreteness, referential cohesion, and deep cohesion. According to the consequences, the linguistic characteristic of the reading passages in the teaching document in part of word concreteness is at a high level. It means that the reading passages in the teaching document seem to be highly meaningful and easy to understand. This result is related to the study of McNamara and Graesser (2012), this specifies that a text, which consists of many concrete words, has tendency to be easier to comprehend the meaning of what is read. Besides, the research of Silfhout (2014), it indicates that high word concreteness is more interesting, and this enables the readers to comprehend a text more easily than a text containing many abstract words. As the linguistic characteristics of narrativity, syntactic simplicity, referential cohesion, and deep cohesion are at a moderate level. These things can be explained that the reading passages of the teaching document are at a moderate level in parts of telling a story by using simple words or everyday language, using the number of words per sentence and simplicity of each sentence, linking words and ideas in a sentence, and containing the number of explicit connections.

10. Recommendations

10.1 Contribution of the research

According to the review from related studies, it found that they were conducted for analyzing readability in parts of the passages from English textbooks and English tests. Hence, this research was conducted to fulfill the gap. The researcher created teaching document by compiling and adapting reading passages from other related textbooks and websites. Then, these compiled and adapted passages were analyzed in parts of the readability levels and the linguistic characteristics.

The results found that the readability of the reading passages in the teaching document is at a moderate level. This level of the readability is during high school level and college freshmen level. These findings contribute to ensure that the selected reading passages are suitable for the levels of readers. The reading passages, which are too difficult, might not be able to motivate the readers. Simultaneously, the readers might not be challenged if the reading passages are too easy. Thus, the suitable reading passages enable the readers to obtain more benefits from reading.

Moreover, this research can be applied as a guideline for other teachers. They can be guided to analyze the readability level of English reading passages from the selected

textbooks or another resource through Coh– Metrix. Also, they can perceive and understand about the principles of readability analysis, and the significance of using reading passages that are suitable for the level of readers.

10.2 Future research

The study focused on the analysis of the readability levels of English reading passages in the teaching document. These reading passages were analyzed to present the readability levels and the linguistic characteristics. However, when the difficulty level of the reading passages is estimated, other considerations should also be analyzed such as the readers, the reading activities, and the reading task setc. The interaction between the readers and the target reading passages, which is related to reading proficiency, reading purpose, and reading motivation, can be a factor affecting reading comprehension. It is beyond the scope of this study. Hence, interpretation and generalization of the consequences of the research should be carefully undertaken since the readability levels of the reading passages were estimated by analyzing only the reading passages in the teaching document.

Moreover, the number of reading passages should be increased for analysis. English reading passages in the teaching document or textbook used in learning and teaching and English reading passages in a Standard English textbook can be analyzed and compared. This comparison can be used to reflect in part of the quality of English reading passages used in learning and teaching.

11. References

- Adams, M.J. (2009). The challenge of advanced texts: The interdependence of reading and learning. In E.H. Hiebert (Ed.), *Reading more, reading better*. (pp. 163 – 189). New York. NY : Guilford Press.
- Anderson, N.J. (1999). *Exploring second language reading: Issues and strategies*. Boston, Ma : Heinle & Heinle.
- Graesser, A.C., Olde, B., and Klettke, B. (2002). How does the mind construct and represent stories? In M. C. Green, J.J. Strange, and T.C. Brock (Eds.), *Narrative Impact: Social and cognitive foundations*. (pp. 231 – 263). Mahwah, Nj : Erlbaum.
- Graesser, A.C., McNamara, D., and Louwerse, M. (2003). What readers need to learn in order to process coherence relations in narrative and expository text? In A. P. Sweet, & C. E. Snow, *Rethinking Reading Comprehension*. (82-98). New York : Guilford Press.

- Gu, X., and Guan, X. (2003). A sampling study of the readability of reading materials in CET and in college English textbooks. *Journal of Xi – An International Studies University*. 3:39 – 42.
- Guo, S., and Lu, S. (2014). A study of the readability of new senior English for China by PEP. *Journal of Yunnan Normal University*. 4 : 25 – 32.
- Johnson, R.E. (1977). *The readability level of elementary social studies textbooks is going down*. The reading teacher.8: 901 – 906.
- McNamara, D.S., Graesser, A.C., McCarthy, P.M., and Cai, Z. (2014). *Automated evaluation of text and discourse with Coh-Metrix*. Cambridge: Cambridge University Press.
- McNamara, D.S., and Graesser, A.C. (2012). *Coh-Metrix : An automated tool for theoretical and applied natural language processing Applied Natural Language Processing: Identification, Investigation and Resolution*. 188 – 205.
- McNamara, D.S., Graesser, A. C., and Louwerse, M. M. (2012). Sources of text difficulty: Across genres and grades, In J. P. Sabatini, E. Albro, & T O'Reilly (Eds.). *Measuring up: Advances in how we assess reading ability*. (89-116). Plymouth. UK : Rowman & Littlefield Education.
- Nuttall, C. (2005). *Teaching Reading Skills in a Foreign Language*. Oxford. UK: Macmillan Education.
- Owu– Ewie, C. (2004). Readability of comprehension passages in junior high school (JHS) English textbooks in Ghana. *Ghana Journal of Linguistics*. 3(2) : 35 – 68.
- Pikulski, J. (2002). *Readability*. Litho : Houghton Mifflin Company.
- Rojanarowan, T., Yutdhana, S., and Rungruang, A. (2017). The readability of secondary and high school level commercial textbooks: a multilevel analysis. *National Graduate Study Conference*. (pp. 58 – 77). Bangkok: Thammasat University.
- Silfhout, G. (2014). Fun to read or easy to understand? *Establishing effective text features for educational texts on the basis of processing and comprehension research*. Retrieved March 20, 2023. From <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/300805>
- Solnyshkina, M.I., Harkova, E.V., and Kisel'nikov, A.S. (2014). Comparative Coh– Metrix analysis of reading comprehension texts: Unified (Russian) state exam in English vs Cambridge first certificate in English. *English language teaching*. 7(12) : 65 – 76.
- Srisunakrua, T., and Chumworatayee, T. (2019). Readability of reading passages in English textbooks and the Thai national education English test: A comparative study. *Arab World English Journal*. 10 (2):257 – 269.

การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT
เพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และการคิดวิจารณ์ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

The development of web-based instruction using cooperative learning
LT. Technique to enhance the critical thinking of student toward to
The Learning achievement and critical thinking of student in
Chaiyaphum Rajabhat University

ศิรินันท์ ถนัดคำ

Sirinan Thanudca

สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ 36000
Department of Computer Science, Faculty of Arts and Sciences, Chaiyaphum Rajabhat
University, Chaiyaphum 36000, Thailand
Corresponding Author, E-mail : Sirinancpru@gmail.com

Received: 7 November 2023, Revised: 29 April 2024, Accepted: 2 May 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) หาประสิทธิภาพของบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ 3) เพื่อเปรียบเทียบการคิดวิจารณ์ก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) บทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT 2) แผนการจัดการเรียนรู้ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4) แบบวัดการคิดวิจารณ์ 5) แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานใช้ค่า Paired t- test ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT พบว่า มีประสิทธิภาพ $E1/E2 = 82.60/84.78$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์กำหนด 80/80 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ พบว่า นักศึกษามีการคิดวิจารณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : บทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์, ประสิทธิภาพของบทเรียน, ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน, การคิดวิจารณ์, ความพึงพอใจในการเรียน

Abstract

The objectives of this research were to 1) find out the effectiveness on a Web-Based-Instruction using cooperative learning, LT techniques. 2) to compare learning achievement before and after learning on a WBI. 3) to compare critical thinking before and after studying on a WBI. 4) To study satisfaction of students on a WBI. The sample group consisted of 30 undergraduate students, on second semester, academic year 2021, obtained through purposive selection method. The research tools were to 1) A WBI using cooperative learning LT techniques. 2) Lesson plan. 3) Learning achievement test. 4) Critical thinking test. And 5) Satisfaction questionnaires. The Statistics used on data analysis comprised of percentage, mean, and standard deviation. And hypothesis testing used the Paired t-test. The results of the research found that: 1) The efficiency of WBI using collaborative learning, LT techniques, was found to be effective $E1/E2 = 82.60/84.78$, which was higher than the specified criteria of 80/80, 2) The results of comparing the learning achievement of students who studied on a WBI found that students had higher scores than before studying. Statistically significant at the .05 level, 3) The results of comparing the critical thinking of students who studied on a WBI found that students had higher scores than before studying, statistically significant at the .05 level. 4) The results of studying satisfaction on a WBI using cooperative learning, LT techniques, found that students were overall satisfied at the highest level.

Keywords: Web-based Instruction, The WBI efficiency, Learning Achievement, Critical Thinking, Satisfaction.

1. บทนำ

การคิดและการสอนคิดเป็นเรื่องที่จัดว่าสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาเพื่อให้ได้คุณภาพสูงประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกหันมาศึกษาและเน้นในเรื่องของการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพในทุก ๆ ด้านทั้งทางด้านสติปัญญาคุณธรรมและการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ (ทิตินา แชมมณี, 2548) โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 ว่าด้วยการนำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษามาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน อาทิ เช่น การเรียนการสอนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Web-Based Instruction) หรือ WBI เป็นการผสมผสานกันระหว่างเทคโนโลยีปัจจุบันกับกระบวนการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนรู้ และแก้ปัญหาเรื่องข้อจำกัดทางด้านสถานที่และเวลา สามารถใช้การเรียนการสอนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์มาพัฒนาการคิดได้

การคิดวิจารณ์ (Critical Thinking) เป็นกระบวนการคิดที่ใช้เหตุใช้ผลพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบ โดยการศึกษาข้อมูล หลักฐาน แยกแยะข้อมูลว่าข้อมูลใดคือ ข้อเท็จจริง ข้อมูลใดคือความคิดเห็น ตลอดจนพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล แล้วตั้งสมมติฐานเพื่อหาสาเหตุของปัญหา และสามารถหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้น (สายพิน แก้วงามประเสริฐ, 2563) โดยมีรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมให้เกิดการคิดวิจารณ์หลายรูปแบบ เช่น การใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ (ธวัช ณรงค์เพ็ชร, 2547) การจัดกิจกรรม

แบบสืบเสาะหาความรู้ (5 E) เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (กุลธำมศ คำยวง, 2555) นอกจากนั้นการคิดวิจารณ์ยังทำให้ผู้เรียนสามารถใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข โดยผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่สามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตน และส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด (ผ่องฉวี มณีรัตนพันธุ์, 2566) การเรียนแบบร่วมมือมีรูปแบบการเรียนหลายเทคนิค แต่ละเทคนิคมีลักษณะแตกต่างกันไป เช่น STAD (Student-Teams-Achievement Division) TGT (Teams-Games-Tournament) และในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกรูปแบบการเรียนแบบร่วมมือของ Johnson and Johnson (1994) มาเป็นรูปแบบหลักในการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิค LT (Learning Together) เนื่องจากรูปแบบการเรียนดังกล่าวสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนในมหาวิทยาลัยราชภัฏที่เรียนในรายวิชาหมวดศึกษาศาสตร์ศึกษาทั่วไปที่มีการจัดสภาพห้องเรียนร่วมกันเป็นกลุ่มใหญ่ ทำให้ผู้เรียนบางส่วนขาดการมีปฏิสัมพันธ์ทำงานร่วมกับผู้เรียนคนอื่น ๆ จากสภาพปัญหาที่พบของปัญหาหลักและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทย ปัญหาหลักมี 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ 1) ปัญหาเชิงปริมาณ ยังให้บริการแก่เด็กเยาวชน ประชาชนทั่วประเทศได้อย่างไม่ทั่วถึง 2) ปัญหาเชิงคุณภาพ โรงเรียนส่วนใหญ่ยังสอนแบบบรรยายเนื้อหาให้นักเรียนท่องจำไปสอบแบบปรนัย นักเรียนยังคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้น้อย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวง ศึกษาธิการ, 2562) การรายงานผลการศึกษาสภาพปัจจุบันของการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิตในมหาวิทยาลัย ราชภัฏทั่วประเทศในระบบปกติ และการเรียนการสอนบนเว็บเป็นบางเนื้อหา โดยการสอบถามความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอน และความต้องการในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิตในมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนในระบบปกติ อาจารย์เห็นว่า มีการใช้วิธีการสอนที่เน้นการพัฒนาความคิดแก่ผู้เรียนอยู่ในระดับน้อย และในส่วนของสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต การสอนบนเว็บเป็นบางเนื้อหา พบว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่าโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เช่น มีการใช้วิธีการสอนที่เน้นการพัฒนาความคิดแก่ผู้เรียน เช่น การอภิปรายผ่านทาง Web board ฯลฯ ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน พบว่า อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่า มีอยู่ในระดับน้อย ได้แก่ เอกสารประกอบการเรียนการสอน, เว็บไซต์รายวิชาให้ผู้เรียนได้เข้าไปเรียนรู้ร่วมกัน (ศิริพันธ์ ถนัดคำ, 2555)

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาและสภาพการจัดการเรียนการสอนรายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิจารณ์ สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิจารณ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิจารณ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

2.3 เพื่อเปรียบเทียบการคิดวิจารณ์ก่อนและหลังเรียน ด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิจารณ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

2.4 เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิจารณ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

3. สมมติฐาน

3.1 นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.2 นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีความสามารถทางการคิดวิจารณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1. แนวคิดทฤษฎี

Johnson and Johnson (1994) ได้กล่าวว่ารูปแบบการเรียนรู้แบบ LT (Learning Together) เป็นวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) แบบหนึ่งที่มีพื้นฐานมาจากจิตวิทยาสังคม ที่พัฒนาโดย David และ Roger แห้งมหาวิทยาลัยมินิโซต้า ซึ่งได้สร้างวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจขึ้น) ประกอบด้วย ผู้เรียนกลุ่มละ 4-5 คน ที่มีความแตกต่างกัน ทำงานที่ได้รับมอบหมายในใบงาน กลุ่มส่งงานขึ้นเดียวกัน และได้รับคำชม หรือรางวัลตามผลงานของกลุ่ม

วรศักดิ์ อัครเดชเรืองศรี (2558) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกหรือเจตคติที่ดีเป็นท่าทีความรู้สึกความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือปัจจัยต่าง ๆ ภายหลังได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นมาแล้ว ความรู้สึกพอใจคือจะเกิดขึ้นเมื่อได้รับในสิ่งที่ต้องการหรือบรรลุจุดมุ่งหมายความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้น หากความต้องการหรือจุดหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิรินันท์ ถนัดคำ (2555) ได้ศึกษาพัฒนาโมเดลการเรียนการสอนแบบร่วมมือร่วมใจบนเว็บโดยใช้เทคนิค LT เพื่อส่งเสริมการรู้คิดให้กับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า โมเดลการเรียนการสอนแบบร่วมมือร่วมใจบนเว็บโดยใช้เทคนิค LT เพื่อส่งเสริมการรู้คิดสำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีประสิทธิภาพผลการเรียนเท่ากับ 83.37/81.07 และมีค่าดัชนีประสิทธิผลของผลการเรียนเท่ากับ 0.70 และมีประสิทธิผลความสามารถทางการรู้คิดเท่ากับ 0.68 และนักศึกษาที่เรียนด้วยโมเดลการเรียนการสอนดังกล่าวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถทางการรู้คิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิตยา มั่นศักดิ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่องการสร้างและตกแต่งงานคอมพิวเตอร์กราฟิกด้วยโปรแกรมกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.55) และนำไปทดสอบกับนักเรียนมีประสิทธิภาพ 86.94/87.81 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่ามีคะแนนผลการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต พบว่านักเรียนมีระดับความคิดเห็น โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$)

5. วิธีดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ที่มีนักศึกษาหมู่เรียนละ 30 คน รวม 4 หมู่เรียน จำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิตในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยจับฉลากมา 1 หมู่เรียนจาก 4 หมู่เรียน จำนวน 30 คน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 5.2.1 บทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์
- 5.2.2 แผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต
- 5.2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 5.2.4 แบบวัดการคิดวิจารณ์ญาณ
- 5.2.5 แบบสอบถามวัดความพึงพอใจ

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

5.3.1 การสร้างและพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ รายวิชา วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการออกแบบของแอ็ดดี้ (ADDIE Model) เป็น MODEL ในการสร้างเครื่องมือ ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2546)

5.3.1.1 ขั้นการวิเคราะห์ (Analysis)

5.3.1.2 ขั้นการออกแบบ (Design)

5.3.1.3 ขั้นการพัฒนา (Development)

5.3.1.4 ขั้นการนำไปใช้ (Implementation)

5.3.1.5 ขั้นการประเมินผล (Evaluation)

ผู้วิจัยนำบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของรูปแบบ (Format) และความถูกต้องของภาษา (Wording) โดยมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00 ซึ่งเกณฑ์การพิจารณาค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าเหมาะสมใช้ได้ และนำบทเรียนที่ผ่านการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้หาประสิทธิภาพของบทเรียนกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งขั้นตอนการหาประสิทธิภาพออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การทดลองรายบุคคล (One to One Test) 2) การทดสอบแบบกลุ่มเล็ก 3) การทดสอบภาคสนาม ผลการวิจัยพบว่า การทดสอบภาคสนาม มีค่าประสิทธิภาพกระบวนการและค่าประสิทธิภาพผลลัพธ์มีค่าเท่ากับ 81.60/83.22

5.3.2 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ LT มีขั้นตอนการดำเนินการสร้าง ดังนี้

5.3.2.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2560 รายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต ศึกษาคำอธิบายรายวิชา เพื่อเป็นแนวทางและขอบเขตในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

5.3.2.2 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แล้วดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือแบบ LT จำนวน 5 แผน รวม 15 ชั่วโมง

5.3.2.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เขียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ได้ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.6-5.00 เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินความเหมาะสมเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

5.3.3 การสร้างและหาคุณภาพแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยได้นำข้อสอบที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากนั้นนำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้กับ นักศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) พบว่ามีค่าอยู่ตั้งแต่ 0.30-0.80 เกณฑ์ค่า P ที่ใช้ได้คือ 0.20-0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) จะมีค่าอยู่ตั้งแต่ 0.20-0.73 เกณฑ์ที่ใช้ได้มีค่าตั้งแต่ 0.20-0.80 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.96 การคำนวณค่าสถิติของคะแนนรวมทั้งฉบับโดยใช้สูตรคำนวณของ Kuder Richardson (KR-20) (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2567)

5.3.4 การสร้างและหาคุณภาพแบบวัดการคิดวิจารณ์ญาณ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แบบวัดการคิดวิจารณ์ญาณของ สุพรรณิ สุวรรณจรัส (2543) ที่สร้างขึ้นตามแนวคิดของ Robert H. Ennis (1985) เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ความสามารถในการพิจารณา

ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลและการสังเกต 2) ความสามารถในการนิรนัย 3) ความสามารถในการอุปนัย และ 4) ความสามารถในการระบุข้อตกลงเบื้องต้น โดยผู้วิจัยได้นำแบบวัดการคิดวิจารณ์ญาณที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากนั้นนำแบบวัดการคิดวิจารณ์ญาณไปทดลองใช้กับ นักศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) เกณฑ์ค่า P ที่ใช้ได้คือ 0.20-0.80 พบว่ามีค่าอยู่ตั้งแต่ 0.20-0.73 ค่าอำนาจจำแนก (r) เกณฑ์มีค่าตั้งแต่ 0.20-0.80 จะมีค่าอยู่ตั้งแต่ 0.37-0.67 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 โดยใช้สูตรคำนวณของ Kuder Richardson (KR-20) (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2567)

5.3.5 การสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจในการเรียน ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาแบบสอบถามความพึงพอใจ ในเรื่องภาษา ความถูกต้อง ความเที่ยงตรง ของข้อคำถามแต่ละข้อ โดยหาค่าดัชนีความความเหมาะสม และพิจารณาค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป และนำแบบสอบถามความพึงพอใจ ไปทดลองใช้กับนักศึกษา ที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.96 โดยใช้สูตรคำนวณของ Kuder Richardson (KR-20) และได้ค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ตั้งแต่ 0.41-0.79 เกณฑ์มีค่าตั้งแต่ 0.20-0.80 (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2567)

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.4.1 ทดสอบความรู้ และทดสอบการคิดวิจารณ์ญาณก่อนเรียน

ผู้วิจัยให้นักศึกษาทำแบบทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 60 ข้อ และแบบวัดการคิดวิจารณ์ญาณก่อนเรียน จำนวน 40 ข้อ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 30 คน โดยนักศึกษาใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 100 นาที แยกการใช้เวลาในการทำแต่ละแบบทดสอบเหมือนแบบทดสอบหลังเรียน

5.4.2 จัดการเรียนการสอน

ดำเนินการเรียนการสอนโดยใช้บทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 5 แผนการจัดการเรียนรู้ และบันทึกคะแนนแบบฝึกหัดของนักศึกษา

5.4.3 ทดสอบหลังเรียน (Post-test)

เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายทั้ง 5 บทเรียนแล้ว ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 60 ข้อ ใช้เวลาในการทดสอบ 60 นาที และกลุ่มตัวอย่างทำแบบวัดการคิดวิจารณ์ญาณหลังเรียน จำนวน 40 ข้อ ใช้เวลาในการทดสอบ 40 นาที และบันทึกคะแนนของนักศึกษา และให้นักศึกษาทำแบบสอบถามวัดความพึงพอใจหลังเรียน ด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.5.1 คำนวณค่าประสิทธิภาพของบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ญาณสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ โดยใช้ร้อยละ (Percentage)

5.5.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วย บทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Paired t- test)

5.5.3 เปรียบเทียบการคิดวิจารณ์ญาณก่อนเรียน และหลังเรียนด้วย บทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (Paired t- test)

5.5.4 ประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วย บทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ของ นักศึกษากลุ่มตัวอย่าง

คะแนน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ย
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	50	41.30	0.51	82.60
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	60	50.87	2.28	84.78

6.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT

รูปแบบการเรียนรู้	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน				df	t	p
	ก่อนเรียน		หลังเรียน				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT บนเครือข่าย คอมพิวเตอร์	25.87	7.16	50.87	3.64	29	-16.881*	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.3 ผลการเปรียบเทียบการคิดวิจารณ์ญาณก่อนและหลังเรียน ด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการคิดวิจารณ์ญาณก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT

รูปแบบการเรียนรู้	การคิดวิจารณ์ญาณ				df	t	p
	ก่อนเรียน		หลังเรียน				
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
การเรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค LT บนเครือข่าย คอมพิวเตอร์	18.03	4.19	33.30	2.09	29	-22.407*	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT (n = 30)

ข้อคำถามความพึงพอใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.49	0.23	มาก
ด้านที่ 2 สื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.53	0.20	มากที่สุด
ด้านที่ 3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายฯ	4.51	0.31	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย รวม	4.51	0.14	มากที่สุด

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ประสิทธิภาพของบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิจารณ์ญาณ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ พบว่า มีประสิทธิภาพ $E1/E2 = 82.60/84.78$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์กำหนด 80/80 และเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้โดยมีประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้ระหว่างเรียน วัดผลจากคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียนเท่ากับ 82.60 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์ หลังจบบทเรียน วัดผลจากคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนเท่ากับ 84.78

7.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT พบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.3 ผลการเปรียบเทียบการคิดวิจารณ์ของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT พบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีการคิดวิจารณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT พบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีความพึงพอใจ จำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.53$, $S.D = 0.20$) และด้านประโยชน์ที่รับจากการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายฯ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, $S.D = 0.31$) และด้านรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, $S.D = 0.23$) เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, $S.D = 0.14$)

8. อภิปรายผล

8.1 ประสิทธิภาพของบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดวิจารณ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ บทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT เพื่อส่งเสริมการคิดวิจารณ์ พบว่า มีประสิทธิภาพ $E1/E2 = 82.60/84.78$ ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ได้ผ่านการตรวจสอบทุกขั้นตอนโดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้งด้านเนื้อหา สื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผล และนำบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ไปทดลองหาประสิทธิภาพ (Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างได้ประสิทธิภาพเท่ากับ 81.60/83.22 แล้วนำบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ไปหาประสิทธิภาพกับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ประสิทธิภาพเท่ากับ 82.60/84.78 จึงทำให้เกณฑ์ประสิทธิภาพของรูปแบบสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งไว้ เท่ากับ 80/80 และสอดคล้องกับนิตยา มั่นศักดิ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่องการสร้างและตกแต่งงานคอมพิวเตอร์กราฟิกด้วยโปรแกรมกราฟิก พบว่าบทเรียนมีประสิทธิภาพ 86.94/87.81 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

8.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT พบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น เป็นการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบ LT (Learning Together Model) มาเป็นรูปแบบหลักในการเรียนรู้แบบร่วมมือมีขั้นตอนดังนี้ 1) แบ่งกลุ่มผู้เรียนละความสามารถ 2) ผู้เรียนศึกษาภารกิจใบงานเป็นกลุ่ม 3) ผู้เรียนแบ่งหน้าที่บทบาทในการทำงานกลุ่ม ดังนี้ ผู้สรุปย่อ ผู้ตรวจสอบ

ผู้กระตุ้น ผู้บันทึกและผู้สังเกต 4) ผู้เรียนในกลุ่มร่วมกันเรียนด้วยบทเรียนบนเว็บ 5) กลุ่มส่งผลงานเพียงชุดเดียว 6) ผู้สอนประเมินผลงาน มาช่วยในการเรียนรู้ โดยรูปแบบการเรียนรู้แบบ LT เป็นการเรียนรู้จากกระบวนการกลุ่มที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของชนินทร์ พุ่มบัณฑิต (2563) พบว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนรู้แบบกลุ่มเรียนรู้ร่วมกัน (LT) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.3 เปรียบเทียบการคิดวิจารณ์ญาณก่อนและหลังเรียน ด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผลการเปรียบเทียบการคิดวิจารณ์ญาณของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT พบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีการคิดวิจารณ์ญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของวิเชียร ภคพามงคลชัย (2559) พบว่า การคิดวิจารณ์ญาณของนักเรียนหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาได้ฝึกฝนความสามารถทางการคิดวิจารณ์ญาณโดยเฉพาะการคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นของตนเองและผู้อื่น (Thinking about Thinking) อันส่งผลให้ผู้เรียนมีการคิดวิจารณ์ญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

8.4 ความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ร่วมกับวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ผลการศึกษาคความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีความพึงพอใจ โดยรวมพบว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D = 0.14) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาได้ให้ความร่วมมือร่วมใจกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มจึงทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องงานวิจัยของพันทิพา ศรีสวัสดิ์ และธิดารัตน์ ทวีทรัพย์ (2564) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนที่พัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .56 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของอับดุลมันนาน มะดอรอแม (2565) พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ LT อยู่ในระดับมาก

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

9.1.1 บทเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 สามารถนำไปใช้สอนในรายวิชาวิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต ในมหาวิทยาลัยราชภัฏอื่น ๆ ได้

9.1.2 กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT สามารถปรับรูปแบบการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสมของเนื้อหาวิชา หากต้องการเน้นฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะด้านใด ก็ออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะด้านนั้น ๆ เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ฯลฯ

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 9.2.1 ควรพัฒนาการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคอื่น ๆ เช่น STAD TGT ฯลฯ เพื่อใช้กับวิชาอื่น ๆ
- 9.2.2 ควรพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูงอื่น ๆ ได้อีก
- 9.2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบความคงทนในการเรียนรู้ระหว่างการเรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการรู้คิด และวิธีการสอนแบบอื่น ๆ ที่ใช้อยู่ในหมู่เรียนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

10. เอกสารอ้างอิง

- กุลธำพรส คำยวง. (2555). ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและจิตวิทยาการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ชนินทร พุ่มบัณฑิต. (2563). พัฒนาการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเทคนิคการสอนแบบร่วมมือ (Learning Together : LT) สำหรับการเรียนรู้วิชาการคิดสร้างสรรค์ และนวัตกรรมทางธุรกิจ ในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารจันทร์เกษมสาร. 26(1) : 61-73.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2546). เทคโนโลยีการศึกษา : การออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์และบทเรียนบนเครือข่าย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ทิตนา แหมมณี. (2548). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธวัช ณรงค์เพชร. (2547). การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของการสอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (ช่วงชั้นที่ 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิตยา มั่นศักดิ์. (2560). การพัฒนาบทเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่อง การสร้างและตกแต่งงานคอมพิวเตอร์กราฟิกด้วยโปรแกรมกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 10 สุวีริยาสาส์น : กรุงเทพฯ.
- ผ่องฉวี มณีรัตนพันธุ์. (2566). การเรียนรู้แบบร่วมมือ. สืบค้นเมื่อ 16 สิงหาคม 2565 จาก <https://www.gotoknow.org/posts/201289>
- พันทิพา ศรีสวัสดิ์ และธิดารัตน์ ทวีทรัพย์. (2564). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เรื่องการจัดการข้อมูลสารสนเทศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านสุวรรณภูมิ. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ สำหรับนักศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. 22 กุมภาพันธ์ 2564. 81-89. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2565 จาก <https://research.kpru.ac.th/research2/pages/filere/19652021-03-04.pdf>

- วรศักดิ์ อัครเดชเรืองศรี. (2558). *ความพึงพอใจและความต้องการของผู้ปกครองต่อการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนภูมิสมิทธิ์ เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2567). *การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2567. จาก http://www.rlc.nrct.go.th/ewt_dl.php?nid=1177
- วิเชียร ภคพามงคลชัย. (2559). *การพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เรื่องเศรษฐศาสตร์ มหภาคด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิรินันท์ ถนัดคำ. (2555). *การพัฒนาโมเดลการเรียนรู้การสอนแบบร่วมมือร่วมใจบนเว็บ เพื่อส่งเสริมการรู้คิดสำหรับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สายพิน แก้วงามประเสริฐ. (2563). *การคิดอย่างมีวิจารณญาณ*. สืบค้นเมื่อ 7 มกราคม 2563. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/206218>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *สภาวะการศึกษาไทย 2561/2562 การปฏิรูปการศึกษาในยุคดิจิทัล*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุพรรณิ สุวรรณจรัส. (2543). *ผลของการฝึกใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาที่มีต่อการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อับดุลมันนาน มะดอรอแม. (2565). *ผลการจัดการเรียนรู้รายวิชา อัลหะดิษโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ LT ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. MENARA : *Journal of Islamic and Contemporary Issues (M-JICI)*. 3(1) : 29-40.
- Johnson, D. W. and Johnson, R. (1994). *Learning Together and Alone, Cooperative, Competitive, and Individualistic Learning*. Needham Heights. MA : Prentice- Hall.

การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
The Development of Problem-Based Learning Activities
Learning Unit Promoting Health in the community for Mathayom 3 Students

จิตรลดา หนันทุม^{1*} และนิลรัตน์ โคตะ²
Jitlada Nanthum^{1*} and Nilrat Kota²

^{1*,2} สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
จังหวัดชัยภูมิ 36000

^{1*,2} Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chaiyaphum Rajabhat University,
Chaiyaphum 36000, Thailand

^{1*} Corresponding Author, E-mail : tang.nampong@gmail.com

Received: 18 November 2023, Revised: 3 April 2024, Accepted: 11 April 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 3) เปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองเบื้องต้น กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 28 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 84.02/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, การคิดอย่างมีวิจารณญาณ

Abstract

This research aimed 1) to develop a problem-based learning management plan, learning unit promoting health in the community of Mathayom 3 students to be effective according to the criteria of 80/80 2) to compare academic achievement, learning unit promoting health in the community of Mathayom 3 students between before and after school. 3) to compare critical thinking of Mathayom 3 students between before and after school using basic experimental research methods. The sample group includes Mathayomsuksa 3/3 students, semester 1, academic year 2023, Nongsang Wittayayon School under the Chaiyaphum Provincial Administrative Organization. A total of 28 people was randomly sampled. The research tools include 1) a problem-based learning plan, 2) an academic achievement test, 3) a critical thinking test. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and t-test. The results of the research found that 1) the effectiveness of the problem-based learning management plan, and Community Health Promotion Learning Unit of Mathayom 3 students were equal to 84.02/83.33, which is higher than the specified criteria of 80/80. 2) Academic achievement in learning units promoting health in the community of Mathayom 3 students who learn using problem-based learning after studying, it was significantly higher than before studying at the level .01. 3) Critical thinking of Mathayom 3 students who learn using problem-based learning After studying was significantly higher than before studying at the level .01.

Keywords: problem-based learning, critical thinking

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545) มาตรา 22 ได้กำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” ทำให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาขึ้น และการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญก็เป็นประเด็นสำคัญ ประเด็นหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความสมดุลในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านความรู้ คุณธรรม ร่างกาย และจิตใจ หรือกล่าวโดยสรุปก็คือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียน “เก่ง ดี มีสุข” ภายใต้แนวคิดที่ว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาพฤติกรรมด้านความรู้ เจตคติ คุณธรรม ค่านิยม สามารถตัดสินใจและเลือกวิธีปฏิบัติในการดูแลสุขภาพของตนเอง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการสร้างความมั่นใจในชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติเป้าหมาย

ของหลักสูตร ผู้สอนจะต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายและสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนที่หลักสูตรกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาของโรงเรียนหนองสังข์วิทยายน ตำบลหนองสังข์ อำเภอแก้งคร้อ จังหวัดชัยภูมิ จากการรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2565 ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในระดับสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามีคะแนนเฉลี่ย 74.11 และภาคเรียนที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามีคะแนนเฉลี่ย 75.54 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดคือ ร้อยละ 80 (โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน, 2565) อีกทั้งด้านคุณภาพผู้เรียน ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา พบว่าคุณภาพระดับต่ำกว่าทุกมาตรฐาน จากรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ ประจำปีการศึกษา 2564 เมื่อวันที่ 16 เดือนเมษายน พ.ศ. 2565 ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้ให้ข้อเสนอแนะด้านผลการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบปัญหาเป็นฐาน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและเรียนรู้จากสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และรู้จักการแก้ปัญหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง (โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน, 2564)

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เป็นการ จัดสภาพการณ์ของการเรียนการสอนที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยผู้สอนอาจนำผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหาและฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่างชัดเจน (ทิสนา แคมมณี, 2551) และเป็นยุทธวิธีในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบหนึ่ง เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการเรียนรู้อย่างมีความหมายอีกวิธีหนึ่งโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ปัญหาเป็นฐานหรือจุดเริ่มต้นเพื่อกระตุ้นจิตใจ ใฝ่ความสนใจ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเอง (ปทุมรัตน์ อาวุโสสกุล, 2557) การคิดอย่างมีวิจารณญาณเป็นความสามารถในการคิดอย่างรอบคอบ ที่อาศัยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินผล ในการสร้างความคิดรวบยอดอย่างมีเหตุผล เพื่อใช้ในการตัดสินใจเชื่อหรือเลือกปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การคิดอย่างมีวิจารณญาณมีความสำคัญกับผู้เรียนในทุกระดับถือเป็นกรอบการคิดที่สำคัญและยอมรับกันอย่างกว้างขวางในการ ที่จะช่วยให้เราปรับตัวและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ (บรรจง อมรชีวิน, 2556) อีกทั้งยังเป็นการพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นการคิดอย่างใคร่ครวญไตร่ตรองรอบคอบต่อความเชื่อหรือความรู้ต่าง ๆ โดยอาศัยหลักฐานมาสนับสนุน รวมทั้งข้อสรุปอื่น ๆ ที่มาเกี่ยวข้องในขอบเขตของเรื่องนั้น

จากที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อให้ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดแก้ปัญหาและการตัดสินใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถนำความรู้ที่ได้จากการเรียนมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน และเป็นการตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.3 เพื่อเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. สมมติฐาน

3.1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีการคิดอย่างมีวิจารณญาณหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4.1 ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ (2559) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง เนื่องจากความรู้และกระบวนการเรียนรู้เกิดขึ้นด้วยตัวนักเรียนเอง

ศิริวรรณ วนิชวัฒนวรชัย (2559) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นวิธีการสอนที่ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น โดยจัดการเรียนการสอนที่เริ่มด้วยปัญหาเป็นตัวตั้งต้นและการแก้ปัญหา

อัมพร ม้าคอง (2559) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานเป็นการเรียนรู้จากกระบวนการทำงานที่มุ่งการทำความเข้าใจและแก้ปัญหา โดยผู้สอนนำเสนอสถานการณ์หรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนอภิปราย ค้นคว้าแสวงหาข้อมูล และตัดสินใจแก้ปัญหา

4.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทศนา แหมมณี (2557) ได้กล่าวว่า ปัญหาสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดภาวะงุนงงสงสัยและความต้องการที่จะแสวงหาความรู้เพื่อขจัดความสงสัยดังกล่าว การให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาจริงหรือสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ และร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหา นั้น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ อันเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

พิชญภา วัฒนธนากุล (2557) กล่าวว่า การจัดสถานการณ์หรือกิจกรรมที่ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้นักเรียนแสวงหาความรู้ ครูอาจนำนักเรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจากสื่อหรือสถานการณ์จริง หรือครูจัดสถานการณ์ให้นักเรียนเผชิญปัญหา ฝึกกระบวนการวิเคราะห์ปัญหา การแก้ปัญหาพร้อมกันเป็นกลุ่ม

4.3 กระบวนการและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้แบ่งขั้นตอนไว้ดังนี้

- ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา เป็นขั้นที่ผู้สอนจัดสถานการณ์ต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ
- ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจปัญหา ที่ต้องการเรียนรู้
- ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษาค้นคว้า ผู้เรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ค้นคว้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ ผู้เรียนแต่ละกลุ่มสรุปผลงานของกลุ่มตนเอง และประเมินผลงานว่าข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้ามีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด
- ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน ผู้เรียนนำข้อมูลที่ได้มาจัดระบบองค์ความรู้และนำเสนอเป็นผลงานในรูปแบบที่หลากหลาย

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อริสา สีนุ (2561) ผลการจัดการเรียนรู้ วิชาสุขศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่อง มหันตภัยยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่าแผนการจัดการเรียนรู้วิชาสุขศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่อง มหันตภัยยาเสพติด มีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ วิชาสุขศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่อง มหันตภัยยาเสพติด มีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ศศิตา ชุณหโชคอนันต์ (2564) ศึกษา การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง เพศกับความหลากหลายและพฤติกรรมทางเพศ ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง เพศกับความหลากหลายและพฤติกรรมทางเพศ หลังจากการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณัฐฉา สวณภานุสรณ (2563) การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสุขศึกษา เรื่อง สารเสพติด โดยใช้การสอนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของการสอนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน วิชาสุขศึกษา เรื่อง สารเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่าคะแนนระหว่างเรียน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.33 คิดเป็นร้อยละ 81.67 และคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16.17 คิดเป็นร้อยละ 80.83

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 89 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ จำนวน 28 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.2.1 แผนการจัดการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 8 แผน รวมเวลา 16 ชั่วโมง

5.2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

5.2.3 แบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 32 ข้อ

5.3 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ดังนี้

5.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้

5.3.1.1 ศึกษาหลักสูตร มาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

5.3.1.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ตามองค์ประกอบของการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) หัวเรื่อง 2) มาตรฐานการเรียนรู้ 3) ตัวชี้วัด 4) สาระสำคัญ 5) จุดประสงค์การเรียนรู้ 6) สาระการเรียนรู้ 7) กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 8) สื่อการเรียนรู้/แหล่งการเรียนรู้ 9) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 10) การบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

5.3.1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้

5.3.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, $S.D = 0.12$)

5.3.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ 82.84/81.58 ($E_1 = 82.84/E_2 = 81.58$)

5.3.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน มีค่าประสิทธิภาพกระบวนการและค่าประสิทธิภาพผลลัพธ์มีค่าเท่ากับ 84.02/83.33 ($E_1 = 84.0/E_2 = 83.33$)

5.3.2 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพ ในชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

5.3.2.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา คู่มือการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน และสร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

5.3.2.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ชุมติที่ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ ประเมินคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

5.3.2.3 วิเคราะห์ข้อมูลดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบ แล้วเลือกค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป โดยพิจารณาคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 43 ข้อ

5.3.2.4 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน จำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาหาคุณภาพของข้อสอบ วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) จากการทดสอบพบว่า แบบทดสอบมีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.43 - 0.79 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.29 – 1.00

5.3.2.5 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เข้าเกณฑ์ คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20) ซึ่งผลพบว่าค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับเท่ากับ 0.84 และจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5.3.3 การสร้างแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

5.3.3.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา คู่มือที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณสร้างตารางวิเคราะห์ข้อสอบให้สอดคล้องกับจุดประสงค์

5.3.3.2 นำแบบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ชุมติที่ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ผลการประเมิน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของข้อสอบกับวัตถุประสงค์มีค่า ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 42 ข้อ

5.3.3.3 นำแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

5.3.3.4 วิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) จากการทดสอบพบว่าแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.36 - 0.79 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.29 - 1.00

5.3.3.5 คัดเลือกข้อสอบที่เข้าเกณฑ์ จำนวน 32 ข้อ มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (KR-20) ซึ่งผลพบว่าค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.81 และจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.4.1 ขี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับจุดประสงค์การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากนั้นทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ จำนวน 32 ข้อ

5.4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 8 แผน รวมใช้เวลา 16 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566

5.4.3 หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบแล้ว นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียน มาทำการทดสอบหลังเรียน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ต่อไป

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.5.1.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ 80/80 โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ

5.5.1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ใช้สถิติการทดสอบค่าที (Dependent Samples t-test)

5.5.1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ใช้สถิติการทดสอบค่าที (Dependent Samples t-test)

5.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ใช้การทดสอบค่าที (Dependent Samples t-test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .01

6. ผลการวิจัย

6.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานหน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

รายการ	คะแนน เต็ม	จำนวน นักเรียน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	272	28	228.54	4.90	84.02
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	30	28	25.00	2.80	83.33
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2)			84.02/83.33		

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 84.02/83.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	28	30	15.25	50.83	2.96	27	23.40	.00
หลังเรียน	28	30	25	83.33	2.80			

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

6.3 เปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	28	32	14.82	2.20	46.32	27	20.83	.00
หลังเรียน	28	32	24.43	1.37	76.34			

จากตารางที่ 3-1 พบว่า การคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.02/83.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

7.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7.3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

8. อภิปรายผลการวิจัย

8.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน หน่วยการเรียนรู้การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.02/83.33 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยการศึกษาจากหลักสูตรมาตรฐาน ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คำนึงถึงความเหมาะสมของเนื้อหา รูปแบบกิจกรรม เพื่อให้เหมาะสมกับนักเรียน และได้ผ่านการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ จึงมีความเหมาะสมในระดับมาก อีกทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 6 ขั้นตอน มีขั้นตอนปัญหาและทำความเข้าใจกับปัญหา ได้ส่งเสริมให้นักเรียนเผชิญกับปัญหา และหาวิธีแก้ปัญหาได้อย่างอิสระ มีการวางแผนศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2557) ได้กล่าวว่า ปัญหาสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดภาวะงุนงงสงสัยและความต้องการที่จะแสวงหาความรู้เพื่อขจัดความสงสัยดังกล่าว การให้ผู้เรียนได้เผชิญปัญหาจริงหรือสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ และร่วมกันคิดหาทางแก้ปัญหานั้น ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถพัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ อันเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้สอนอาจนำ

ผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง หรือผู้สอนอาจจัดสภาพการณ์ให้ผู้เรียนเผชิญปัญหา และฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ แก่ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในปัญหานั้นอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริสา สีนธู (2561) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้ วิชาสุขศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่อง มหันตภัยยาเสพติด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาสุขศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่อง มหันตภัยยาเสพติดมีความเหมาะสม มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของดิณณภพ มาลาพุด (2562) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสืบเสาะหาความรู้ในเนื้อหาวิชาสุขศึกษา เรื่องอาหารและโภชนาการที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการใช้ปัญหาเป็นฐานและแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสืบเสาะหาความรู้มีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 75/75

8.2 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยการเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน ที่เรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้มีการวางแผนและสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างเป็นระบบ โดยศึกษาเอกสาร คู่มือการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ศึกษามาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด คู่มือการวัดและประเมินผลแล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อสอบแยกตามเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ และนำไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเสนอผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินคุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น อีกทั้งการสอนโดย ใช้ปัญหาเป็นฐาน ผู้วิจัยได้นำประเด็นคำถามหรือสถานการณ์ปัญหาในชีวิตประจำวันมาเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของนักเรียนทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็นและเกิดความท้าทาย ซึ่งนักเรียนเป็นผู้ศึกษาหาความรู้มาตอบคำถามหรือแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจ ค้นพบ และมีความสนุกที่จะเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของดิณณภพ มาลาพุด (2562) ได้ศึกษาศึกษาการเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสืบเสาะหาความรู้ในเนื้อหาวิชาสุขศึกษา เรื่องอาหารและโภชนาการที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ทั้งสองวิธีหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.3 การคิดอย่างมีวิจารณญาณ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้วิจัยได้มีการวางแผนและสร้างแบบทดสอบวัดการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและบูรณาการแนวคิดจากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน คือ เควลล์มอลซ เดรสเซล และเมย์ฮิว นีดเลอร์ และเอนนิส แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) การนิยามปัญหา 2) การตัดสินใจข้อมูล 3) การระบุสมมติฐาน 4) การสรุปอ้างอิง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุตารัตน์ สันจรรรัตน์ และดุจดเดือน ไชยพิชิต (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับผังกราฟิกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนศรีหนองขาววิทยา ปีการศึกษา 2563 จำนวน 2 ห้อง จำนวน 28 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ร้อยละ 86.96 ของคะแนนเต็ม และมีนักเรียนผ่านเกณฑ์ประเมินร้อยละ 92.86 โดยมีความสามารถในการคิด ไตร่ตรองสะท้อนกลับมากที่สุด รองลงมาคือความสามารถในการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม ความสามารถในการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล และความสามารถในการคิดเป็นเหตุเป็นผล ตามลำดับ

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

9.1.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีระยะเวลาศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเองพอสมควร เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการแก้ปัญหาได้อย่างเพียงพอ และมีความยืดหยุ่นในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม ตามศักยภาพของนักเรียน

9.1.2 ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ พบว่าด้านที่ 2 การตัดสินใจข้อมูล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านนี้เพิ่ม เพื่อเป็นการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนให้สูงขึ้น

9.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรมีการเปรียบเทียบ 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เพื่อที่จะแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

9.2.2 ควรมีการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณโดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในเนื้อหาหรือรายวิชาอื่น ๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์พัฒนาความรู้ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

10. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ณัฐวุฒิ สวณภานุสรณ (2563). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสุขศึกษา เรื่อง สารเสพติดโดยใช้การสอนแบบการใช้ปัญหาเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเบญจมราชูทิศราชบุรี*. วารสารศาสตร์การศึกษาและการพัฒนามนุษย์. 24(2) : 46-60.

ดิณณภพ มาลาพุด. (2562). *การเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการใช้ปัญหาเป็นฐานกับการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการสืบเสาะหาความรู้ในเนื้อหาวิชาสุขศึกษา เรื่องอาหารและโภชนาการที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ทิตนา แหมมณี. (2551) *รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- _____. (2557). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*
พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์
- บรรจง อมรชีวิน. (2556). *การคิดอย่างมีวิจารณญาณ : Critical Thinking : หลักการพัฒนาการคิดอย่างมี*
ตรรกะ เหตุผล และดุลยพินิจ. นนทบุรี: อมรินทร์ บুক เซ็นเตอร์.
- ปทุมรัตน์ อาวุโสสกุล. (2557). *ผลการจัดการเรียนรู้วิชาชีววิทยาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อส่งเสริม*
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาชีววิทยาและความสามารถในการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2559). *การพัฒนาการคิด*. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิค พรินติ้ง.
- พิชญาภา พัฒน์รดากุล. (2557). *การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์และความสามารถในการ*
ในการแก้ปัญหาของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน
(PBL) กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ สมอเป็นฐาน (BBL). วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาวิทยาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน (2564). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา*
2564. ชัยภูมิ : โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน.
- _____. (2565). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2565*. ชัยภูมิ :
โรงเรียนหนองสังข์วิทยายน. น. 32-34.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2559). *วิธีสอนทั่วไป (Method of Teaching)* (พิมพ์ครั้งที่ 2).
นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศศิตา ชุณหโชคอนันต์. (2564). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่อง*
เพศกับความหลากหลายและพฤติกรรมทางเพศผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน.
สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2565. จาก <https://www.kroobannok.com/89829>
- สุดารัตน์ สันจรรรัตน์ และดุจดเดือน ไชยพิจิต. (2564). *การพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ*
และความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้การจัดการเรียนรู้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ร่วมกับผังกราฟิก
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารวิชาการร้อยแก่นสาร*. 6(10) : 160-175.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.*
2545. กรุงเทพฯ : พรักหวานกราฟฟิคจำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้*. กรุงเทพฯ :
สำนักงานฯ.
- อริสา สินธุ. (2561). *ผลการจัดการเรียนรู้ วิชาสุขศึกษา โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) เรื่อง มหันตภัยยาเสพติด*
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาปีงบประมาณ 2561.
- อัมพร ม้าคอง. (2559). *ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์: การพัฒนาเพื่อพัฒนาการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

การพัฒนาทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน
โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

The Development of Chinese Pinyin Pronunciation Skills by using Multimedia
Learning Management with a Set of Exercises for Prathomsuksa 2 Students

นพวรรณ แก้วหนองแดง^{1*} และเกษกนก วรรณวัลย์²
Noppawun Keaonongdaeng^{1*} and Ketkanok Wannawan²

^{1*,2} สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
จังหวัดชัยภูมิ 36000

^{1*,2} Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chaiyaphum Rajabhat University,
Chaiyaphum 36000, Thailand

^{1*} Corresponding Author, E-mail : noppawan9fm@gmail.com

Received: 24 November 2023, Revised: 20 April 2024, Accepted: 22 April 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาจีน ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เปรียบเทียบทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน ก่อนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3) เปรียบเทียบทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอินของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนเมื่อเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 70 โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลองชั้นต้น กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนชุมชนบ้านจอก (คอนสวรรค์วิทยากร) จำนวนนักเรียน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) การจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ 2) แบบ ทดสอบการออกเสียง จำนวน 20 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) การจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ หน่วยการเรียนรู้ สัทอักษรพินอิน มีประสิทธิภาพ 87.47/83.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 70/70 2) ทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอินหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้, สื่อมัลติมีเดีย, แบบฝึกทักษะ, ทักษะการออกเสียง, ระบบสัทอักษรพินอิน

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop learning management on the Chinese pinyin pronunciation skills by using multimedia with a set of exercises for Prathomsuksa 2 Students to reach the criteria 70/70, 2) to compare the Chinese pinyin pronunciation skills of Prathomsuksa 2 Students before and after learning and 3) to compare the Chinese pinyin pronunciation skills of Prathomsuksa 2 Students after learning to the criteria of 70 percent using a pre-experimental research design. The samples were 30 students in Prathomsuksa 2 in the first semester of the academic year 2023 from Chumchonbanjok School (Konsawanwitayakhon), obtained by cluster random sampling. The research instruments consisted of 1) lesson plans using multimedia learning management with a set of exercises and 2) 20 items of oral pronunciation test. The data analysis statistics were mean ($\bar{X}$), standard deviation (S.D.), and t-test. The research results indicated that 1) learning management on the Chinese pinyin pronunciation skills using multimedia with a set of exercises had an efficiency of 87.47/83.17, higher than the criteria 70/70 had set, 2) Chinese pinyin pronunciation skills after learning higher than before, statistically significant at the .05 level. And 3) Chinese pinyin pronunciation skills after learning, meet the 70 percent criteria, statistically significant at the .05 level.

Keywords: Learning management, Multimedia, A set of Exercises, Pronunciation skills, Chinese pinyin system

1. บทนำ

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญด้านการศึกษาอย่างมาก โดยการนำเอาภาษาจีนเข้ามามีบทบาทในเรื่องการติดต่อสื่อสารความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ภาษาจีนเป็นอีกหนึ่งภาษาที่คนทั่วโลกใช้กันมาก รองลงมาจากภาษาอังกฤษ “ปัจจุบันนี้ภาษาจีนถือว่าเป็นภาษาที่มีผู้ให้ความสนใจและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก ซึ่งก็เป็นที่ทราบกันดีว่า ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว ทุกภาคส่วนเห็นความสำคัญและต้องการปลูกฝังให้ลูกหลานเยาวชนไทยมีโอกาสได้เริ่มเรียนภาษาจีนตั้งแต่วัยเยาว์” (สุรัสวดี สุทธภักดี, 2560) สถานศึกษาหลายแห่งเปิดการเรียนการสอนภาษาจีนและจัดทำหลักสูตรภาษาจีนขึ้นในโรงเรียน แต่ภาษาจีนสำหรับคนไทยก็ยังถือว่าเป็นเรื่องที่ยาก เพราะการเรียนต้องใช้ความจำมาก ทั้งการจำคำศัพท์ จำไวยากรณ์ การเรียงประโยคและโดยเฉพาะการพูดออกเสียงสำเนียงภาษาจีน ซึ่งมีผลกระทบต่อการผลิตบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการสื่อสารด้านภาษาจีนเป็นอย่างมาก สอดคล้องกับ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) “ในสถานการณ์โลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันเนื่องจากเป็นเครื่องมือในการติดต่อ สื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพวัฒนธรรมและวิสัยทัศน์” อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการได้มีการสนับสนุนให้โรงเรียนประจำตำบล จัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาจีนเป็นภาษาที่สามในการพัฒนาและยกระดับการศึกษา

ภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศภาษาหนึ่งอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนาและสามารถสื่อสารภาษาจีนเป็นภาษาที่สามได้ การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จึงทำให้สำนักงานเขตพื้นที่เล็งเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนภาษาจีนเป็นภาษาที่สามและสนับสนุนให้มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาจีนเพื่อการสื่อสารมากขึ้นในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาทั้งโรงเรียนของรัฐและเอกชน (วรารักษ์ พูนวิวัฒน์, 2557) ในสังคมโลกปัจจุบันนี้การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน เนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา แสวงหาความรู้ ประกอบอาชีพ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิถีทัศน์ของชุมชน โลก และตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณี ความคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง มีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศและการใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารรวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น กว้างขึ้น และมีวิสัยทัศน์ที่ดีในการดำเนินชีวิต

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้รายวิชาภาษาจีน โรงเรียนชุมชนบ้านจอก (คอนสวรรค์วิทยากร) อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ปัญหาที่พบส่วนใหญ่คือไม่มีทักษะพื้นฐานด้านภาษาจีน นักเรียนไม่กล้าแสดงออก กลัวพูดผิด ไม่เชื่อมั่นในตนเอง ไม่สามารถออกเสียงคำหรือประโยคสั้น ๆ ได้ผู้วิจัยจึงได้สอบถามปัญหาในกลุ่มครูผู้สอนในรายวิชาภาษาต่างประเทศในโรงเรียนจึงทราบว่า นักเรียนขาดพื้นฐาน ไม่สามารถออกเสียงคำหรือประโยคสั้น ๆ ได้กลัวโดนเพื่อนล้อเมื่อพูดผิด ทำให้นักเรียนไม่กล้าแสดงออกและออกเสียงผิด ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ผู้สอนควรเน้นทักษะพื้นฐานเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจ เน้นย้ำตั้งแต่ทักษะเริ่มต้นของการเรียนภาษาจีนจนทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจอย่าง ถ่องแท้เมื่อนักเรียนเกิดความเข้าใจดีแล้วจึงจะส่งผลให้ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาจีนในทักษะต่าง ๆ รวมถึงทักษะการออกเสียงของนักเรียนเรียนเป็นหลัก ซึ่งมีการฝึกทักษะการออกเสียงคำ กลุ่มคำ ประสมคำ และออกเสียงประโยคสั้น ๆ ตาม จากที่ได้ยินหรือได้ฟัง จนทำให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างคล่องแคล่ว และสื่อสารภาษาจีนได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดมั่นใจกล้าแสดงออกและอยากมีส่วนร่วมในชั้นเรียน จะต้องใช้เทคนิคการสอนที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นแทนการสอนรูปแบบเดิม (นวลณณิ ดิวิเศษศิริ, สัมภาษณ์, 3 พฤศจิกายน 2565)

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการที่จะพัฒนาการออกเสียงภาษาจีนให้กับนักเรียนและพบว่าสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ เป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และยังเป็นที่ยอมรับในการพัฒนาทักษะในด้านต่าง ๆ ของนักเรียนซึ่ง (มณฑนา ชินนาพันธ์, 2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงสัทอักษร (พินอิน) โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองนามิตรภาพที่ 201 อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยสรุปได้ว่าหลังเรียน โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย นักเรียนมีทักษะการอ่านออกเสียงสัทอักษร (พินอิน) สูงกว่าก่อนเรียน

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนภาษาจีนจึงเล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว และเห็นว่าการพัฒนาทักษะการออกเสียงภาษาจีนของนักเรียน มีความจำเป็นต้องนำสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการอยากเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนได้ยินหรือได้ฟังจากสื่อมัลติมีเดีย นอกจากนี้ยังส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจของนักเรียนเมื่อได้ทำแบบฝึกทักษะ ตลอดจนเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจ สามารถยกระดับความสามารถด้านภาษาจีนของตนเองให้ดีขึ้น เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนภาษาจีนที่มีคุณภาพ และนำไปใช้พัฒนาการเรียนการสอนภาษาจีนให้มีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาจีน ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70

2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษرفินอิน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ ก่อนและหลังเรียน

2.3 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษرفินอิน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนเทียบเกณฑ์ร้อยละ 70

3. สมมติฐาน

3.1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษرفินอิน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษرفินอิน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70

4. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

4.1 ความหมายของสื่อมัลติมีเดีย

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของสื่อมัลติมีเดียไว้ดังนี้

พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์ (2560) ได้ให้ความหมายของสื่อมัลติมีเดีย คือ การนำเสนอบทเรียนโดยมีภาพและเสียงเป็นองค์ประกอบหลัก โดยภาพและเสียงอาจอยู่ในรูปแบบของข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว หรือวิดีโอที่จะถ่ายทอดผ่านระบบคอมพิวเตอร์

สุจิตรัตน์ ทิพย์ธารัตน์ (2558) ได้ให้ความหมายของสื่อมัลติมีเดีย คือ การนำเสนอสื่อที่มีรูปแบบหลากหลายทั้งภาพ ตัวอักษร เสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นสื่อที่ผู้เรียนสามารถมีปฏิสัมพันธ์ตอบสนองกับสื่อได้และสามารถควบคุมการเรียนรู้ของตนเองได้

กิตติยา พรหมสอน (2559) ได้ให้ความหมายของสื่อมัลติมีเดีย คือ การนำเสนอข้อมูลที่เป็นตัวอักษร ข้อความเสียง ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว ที่สามารถโต้ตอบสื่อสารกับผู้ใช้โดยผ่านสื่อกลางคือเครื่องคอมพิวเตอร์ และเป็นสื่อที่กระตุ้นความสนใจแก่ผู้ใช้

4.2 ความหมายของแบบฝึกทักษะ

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของแบบฝึกทักษะไว้ดังนี้

สุธัญญา รัตนบรรพต (2558) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง แบบฝึกทักษะหรือชุดการสอนที่เป็นแบบฝึกทักษะที่ใช้เป็นตัวอย่างปัญหา หรือคำสั่งที่ตั้งขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนตอบ แบบฝึกทักษะหรือแบบฝึกหัด หรือแบบฝึกเสริมทักษะ หรือสื่อการเรียนรู้ประเภทหนึ่งที่เป็นส่วนเพิ่มเติมหรือเสริมสำหรับให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่หนังสือเรียนจะมีแบบฝึกทักษะอยู่ท้ายบทเรียนบางวิชา และแบบฝึกทักษะจะมีลักษณะ เป็นแบบปฏิบัติ

วิณา วโรตมะวิชญ์ (2559) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะหมายถึง วิธีการสอนที่สนุกอีกวิธีหนึ่งคือการให้ผู้เรียนได้ทำแบบฝึกทักษะมาก ๆ สิ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางการเรียนในเนื้อหาวิชาได้ดีขึ้นคือแบบฝึกทักษะ เพราะผู้เรียนมีโอกาสดำเนินความรู้ที่เรียนมาแล้วมาฝึกให้เกิดความรู้ความเข้าใจกว้างมากขึ้น

วรสุตา บุญยไวยโรจน์ (2558) กล่าวว่า แบบฝึกทักษะ หมายถึง สื่อการสอนที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาทำความเข้าใจและฝึกฝนจนเกิดความคิดที่ถูกต้องและเกิดทักษะเรื่องใด เรื่องหนึ่งแบบฝึกทักษะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ครูทุกคนใช้ในการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจ และพัฒนาทักษะของผู้เรียน

4.4 โครงสร้างและองค์ประกอบของสื่อมัลติมีเดีย

ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2559) กล่าวว่า องค์ประกอบของสื่อมัลติมีเดียเบื้องต้นจึงน่าจะเป็นอย่างเดียวกันกับองค์ประกอบเบื้องต้นของ มัลติมีเดียด้วย ซึ่งมักประกอบไปด้วยพื้นฐาน 5 ชนิด ได้แก่ 1. ข้อความ (Text) 2. เสียง (Audio) 3. ภาพนิ่ง (Image) 4. ภาพเคลื่อนไหว (Animation) 5. ภาพวิดีโอ (Video)

4.4.1 ข้อความ เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของมัลติมีเดีย ใช้แสดงรายละเอียด หรือเนื้อหาของเรื่อง ที่นำเสนอถือว่าเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญของมัลติมีเดีย ระบบมัลติมีเดียที่นำเสนอผ่านจอภาพของเครื่องคอมพิวเตอร์ นอกจากจะมีรูปแบบและสีของตัวอักษรให้เลือกมากมายตามความต้องการแล้วยังสามารถกำหนดลักษณะของการปฏิสัมพันธ์ (โต้ตอบ) ในระหว่างการนำเสนอได้อีกด้วย ซึ่งปัจจุบัน มีหลายรูปแบบ ได้แก่

4.4.2 ข้อความที่ได้จากการพิมพ์ เป็นข้อความปกติที่พิมพ์ได้ทั่วไป ได้จากการพิมพ์ด้วย โปรแกรมประมวลผลงาน (Word Processor) เช่น NotePad, Text Editor, Microsoft Word โดยตัวอักษรแต่ละตัวเก็บในรหัส เช่น ASCII

4.4.3 ข้อความจากการสแกน เป็นข้อความในลักษณะภาพหรือ Image ได้จากการนำเอกสารที่พิมพ์ไว้แล้ว (เอกสารต้นฉบับ) มาทำการสแกน ด้วยเครื่องสแกนเนอร์ (Scanner) ซึ่งจะได้ผลออกมาเป็นภาพ (Image) 1 ภาพ ปัจจุบันสามารถแปลงข้อความภาพ เป็นข้อความปกติได้ โดยอาศัยโปรแกรม OCR ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ เป็นข้อความที่พัฒนาให้อยู่ในรูปของสื่อ ที่ใช้ประมวลผลได้

4.4.4 ข้อความไฮเปอร์เท็กซ์ (HyperText) เป็นรูปแบบของข้อความ ที่ได้รับความนิยมสูงมากในปัจจุบันโดยเฉพาะการเผยแพร่เอกสารในรูปของเอกสารเว็บ เนื่องจากสามารถใช้เทคนิค การลิงก์ หรือเชื่อมข้อความไปยังข้อความหรือจุดอื่น ๆ ได้

4.4.5 เสียง ถูกจัดเก็บอยู่ในรูปของสัญญาณดิจิทัลซึ่งสามารถเล่นกลับไปกลับมาได้ โดยใช้โปรแกรมที่ออกแบบมาโดยเฉพาะสำหรับทำงานด้านเสียง หากในงานมัลติมีเดียมีการใช้เสียงที่เร้าใจและสอดคล้องกับเนื้อหาใน การนำเสนอ จะช่วยให้ระบบมัลติมีเดียนั้นเกิดความสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยสร้างความน่าสนใจและน่าติดตามในเรื่องราวต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากเสียงมีอิทธิพลต่อผู้ใช่มากกว่าข้อความหรือภาพนิ่งดังนั้น เสียงจึงเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับมัลติมีเดียซึ่งสามารถนำเข้าเสียงผ่านทางไมโครโฟน แผ่นซีดี และแผ่นดีวีดี เทป และวิทยุ เป็นต้น

4.4.6 ภาพนิ่ง เป็นภาพที่ไม่มีการเคลื่อนไหว เช่น ภาพถ่าย ภาพวาด และภาพถ่ายลายเส้น เป็นต้น ภาพนิ่งนับว่ามีบทบาทต่อระบบงานมัลติมีเดียมากกว่าข้อความหรือตัวอักษร เนื่องจากภาพจะให้ผลในเชิงการ

เรียนรู้หรือรับรู้ด้วยการมองเห็นได้ดีกว่า นอกจากนี้ยังสามารถถ่ายทอดความหมายได้ลึกซึ้งมากกว่าข้อความหรือตัวอักษร ซึ่งข้อความหรือตัวอักษรจะมีข้อจำกัดทางด้านความแตกต่างของแต่ละภาษา แต่ภาพนั้นสามารถสื่อความหมายได้กับทุกชนชาติ ภาพนิ่งมักจะแสดงอยู่บนสื่อชนิดต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์หรือวารสารวิชาการ เป็นต้น

4.4.7 ภาพเคลื่อนไหว ภาพกราฟฟิกที่มีการเคลื่อนไหวเพื่อแสดงขั้นตอนหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น การเคลื่อนที่ของลูกสูบของเครื่องยนต์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสร้างสรรค์จินตนาการให้เกิดแรงจูงใจจากผู้ชมการผลิตภาพเคลื่อนไหวจะต้องใช้โปรแกรมที่มีคุณสมบัติเฉพาะทางซึ่งอาจมีปัญหากเกิดขึ้นอยู่บ้างเกี่ยวกับขนาดของไฟล์ที่ต้องใช้พื้นที่ในการจัดเก็บมากกว่าภาพนิ่งหลายเท่า

4.4.8 วิดีโอ เป็นองค์ประกอบของมัลติมีเดียที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากวิดีโอในระบบดิจิทัลสามารถนำเสนอข้อความหรือรูปภาพ (ภาพนิ่งหรือภาพเคลื่อนไหว) ประกอบกับเสียงได้สมบูรณ์มากกว่าองค์ประกอบชนิดอื่น ๆ อย่างไรก็ตามปัญหาหลักของการใช้วิดีโอในระบบมัลติมีเดียก็คือการสิ้นเปลืองทรัพยากรของพื้นที่บนหน่วยความจำเป็นจำนวนมาก เนื่องจากการนำเสนอวิดีโอด้วยเวลาที่เกิดขึ้นจริง (Real Time) จะต้องประกอบด้วยจำนวนภาพไม่ต่ำกว่า 30 ภาพต่อวินาที (Frame/Second) ถ้าหากการประมวลผลภาพดังกล่าวไม่ได้ผ่านกระบวนการบีบอัดขนาดของสัญญาณมาก่อนการนำเสนอภาพเพียง 1 นาทีอาจต้องใช้หน่วยความจำมากกว่า 100 MB ซึ่งจะทำให้ไฟล์มีขนาดใหญ่เกินขนาดและมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ด้อยลงนั่นเอง

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มณฑนา ชินนาพันธ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงสัทอักษร (พินอิน) โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองนามิตรภาพที่ 201 อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า หลังเรียนโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 จึงสรุปผลการวิจัยว่า หลังเรียนโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย นักเรียนมีทักษะการอ่านออกเสียงสัทอักษร(พินอิน) สูงวก่ก่อนเรียน

สุกัญญา แดนแก้วรัตน์สกุล (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการออกเสียงพินอินโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย รายวิชาภาษาจีน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่า แสนภูวิทยาประชาท) จังหวัดเชียงราย ผลวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5. วิธีการดำเนินการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนชุมชนบ้านจอก (คอนสวรรค์วิทยากร) ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษานครกาหลง 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 จำนวน 3 ห้องเรียน จำนวนนักเรียน 91 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนชุมชนบ้านจอก (คอนสวรรค์วิทยาการ) จำนวนนักเรียน 30 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

5.2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

5.2.2 แบบทดสอบการออกเสียง ก่อนและหลังเรียน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เป็นแบบอ่านปากเปล่า จำนวน 20 ข้อ

5.3 การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย ดังนี้

5.3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามขั้นตอน ดังนี้

5.3.1.1 ศึกษาหลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ของสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้ทราบแนวทางในการจัดสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

5.3.1.2 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้จากเอกสาร ตำราเกี่ยวกับวิธีการสอนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ

5.3.1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ

5.3.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

5.3.1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ มาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ให้ละเอียดชัดเจนถูกต้องมีความสมบูรณ์ขึ้น

5.3.1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ ที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) ซึ่งมี 5 ระดับ ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, $S.D = 0.12$)

5.3.1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ ที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3 โรงเรียนชุมชนบ้านจอก (คอนสวรรค์วิทยาการ) ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล จากนั้นทำการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้สมบูรณ์

5.3.1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ ไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนชุมชนบ้านจอก (คอนสวรรค์วิทยากร) จำนวน 30 คน ได้ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ $E1 = 87.47$ $E2 = 83.17$

5.3.2. การสร้างแบบทดสอบการออกเสียง หน่วยการเรียนรู้สัทอักษรพินอิน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.3.2.1 ศึกษาเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน) หน่วยการเรียนรู้ สัทอักษรพินอิน จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 และหลักสูตรสถานศึกษา

5.3.2.2 วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน)

5.3.2.3 กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาจีน)

5.3.2.4 สร้างแบบทดสอบการออกเสียงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นแบบทดสอบการออกเสียง จำนวน 25 ข้อ ใช้จริง 20 ข้อ ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

2 คะแนน หมายถึง ออกเสียงถูกต้องตามหลักการออกเสียง

1 คะแนน หมายถึง ออกเสียงได้แต่ไม่ถูกต้อง

0 คะแนน หมายถึง ไม่ออกเสียงเลย

5.3.2.5 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม จากนั้นปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5.3.2.6 นำแบบทดสอบที่ปรับแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 5 ท่าน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบทดสอบกับพฤติกรรมที่ต้องการวัดค่า IOC โดยพิจารณาคัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ได้แบบทดสอบจำนวน 25 ข้อ

5.3.2.7 ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน จากนั้นจัดพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์

5.3.2.8 นำแบบทดสอบไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

5.4.1 ชี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับจุดประสงค์การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ หน่วยการเรียนรู้ สัทอักษรพินอิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/1 ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้แบบทดสอบการออกเสียง จำนวน 20 ข้อ

5.4.2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวมเวลา 16 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 และให้ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามขั้นตอนแผนการจัดการเรียนรู้

5.4.3 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ ทั้ง 16 ชั่วโมงแล้ว ทำการทดสอบหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบการออกเสียง จำนวน 20 ข้อ โดยใช้ชุดแบบทดสอบชุดเดียวกันกับก่อนเรียน

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

5.5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.5.1.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตามเกณฑ์ 70/70 โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ

5.5.1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษณินก่อนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ ใช้สถิติการทดสอบค่าที (Dependent Samples t-test)

5.5.1.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษณินหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ใช้สถิติการทดสอบค่าที (Dependent Samples t-test)

5.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบทักษะการออกเสียงก่อน-หลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ และเปรียบเทียบหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ กับเกณฑ์ร้อยละ 70 ใช้การทดสอบค่าที (Dependent Samples t-test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ หน่วยการเรียนรู้สัทอักษณิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ หน่วยการเรียนรู้สัทอักษณิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

รายการ	คะแนนเต็ม	จำนวนนักเรียน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	120	30	104.97	4.71	87.47
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	40	30	33.27	3.04	83.17
ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E_1/E_2)			87.47/83.17		

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 87.47/83.17ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70

6.2 แสดงการเปรียบเทียบทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอินของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอินของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างก่อนและหลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ร้อยละ	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	30	40	17.30	4.72	55.17	29	27.90*	.000
หลังเรียน	30	40	33.27	3.04	83.17			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

6.3 เปรียบเทียบทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน หลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ กับเกณฑ์ร้อยละ 70

ตารางที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน หลังเรียนด้วยสื่อมัลติมีเดีย ร่วมกับแบบฝึกทักษะ กับเกณฑ์ร้อยละ 70

กลุ่มตัวอย่าง	จำนวน นักเรียน	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	S.D.	ร้อยละ	df	t	Sig.
หลังเรียน	30	40	33.27	3.04	83.17	29	59.95*	.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนมีทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอินเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่า เกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. สรุปผลการวิจัย

7.1 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ หน่วยการเรียนรู้ สัทอักษรพินอิน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเท่ากับ 87.47/83.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 70/70

7.2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. อภิปรายผลการวิจัย

8.1 แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพ 87.47/83.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับแบบฝึกทักษะ และสอดคล้องกับผลวิจัยของสุกัญญา แดนแก้วรัตน์สกุล (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการออกเสียงพินอินโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย รายวิชาภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน มีค่าเท่ากับ 82.2/85.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80

8.2 ทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอินนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อีกทั้งผู้วิจัยได้มีการวางแผนและสร้างแบบทดสอบวัดทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน โดยการศึกษาขั้นตอนการสร้างแบบ ทดสอบวัดทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน วิเคราะห์พฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน ออกแบบให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียน และให้ผู้ที่มีประสบการณ์ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบวัดทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ มัณฑนา ชินนาพันธ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงสัทอักษร (พินอิน) โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงเรื่องสัทอักษร (พินอิน) ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้สื่อมัลติมีเดียของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองนามิตรภาพที่ 201 อำเภอกาญจนดิษฐ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า หลังจากที่นักเรียนเรียนโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย นักเรียนมีทักษะการอ่านออกเสียงเรื่องสัทอักษร (พินอิน) สูงกว่าก่อนเรียน

8.3 ผลการวิจัยที่พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ มีทักษะการออกเสียงในระบบสัทอักษรพินอิน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนรู้ฝึกฝน โดยผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ด้วยตนเองจนทำให้นักเรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายเกิดความรู้ภาคภูมิใจในความสำเร็จของตนเองและเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนซึ่งสอดคล้องกับ มัณฑนา ชินนาพันธ์ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงสัทอักษร (พินอิน) โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า หลังเรียนโดยใช้สื่อมัลติมีเดีย นักเรียนมีทักษะการอ่านออกเสียงสัทอักษร (พินอิน) สูงกว่าก่อนเรียนและนักเรียนมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80

9. ข้อเสนอแนะ

9.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

9.1.1 จากการวิจัยที่พบว่า สื่อมัลติมีเดียช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ จดจำและทบทวนความรู้ได้ง่าย ครูและผู้ปกครองจึงควรเปิดสื่อมัลติมีเดีย เช่น เพลง การ์ตูน หรือสื่อมัลติมีเดีย เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองตามสื่อมัลติมีเดียต่าง ๆ

9.2.2 ควรนำบทเรียนการเรียนรู้การอ่านออกเสียงพยัญชนะภาษาจีน โดยใช้สื่อมัลติมีเดียไปบูรณาการในการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการอยากเรียนรู้และปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัย

9.2.3 ควรนำนวัตกรรมด้านเทคโนโลยีด้านภาษาจีนที่ทันสมัย เข้ามาเสริมเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในรูปแบบใหม่ ควบคู่กับการก้าวทันต่อโลกสมัยใหม่อยู่เสมอ

9.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรศึกษาและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อการอ่านออกเสียงสัทอักษรพินอินระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้สื่อมัลติมีเดียร่วมกับแบบฝึกทักษะกับรูปแบบการสอนรูปแบบอื่น ๆ เช่น การสอนโดยใช้เพลง การสอนโดยใช้เกม เป็นต้น

9.2.2 ควรศึกษาทักษะการออกเสียงสัทอักษรพินอินโดยการเรียนรู้ด้วยสื่อมัลติมีเดีย ร่วมกับแบบฝึกทักษะกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ เช่น ระดับประถมศึกษาตอนปลาย ระดับมัธยม ระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

9.2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบทักษะการออกเสียงสัทอักษรพินอินในรูปแบบการสอนแบบอื่น ๆ เช่น การสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป หรือการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรม เป็นต้น

10. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์.

กิตติยา พรหมสอน. (2559). *รายงานผลการพัฒนาการใช้บทเรียนมัลติมีเดีย กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ (คอมพิวเตอร์) 4 เรื่อง สร้างสรรค์นิทานอนิเมชัน คำขวัญปทุมธานีตามจินตนาการด้วยโปรแกรม Microsoft Power point 2016*. ปทุมธานี : โรงเรียนอนุบาลปทุมธานี.

พงษ์ศักดิ์ ไชยทิพย์. (2560). *สื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษา.เชียงใหม่ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.

ไพฑูรย์ สีนารัตน์. (2559). *การศึกษา 4.0 เราต้องแปลงกับดักให้เป็นความหวังดี.การศึกษา 4.0 เป็นยิ่งกว่าการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มณฑนา ชินนาพันธ์ .(2562). *การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงสัทอักษร (พินอิน) โดยใช้สื่อมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านคลองนามิตรภาพที่ 201*.

สุราษฎร์ธานี : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1.

- วรารักษ์ พูนวิวัฒน์. (2557). *ระบบเสียงภาษาจีนกลาง. (ม.ป.ท.). คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*
- วีณา วัชรมะวิบูลย์. (2559). *การสอนคณิตศาสตร์แนวใหม่ในโรงเรียนประถมศึกษา. เชียงใหม่ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- วรสุตา บุญไวยโรจน์. (2558). *คณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (อัสสัณ)*
- สัมภาษณ์ นวลมณี ตีวิเศษศิริ. ครูชำนาญการพิเศษ หัวหน้ากลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชัยภูมิ เขต 1. 3 พฤศจิกายน 2565.
- สุกัญญา แดนแก้วรัตน์สกุล. (2563). *บทความงานวิจัยการพัฒนาทักษะการออกเสียงพินอินโดยใช้สื่อมัลติมีเดียรายวิชาภาษาจีนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15 (เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) จังหวัดเชียงราย. หลักสูตรปริญญาประกาศนียบัตรบัณฑิตวิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.*
- สุจิตรัตน์ ทิพย์ธรัตน์. (2558). *การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียรูปแบบการ์ตูน วิชา ดนตรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สุธัญญา รัตนบรรพต. (2558). *การพัฒนาแบบฝึกทักษะกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องร้อยละ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.*
- สุรัสวดี สุทธภักดี. (2560). *การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บทบาทสมมติร่วมกับแบบฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมทักษะการพูดภาษาจีนและความเชื่อมั่นในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.*

ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพ
การสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2
Relationships between the Internal Supervision Roles of School Administrators
and Teaching Efficiency of Teachers under KhonKaen
Primary Educational Service Area Office 2

นริศรา กาฬเพ็ญ^{1*} และสรรรุติ ดีปู²
Naritsara Kalaphen^{1*} and Sanrudee Deepu²

^{1*2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

^{1*2} Department of Educational Administration Faculty of Education,
Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

^{1*} Corresponding Author, e-mail : Aueykalaphen@gmail.com

Received: 23 January 2024, Revised: 22 April 2024, Accepted: 26 April 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ประสิทธิภาพการสอนของครู และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยใช้วิธีการวิจัยแบบสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 297 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชีและมอร์แกน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การสร้างขวัญกำลังใจของครู 2) ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .662

คำสำคัญ : ความสัมพันธ์, บทบาทการนิเทศภายใน, ประสิทธิภาพการสอนของครู

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the internal supervision role of school administrators, 2) the teaching efficiency of teachers, and 3) the relationship between the internal supervision role of school administrators and the teaching efficiency of teachers. Under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office Area 2. Using survey research methods the sample group consisted of 297 teachers under the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office Area2. Determine the sample size according to the Krejcie and Morgan table. The sample was obtained by stratified random sampling The tools used in the research were questionnaires. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean, and standard deviation. and the Pearson correlation coefficient. The results of the research found that 1) the role of internal supervision of educational institution administrators Under the jurisdiction of the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office Area 2, it was found that the overall level was at a high level. When considering each aspect, it was found that It is at a high level in every aspect. The aspect with the highest average was building teachers' morale. 2) Teachers' teaching efficiency. Under the jurisdiction of the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office Area 2, it was found that the overall level was at a high level. And when considering each aspect, it was found that It is at a high level in every aspect. By the side that has an average The highest is the relationship between teachers and students. 3) The relationship between the internal supervision role of school administrators and teachers' teaching efficiency Under the jurisdiction of the Khon Kaen Primary Educational Service Area Office, Area 2 overall, there is a positive relationship with statistical significance at the .01 level, which is quite high. The correlation coefficient is .662.

Keywords : Relationship, Internal supervision role, Teaching efficiency of teachers

1. บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลก ศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษามีบทบาทสำคัญ ในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบ เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนา การศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ

และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษาอัตลักษณ์ของประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทย ให้มีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแสโลกาภิวัตน์ และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคตโดยการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษา ระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

การนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพราะการนิเทศจากบุคคลภายนอกไม่สามารถทำการนิเทศได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้เพราะจำนวนศึกษานิเทศก์มีไม่เพียงพอต่อความต้องการเนื่องจากการขยายตัวของสถานศึกษา (ภิชาวิชัย ยางงาม, 2564) บทบาทของผู้บริหารในการนิเทศภายในโรงเรียน ถือเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางความคิด คอยแนะนำ ช่วยเหลือสนับสนุนครูในทุกโอกาส ไม่เพียงแต่ด้านการจัดการเรียนการสอนแต่ยังรวมไปถึงการบริการและอำนวยความสะดวกในการนิเทศทุกด้านการสร้างความประทับใจและความไว้วางใจในการนิเทศภายในโรงเรียน การประสานงานกับหน่วยศึกษานิเทศก์ก็เพื่อร่วมกันวางแผนในการพัฒนาบุคลากร และโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566-2570 โดยกำหนดทิศทางเชื่อมโยงแนวทางการพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะส่งผลให้การจัดการตามภารกิจของเขตพื้นที่การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด แต่จากการศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ได้ประเมินศักยภาพการพัฒนาการศึกษาในปัจจุบันและโอกาสการพัฒนาในอนาคต ประกอบด้วย การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) การดำเนินงานที่ผ่านมาพบจุดอ่อน จำนวนโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มขึ้นส่วนใหญ่นักเรียนขาดแคลนทรัพยากรที่จะสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาขาดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ขาดทักษะการจัดการเรียนรู้ แบบ Active Learning ขาดทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ครูสอนไม่ตรงตามวิชาเอกที่จำเป็นตามหลักสูตร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2, 2565)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เพื่อได้ข้อมูลสารสนเทศและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับบุคลากรในโรงเรียนนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

3. สมมุติฐาน

บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวก

4. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 แนวคิด

4.1.1 บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา

วิไลลักษณ์ ป้องญาติ (2560) ได้กล่าวว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษามี 9 ด้าน ดังนี้ บทบาทในการพัฒนาหลักสูตร บทบาทในการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน. บทบาทในการประเมินผล การสอน บทบาทในด้านมนุษยสัมพันธ์ บทบาทในฐานะผู้นำ บทบาทในการจัดและดำเนินงานในหน่วยงาน บทบาทในการคัดเลือกและการใช้ประโยชน์บุคลากร บทบาทในการสร้างขวัญและกำลังใจของครู

ซอัสดดา สิมมา (2562) ได้กล่าวว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษามี 9 บทบาท ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน การเป็นผู้นำในการประเมินผล การสอน การมีมนุษยสัมพันธ์การมีฐานะผู้นำ การจัดและดำเนินการในหน่วยงานการคัดเลือกและการใช้บุคลากรการสร้างขวัญกำลังใจครู การพัฒนาบุคลากร

สรุปได้ว่าบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษามี 5 องค์ประกอบ คือ การพัฒนาหลักสูตร การเป็นผู้นำการจัดการเรียนการสอน การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี การสร้างขวัญและกำลังใจของครูและการประเมินผลการสอน

4.1.2 ประสิทธิภาพการสอนของครู

มนิรัตน์ กวดขุนทด (2560) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพการสอน หมายถึง ความสามารถในการสอนหรือ ยุทธวิธีการสอน ตลอดจนลักษณะหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ของครู อันส่งผลให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ภัคประภา สุพัฒนานนท์ (2562) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพการสอน หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติการสอนหรือดำเนินการสอนของครู เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่าประสิทธิภาพการสอน หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี สามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ตามเป้าหมายที่กำหนด มี 5 องค์ประกอบ คือ การมีความรู้ในการสอน การวางแผนการสอน การเตรียมการสอน การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การมีความสัมพันธ์ระหว่าง ผู้เรียนและผู้สอน การมีบุคลิกภาพที่ดี

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปาจริย์ หงส์แก้ว (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความเหมาะสมและมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ประสิทธิภาพการนิเทศภายในปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศภายใน กระบวนการนิเทศภายใน และขอบข่ายของการนิเทศภายใน ตามลำดับ

ชลขรัส นุกอง (2564) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สหวิทยาเขตบางมูลนากผลการศึกษา พบว่า 1) บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สหวิทยาเขตบางมูลนาก โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 41 สหวิทยาเขตบางมูลนาก ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 41 สหวิทยาเขตบางมูลนาก พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

อดุลย์ แสนสืบ (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษาบางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 พบว่าโรงเรียนควรให้อิทธิพลครูให้มีบทบาทหน้าที่เป็นทั้งผู้นำและผู้ตามในการทำงานกลุ่ม ให้การส่งเสริมสนับสนุนและให้บริการครู มีการสังเกตการสอน ใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มาช่วยในการนิเทศการสอน ให้ความสำคัญเรื่องการจัดทำแผนพัฒนาตนเองของครู (ID Plan) ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และส่งเสริมสนับสนุนให้ครูนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการแก้ปัญหาและแนะแนวทางในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้องแก่ครู ควรใช้เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานตามข้อตกลง (PA) มาช่วยในการนิเทศการศึกษาด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน

5. วิธีดำเนินการ

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 1,300 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 297 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นดำเนินการโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดยใช้อำเภอที่ตั้งของโรงเรียนเป็นชั้นภูมิ

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพการสอนของครู โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ และอำเภอที่ตั้งของโรงเรียน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 5 องค์ประกอบ 25 ข้อ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 5 องค์ประกอบ 25 ข้อ

5.3 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

5.3.1 สร้างเครื่องมือวิจัยที่เป็นแบบสอบถามโดย ศึกษาเอกสาร หลักการ ทฤษฎี วรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพการสอนของครู แล้วนำไปตรวจสอบหาคุณภาพเครื่องมือ

5.3.2 ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยวิธีหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ผลปรากฏว่า มีค่า 1.00 ทุกข้อ ซึ่งค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.50-1.00 ค่าความเที่ยงตรงถือว่าใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

5.3.3 หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนโดยบทบาทการนิเทศภายในมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.904 เมื่อแยกตามองค์ประกอบ ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตร ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.723 การเป็นผู้นำการจัดการเรียนการสอนค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.741 การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.735 การสร้างขวัญกำลังใจของครู ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.744 การประเมินการจัดการเรียนการสอน ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.842 และประสิทธิภาพการสอนของครู มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.946 เมื่อแยกตามองค์ประกอบการมีความรู้ในการสอนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.833 การวางแผนการเตรียมการสอน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.868 การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน มีค่าความเชื่อมั่น

เท่ากับ 0.795 การมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.838 การมีบุคลิกภาพที่ดีมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.763

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พร้อมด้วยแบบสอบถามสำหรับครู เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามที่ได้กลับคืนทางไปรษณีย์และแบบออนไลน์ในกรณีที่ได้รับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไม่ครบ ผู้วิจัยจะดำเนินการติดต่อประสานขอรับแบบสอบถามด้วยตนเองอีกครั้ง และเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเองพิจารณาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

5.5.1 การวิเคราะห์หาค่าการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2560)

5.5.2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา และประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยมีทิศทางของความสัมพันธ์ ดังนี้ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นบวก แสดงว่า ตัวแปรทั้งสองตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเป็นลบ แสดงว่า ตัวแปรทั้งสอง ตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้าม

6. ผลการวิจัย

6.1 ผลการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ประกอบบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การพัฒนาหลักสูตร	4.36	0.35	มาก
2. การเป็นผู้นำการจัดการเรียนการสอน	4.45	0.34	มาก
3. การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	4.45	0.39	มาก
4. การสร้างขวัญกำลังใจของครู	4.49	0.36	มาก
5. การประเมินการจัดการเรียนการสอน	4.42	0.41	มาก
รวม	4.43	0.29	มาก

จากตาราง 1 พบว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.29) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจของครู ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.36) รองลงมาได้แก่ ด้านการเป็นผู้นำการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.34) ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.39) ด้านการประเมินการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.41) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.35) ตามลำดับ

6.2 ผลการศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิภาพการสอนของครู

องค์ประกอบประสิทธิภาพการสอนของครู	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.การมีความรู้	4.48	0.36	มาก
2.การวางแผนและการเตรียมการสอน	4.49	0.33	มาก
3.การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	4.45	0.37	มาก
4.การมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	4.50	0.38	มาก
5.การมีบุคลิกภาพที่ดี	4.50	0.34	มาก
รวม	4.48	0.29	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านการมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.38) และด้านบุคลิกภาพที่ดี ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.34) รองลงมาได้แก่ ด้านการวางแผน

และการเตรียมการสอน ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.33) ด้านการมีความรู้ ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.36) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.37)

6.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ตารางที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2

ตัวแปร	Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y ₅	Y
X ₁	.346**	.455**	.397**	.334**	.360**	.474**
X ₂	.420**	.481**	.492**	.430**	.478**	.570**
X ₃	.387**	.335**	.357**	.284**	.338**	.418**
X ₄	.427**	.403**	.426**	.387**	.336**	.484**
X ₅	.590**	.518**	.490**	.442**	.373**	.600**
X	.568**	.573**	.564**	.492**	.490**	.662**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อยู่ในระดับค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .662

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่ง ด้านการประเมินการจัดการเรียนการสอน (X₅) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์สูงที่สุด ในระดับค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .600 รองลงมา ได้แก่ ด้านการเป็นผู้นำการจัดการเรียนการสอน (X₂) มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมในระดับปานกลาง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .570 ส่วนด้านที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (X₃) มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกกับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวมในระดับ ในระดับปานกลาง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .418

6. สรุปผลการวิจัย

6.1 บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างขวัญกำลังใจของครู รองลงมา คือ ด้านการเป็นผู้นำการจัดการเรียนการสอน ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ด้านการประเมินการจัดการเรียนการสอน และด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามลำดับ

6.2 ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และด้านการมีบุคลิกภาพที่ดี รองลงมาได้แก่ ด้านการวางแผนและการเตรียมการสอน ด้านการมีความรู้ และด้านการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ตามลำดับ

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .662

7. อภิปรายผล

7.1 บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาถือว่าการนิเทศภายในเป็นการดำเนินการเพื่อส่งเสริม และปรับปรุงการเรียนการสอน สนับสนุนครูผู้สอน สร้างขวัญและกำลังใจให้ครูผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลการจัดการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามหลักสูตร ทำให้ครูมีการพัฒนาวิชาชีพและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถดำเนินการนิเทศภายในเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บรรจบ บุญจันทร์ (2557) ได้กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนิเทศภายในโรงเรียนมีหลายประการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การเป็นผู้นำในการจัดการเรียนการสอน การเป็นผู้นำในการประเมินผลการสอน การพัฒนาความเป็นผู้นำให้เกิดขึ้นแก่ผู้อื่น การมีมนุษยสัมพันธ์ การเป็นผู้นำการจัดและดำเนินงานในหน่วยงาน การคัดเลือกและใช้ประโยชน์จากบุคลากรการสร้างขวัญกำลังใจให้กับครูและการพัฒนาบุคลากร สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญจิรา จันทรสิงค์โท (2560) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1โดยรวมและรายด้านอยู่ระดับมาก

7.2 ประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากครูมีความรู้ความสามารถในการวางแผนและเตรียมการสอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักสูตร ครูเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเอง พัฒนวิชาชีพ มีความเชี่ยวชาญในด้านการสอน พัฒนาการสอนของตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้มีความสุขทั้งครูและนักเรียนเกิดความสัมพันธ์ที่ดี

ต่อกัน ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 มีการขับเคลื่อนและพัฒนางานร่วมกันระหว่างบุคลากรให้เกิดคุณภาพ สอดคล้องกับแนวคิดภาคประชา สู้พัฒนานันท์ (2562) ที่กล่าวว่า ประสิทธิภาพการสอน ความสามารถในการปฏิบัติการสอนหรือดำเนินการสอนของครู เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุริพร มุลณี (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่าค่าเฉลี่ย โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .662 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อทราบจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของครูและบุคลากรการศึกษา ผู้บริหารประเมินการจัดการเรียนการสอนเพื่อชี้แนะแนวทางการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนครูผู้สอนให้รู้จักตนเอง สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 (2565) มีการนิเทศการศึกษาเพื่อส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการศึกษา การจัดการเรียนรู้ เปลี่ยนโฉมบทบาทของครู ให้เป็นครูยุคใหม่เป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ กรองทอง จิระเดชากุล (2550) ที่กล่าวว่า การประเมินการจัดการเรียนการสอน คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการติดตามประเมินผล ซึ่งจะช่วยให้ครูพัฒนาศักยภาพได้ดีขึ้น การประเมินเพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เกิดการพัฒนาเชิงสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลชรัส นุกอง (2564) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สหวิทยาเขตบางมูลนากความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 41 สหวิทยาเขตบางมูลนาก พบว่าโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก

8. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

8.1 ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

8.1.1 ผลการวิจัยพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในกับประสิทธิภาพการสอนของครู มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ควรให้การสนับสนุน ด้านงบประมาณ ทรัพยากร เพื่อกำกับติดตามการนิเทศภายในสถานศึกษาต่อไป

8.1.2 ผลการวิจัยการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างขวัญกำลังใจของครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการนิเทศด้านการสร้างขวัญกำลังใจของครู โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางในการนิเทศ เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนต่อไป

8.1.3 ผลการวิจัยประสิทธิภาพการสอนของครูด้านการมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผลการสอนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง

9.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

9.2.1 ควรศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาด้านอื่นๆ เพิ่มเติม อาทิ บทบาทในการคัดเลือกและการใช้ประโยชน์บุคลากร เป็นต้น เพื่อให้ครอบคลุมองค์ประกอบของบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา

9.2.2 ควรศึกษาแนวทางการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา อาทิ การนิเทศแบบร่วมพัฒนาการนิเทศแบบคลินิก เป็นต้น เพื่อให้ทราบแนวทางการนิเทศที่หลากหลาย

9.2.3 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครู อาทิ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เป็นต้น เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครู

10. กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ในครั้งนี้ ได้รับความกรุณา คำแนะนำ และความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สรรฤดี ดีปุ้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จนทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และขอขอบคุณวารสารวิชาการศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ให้โอกาสได้เผยแพร่ผลงานวิจัยในครั้งนี้

10. เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *แนวทางการนิเทศช่วยเหลือโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง*.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรทอง จิตเดชากุล.(2550).*คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: ธารอักษร.

จรัสพร มุลณี.(2565).*ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูในศตวรรษที่ 21 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก*.

- ชลขันธ์ นุกอง. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการสอนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สหวิทยาเขตบางมูลนาก. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชลลัดดา สิมมา. (2562). การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในและแนวทางการส่งเสริมบทบาทการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด นครราชสีมา ตามทัศนะของผู้สอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- บุษิตา จันทร์สิงค์โท. (2560). /บทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- บรรจบ บุญจันทร์. (2557). เอกสารคำสอนการนิเทศการศึกษา. นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปาจริย์ หงส์แก้ว. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภาคประภา สุพัฒนานนท์. (2562). การพัฒนาตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ภาวิชัย งามงาม. (2564). กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนบริหารแจ่มใสวิทยา 3. การค้นคว้าอิสระปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มนิรัตน์ กวดขุนทด. (2560). การศึกษาประสิทธิภาพการสอนของครูคณิตศาสตร์ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วิไลลักษณ์ ป้องญาติ. (2560). การศึกษาบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. (2565). แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 สืบค้นเมื่อ 14 พฤศจิกายน. จาก <https://kkn2.go.th/web/actionplan/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

อดุลย์ แสนสืบ. (2565). แนวทางการพัฒนาการนิเทศการศึกษาของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา
บางสะพานน้อย 3 (ไชยราช) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Krejcie, R. V. & Daryle, W. M. (1970). Determining Sampling Size for Research
Activities. *Journal of Education and Psychological Measurement*. 10(11) : 308.

การจัดการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ Sports Management for Excellence

บรรจบ บุญจันทร์^{1*}, อริสา นพคุณ², และมยุรฉัตร จรรย์ญา³
Banjob Boonchan^{1*}, Arisa Nopakun², and Mayurachat Jarunya³

^{1*} กลุ่มวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

² นักวิชาการอิสระ

³ สาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลมีเดีย คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา 30000

¹ Department of Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

² Independent Academician

³ Department of Digital Media Technology, Faculty of Science and Technology, Nakhon Ratchasima Rajabhat University, Nakhon Ratchasima 30000, Thailand.

Corresponding Author, E-mail : banjobbun21@gmail.com

Received: 22 September 2023, Revised: 3 November 2023, Accepted: 6 November 2023

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการจัดการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ กีฬาช่วยพัฒนาสุขภาพและพละนาถยที่ดืของประชาชน และสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจจากกีฬา การจัดการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศจะต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนและการจูงใจ ความพร้อมของนักกีฬา การบริหารจัดการองค์กร วิทยาศาสตร์การกีฬา สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้ฝึกสอน ผู้เชี่ยวชาญกีฬา การคัดเลือกนักกีฬา การฝึกซ้อม การจัดประสบการณ์ในการแข่งขัน งบประมาณ เป็นต้น มีแนวโน้มที่จะนำเวชศาสตร์การกีฬาและเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะองค์ความรู้และงานวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา โครงสร้างและกระบวนการจัดการพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ ระบบฐานข้อมูลนักกีฬายาวชน ระบบการให้เงินอุดหนุนอย่างมีประสิทธิภาพ ระบบการคัดเลือกผู้ฝึกสอนกีฬา เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องอาศัยนโยบายที่สำคัญและมีความชัดเจน เช่น การจัดสรรงบประมาณที่เน้นผลสำเร็จในการจัดการกีฬาโดยมีคณะกรรมการการศึกษาความเป็นไปได้ที่จะลงทุน นโยบายการเพิ่มจำนวนนักกีฬาใหม่เพื่อสร้างความต่อเนื่อง นโยบายการพัฒนา นักกีฬาที่มีพรสวรรค์ขึ้นมาทดแทนอย่างต่อเนื่อง นโยบายด้านการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติซึ่งจะช่วยพัฒนาความสามารถนักกีฬาอย่างยั่งยืน นโยบายด้านการช่วยเหลือทางการศึกษาและอาชีพหลังการเป็นนักกีฬา ซึ่งเป็นการสร้างความรู้สึกรักมั่นคงและเป็นหลักประกันให้นักกีฬามุ่งมั่นและทุ่มเท นอกจากนี้ควรจัดทำแผนระยะยาวสำหรับการผลิตและพัฒนาบุคลากรกีฬาของชาติในแต่ละวิชาชีพให้ได้มาตรฐานและเพียงพอ และการกีฬาแห่งประเทศไทยควรจัดทำแพลตฟอร์มดิจิทัลกลางเพื่อให้ทุกหน่วยงานด้านการกีฬาใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

คำสำคัญ : การจัดการกีฬา, ความเป็นเลิศ, ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกีฬา

Abstract

This article aims to study sports management for excellence. Sports help improve the health and wellbeing of people and create economic value from sports. Sports management for excellence requires elements such as support and motivation, athlete readiness, organizational management, sports science, venues, equipment and facilities, coaches/sport experts, selection of athletes, training, organizing competition experience, budget, etc. There is a tendency to use more sports medicine and technology, especially knowledge and research in sports science and technology. Important basic management structures and processes include a youth athlete database system, an efficient subsidy system, a sports coach selection system, etc. It also requires important and clear policies such as budget allocation that emphasizes results in sports management, with a commission studying the possibility of investing, a policy to increase the number of new athletes to create continuity, a policy to continuously develop and replace talented athletes, a policy to participate in national and international sporting events, which will help develop sustainable athletes' abilities, a policy to support education and career after sports that creates a sense of security and guarantees athletes to strive and dedicate. In addition, long-term plans should be made for the production and development of national sports personnel in each profession to meet standards and sufficiently, and the Sports Authority of Thailand should create a central digital platform for all sports agencies to use as the same standard.

Keywords : Sports management, Excellence, Factors affecting sports management

1. บทนำ

แนวโน้มและทิศทางการกีฬาของหลายประเทศต่างมีความตระหนักในเรื่องของการพัฒนาสุขภาพและพละการที่ดีของประชาชน เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งจะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยดำเนินการควบคู่ไปกับการพัฒนาการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศของชาติ เพื่อสร้างชื่อเสียงสร้างเกียรติภูมิให้แก่ประเทศ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) ทั้งยังสามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจจากกีฬา สร้างความรักความสามัคคี พัฒนาระเบียบวินัย ฝึกจิตใจให้รู้จักแพ้ รู้จักชนะ และรู้จักถ่อมตัว รวมถึงส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (พงษ์เกษมสิงห์รุ่งเรือง, 2564) ดังนั้นควรส่งเสริมให้เยาวชนเล่นกีฬา ซึ่งการเล่นกีฬาอาจจะนำไปสู่อนาคตที่ไกลกว่าที่คิด

การส่งเสริมให้เยาวชนมีการพัฒนาความเป็นเลิศทางด้านกีฬาไปสู่ความสำเร็จในอนาคตจะต้องประกอบด้วย การสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวนมาก ผู้ปกครองและเยาวชนยังขาดความพร้อมและโอกาสในการพัฒนาความเป็นเลิศทางด้านกีฬา ผู้บริหารทุกระดับควรพยายามแสวงหาความร่วมมือกับเครือข่ายต่าง ๆ ในการพัฒนาความเป็นเลิศทางด้านกีฬาให้กับเยาวชน ซึ่งต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ เช่น การส่งเสริม สนับสนุนและการจูงใจ, ความพร้อมของนักกีฬา, การบริหารจัดการองค์กร, วิทยาศาสตร์การกีฬา,

สถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก, ผู้ฝึกสอน/ผู้เชี่ยวชาญกีฬา, การคัดเลือกนักกีฬา, การฝึกซ้อม, การจัดประสบการณ์ในการแข่งขัน, งบประมาณ ซึ่งจะทำให้การกีฬาเกิดการพัฒนาไปอย่างมีระบบและก้าวสู่ความเป็นเลิศ (บงกช จันทรสุขวงศ์, ปัญญา สังขวดี, ทวีทรัพย์ เขยผักแว่น และพงษ์เอก สุกใส, 2562), การวางแผน การจัดองค์กร การนำองค์กร การควบคุมงาน (ฤทธิกร เกียรติกุลภักดี, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และไพโรธ รัตนชวงศ์, 2564), การเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายนักกีฬา เวชศาสตร์การกีฬา, จิตวิทยาการกีฬา, โภชนาการทางการกีฬา และเทคโนโลยีทางการกีฬา (พัชรินทร์ ปาวะลี, อาพัทธ์ เตียวตระกูล และทัศนากาญจนาต, 2564) บทความวิชาการนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอมุมมองเกี่ยวกับการจัดการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานักกีฬาด้านหลักวิทยาศาสตร์การกีฬา และสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายสู่ความเป็นเลิศด้านการจัดการแข่งขันต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาความสำเร็จของการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ
- 2.2 เพื่อศึกษาลักษณะการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย
- 2.3 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ
- 2.4 เพื่อศึกษาเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ

3. ขอบเขตของเนื้อหา

การจัดการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับความสำเร็จของการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ลักษณะการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ

4. นิยามศัพท์

4.1 การจัดการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ หมายถึง กระบวนการจัดการทางด้านกีฬาในการแข่งขันกีฬา โดยมีการนำองค์ความรู้ด้านเวชศาสตร์การกีฬามาใช้ในการเตรียมและส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ รวมทั้งนำเทคโนโลยีทางการกีฬาเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ที่มุ่งหวังทางประสิทธิภาพของนักกีฬาให้ได้รับโอกาสที่จะแสดงความเป็นเลิศทางกีฬาเพื่อเป็นผู้ชนะเลิศในโอกาสต่อไป

4.2 ความสำเร็จของการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ หมายถึง ผลการบริหารจัดการแข่งขันกีฬาอันเกิดจากการพัฒนาระบบที่สำคัญจำเป็น นโยบายหลักที่เป็นปัจจัยนำเข้า นโยบายด้านการพัฒนาระบบการนโยบายการพัฒนาระบบปฏิบัติการ และกลยุทธ์เชิงรุก

4.3 การจัดสรรงบประมาณรายจ่าย หมายถึง ปัจจัยสนับสนุนไปสู่ผลสำเร็จการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ซึ่งประกอบด้วยงบประมาณสนับสนุนระบบการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ งบประมาณพัฒนาบุคลากรกีฬาของประเทศ และงบประมาณจัดสร้างศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติส่วนกลาง

4.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ หมายถึง องค์ประกอบที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศขององค์กรจากการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ได้แก่

นโยบายสาธารณะ ภาวะผู้นำ ยุทธศาสตร์ การแบ่งส่วนกลุ่มเป้าหมาย อำนาจอย่างชาญฉลาด วัฒนธรรมองค์กร ระบบปฏิบัติการ ประสิทธิภาพการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศ และผลผลิตองค์กรเพื่อความยั่งยืน

5. การจัดการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ

ปัจจุบันการพัฒนากีฬาไปสู่ความเป็นเลิศ ได้มีการนำองค์ความรู้ด้านเวชศาสตร์การกีฬาที่เกี่ยวข้องกับการป้องกัน บำบัดรักษา และฟื้นฟู สภาพร่างกายของนักกีฬาให้สมบูรณ์ มาใช้ในการเตรียมและส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาทั้งในระดับชาติและนานาชาติ รวมทั้งนำเทคโนโลยีทางการกีฬาเข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลการเคลื่อนไหวของร่างกายทางด้านเทคนิค ทักษะ การประเมินผล และรายงานผลการแข่งขันกีฬาที่ถูกต้อง รวดเร็ว โดยอุปกรณ์ดังกล่าวจะเชื่อมโยงกับระบบคอมพิวเตอร์เพื่อติดตามสมรรถภาพของนักกีฬา ตั้งแต่การเก็บข้อมูลสถิติที่ได้จากการฝึกซ้อม สภาพแวดล้อมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำเวลา และประสิทธิภาพของนักกีฬา เพื่อช่วยป้องกันและลดโอกาสที่จะเกิดการบาดเจ็บระหว่างการฝึกซ้อมของนักกีฬาหลายประเทศที่มีความเป็นเลิศทางด้านการกีฬา จึงมีแนวโน้มในการเตรียมนักกีฬาที่จะเข้าแข่งขันกีฬาด้วยการนำเทคโนโลยีทางการกีฬาเข้ามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนางานการกีฬาอย่างแพร่หลาย ด้วยการคิดค้นเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้แก่กีฬาให้เต็มศักยภาพสูงสุด (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) โดยตัวอย่างเทคโนโลยีทางการกีฬาที่น่าสนใจ มีดังนี้

5.1 เทคโนโลยีด้านกีฬา (Sports Tech Startups) เป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยพัฒนานักกีฬาให้เล่นได้ดีขึ้นและแข็งแกร่งขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่มุ่งไปทางอุปกรณ์สวมใส่ติดตัวอัจฉริยะ

5.2 การนำข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ (Big Data) เข้ามาใช้กับการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อช่วยในการพัฒนาศักยภาพนักกีฬาให้ดียิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น นักกีฬาเรือพายทีมชาติสหราชอาณาจักรที่ได้นำ Big Data เข้ามาใช้ในการเก็บสถิติการฝึกซ้อมและวิเคราะห์ข้อมูลของนักกีฬา เพื่อหารูปแบบการฝึกซ้อมที่เหมาะสม ทำให้ทีมเรือพายของสหราชอาณาจักรสามารถคว้าเหรียญทองจากการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกได้ทุกครั้ง นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1984 (พ.ศ. 2527) เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

5.3 การแข่งขันฟุตบอลโลก 2018 ทางสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ (ฟีฟ่า) ได้นำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการตัดสินเพื่อให้เกมดำเนินไปอย่างถูกต้องที่สุด

จะเห็นว่าการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศให้เกิดผลสำเร็จเป็นรูปธรรม ไม่เพียงความสามารถเฉพาะตัวของนักกีฬา การฝึกเล่นเป็นทีม การวางแผนและภาวะผู้นำของผู้ฝึกสอนกีฬานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการนำองค์ความรู้และงานวิจัยด้านเวชศาสตร์การกีฬาและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการเตรียมและส่งนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในทุกๆระดับ เพื่อหารูปแบบการฝึกซ้อม ภายใต้หลักการความเหมาะสมและความสมดุลเพื่อการพัฒนาศักยภาพของนักกีฬาให้เต็มศักยภาพสูงสุด รวมทั้งการกำหนดนโยบายกีฬาเพื่อความเป็นเลิศที่ชัดเจนและสอดคล้องกับทิศทางการกีฬาหรือเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย นอกจากนี้ควรมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสำเร็จของการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ลักษณะการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และเงื่อนไขสู่ความสำเร็จ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ความสำเร็จของการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ

องค์กรกีฬาที่รับผิดชอบการบริหารกีฬาเพื่อความสำเร็จในหลายประเทศที่ประสบความสำเร็จจากการแข่งขันกีฬา ได้เน้นความสำคัญในการวางระบบการจัดการกีฬาอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 10 ปี โดยนำรูปแบบสมรรถนะสูงของการจัดการกีฬา (The High Performance Model of Sport Management) ซึ่งได้ออกแบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการเพื่อเตรียมนักกีฬาสู่โอลิมปิกอย่างมีระบบ เน้นการพัฒนาศักยภาพของนักกีฬาในแต่ละช่วงอายุ เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะกีฬาแต่ละประเภทกีฬาอย่างเหมาะสม การใช้รูปแบบสมรรถนะสูงของการจัดการกีฬานั้น จำเป็นต้องมีโครงสร้างและกระบวนการจัดการพื้นฐานที่สำคัญ (สมทบ จิตะฐาน, 2561) เช่น 1) ระบบฐานข้อมูลนักกีฬาเยาวชนเพื่อค้นหานักกีฬาที่มีพรสวรรค์ทั่วประเทศอย่างเป็นธรรมชาติ 2) ระบบการให้เงินอุดหนุนอย่างมีประสิทธิภาพ 3) ระบบการคัดเลือกผู้ฝึกสอนกีฬาเพื่อฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ให้ก้าวสู่ระดับโลก 4) ระบบการให้เงินทุนงานวิจัยเชิงปฏิบัติการด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา การแพทย์กีฬา และเทคโนโลยีกีฬา 5) ระบบการคัดเลือกนักกีฬาพรสวรรค์เข้าร่วมเฉพาะการแข่งขันกีฬาระดับโลก 6) ระบบการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกีฬาที่มีประสิทธิภาพสูงระดับโลก 7) ระบบการอบรมบุคลากรด้านการจัดการกีฬาที่มีคุณภาพเพื่อมาทำงานในอนาคต 8) ระบบการตรวจสอบและประเมินการพัฒนานักกีฬาอย่างต่อเนื่อง 9) ระบบด้านเทคโนโลยีและอุปกรณ์ฝึกซ้อมระดับโลก 10) ระบบเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างบุคลากรในสถาบันศึกษาและสมาคมกีฬา สอดคล้องกับผลการศึกษาของลัดดา เรืองมโนธรรม และสืบสาย บุญวีรบุตร (2559) ที่ได้สังเคราะห์ปัจจัยและแนวทางในการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศ กำหนดเป็น 4 เสาหลัก 13 ปัจจัย ที่ต้องกำหนดเป็นนโยบาย อันจะเป็นตัวเร่งสู่ความสำเร็จ ดังนี้

1. นโยบายหลักที่เป็นปัจจัยนำเข้า นโยบายหลักที่เป็นปัจจัยนำเข้า เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนด้านการเงินและงบประมาณ องค์กรและการบริหารระบบจัดการองค์กร และโครงสร้างนโยบายและนโยบายการกีฬา โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1.1 นโยบายการสนับสนุนด้านการเงินและงบประมาณ

1.1.1 การสนับสนุนทางการเงิน และคุณภาพของระบบการใช้เงินที่คุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุด โดยจัดหาแหล่งทุนและจัดสรรเงินสนับสนุนที่เพียงพอเหมาะสมและมั่นคง แม้มีการเปลี่ยนรัฐบาล จัดกระบวนการที่สะท้อนความตั้งใจในการลงทุนทางการกีฬา มีพระราชบัญญัติการกีฬาและกระบวนการสนับสนุนการกีฬาอย่างเป็นรูปธรรม มีกฎหมายช่วยเหลือและเปิดโอกาสให้มีการสนับสนุนการกีฬามากขึ้น

1.1.2 การจัดสรรงบประมาณแนวใหม่ที่หลายประเทศได้เน้นเป็นพิเศษคือผลสำเร็จในการจัดการทางการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ โดยมีคณะกรรมการเพื่อพัฒนานักกีฬาเป็นเลิศ ศึกษาความเป็นไปได้และมีมติที่จะลงทุนโดยพิจารณาจากความคุ้มค่าต่อเป้าหมาย การเพิ่มเหรียญ และเพิ่มชนิดกีฬา

1.2 นโยบายด้านองค์กรและการบริหารระบบจัดการองค์กร

1.2.1 องค์กรหลักและการจัดการองค์กร ประเทศไทยมีรัฐบาลคือ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นเจ้าภาพหลักในการพัฒนาการกีฬาและนักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ มีการบริหารจัดการแบบรวมอำนาจสู่ศูนย์กลางโดยผ่าน 2 หน่วยงาน คือ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ทำหน้าที่ในการจัดการด้านการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ และกรมพลศึกษา เป็นหน่วยงานหลักร่วมซึ่งเป็นบริบททางโครงสร้างการบริหารที่ไม่ซับซ้อน เพราะอยู่ภายใต้กระทรวงเดียวกัน หากกำหนดกรอบหน้าที่ บทบาทและการสอดประสานกัน จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่พัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศมีประสิทธิภาพ

1.2.2 องค์การร่วมในการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ เกือบทุกประเทศ (ยกเว้นสหรัฐอเมริกา) มีองค์การร่วมพัฒนานักกีฬาล้ายกัน ได้แก่ 1) คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย 2) สหพันธ์กีฬานานาชาติ 3) สมาคมกีฬาแห่งประเทศไทย และ 4) สมาคมกีฬาจังหวัด

1.2.3 องค์การและหน่วยงานสนับสนุนการขยายฐานนักกีฬาใหม่และนักกีฬาที่มีพรสวรรค์ ต้องการหน่วยงาน/องค์กรสนับสนุนด้านสุขภาพและการออกกำลังกายทุกระดับอย่างมีคุณภาพตลอดชีวิต รวมถึงการพัฒนากีฬาเป็นเลิศระดับรากหญ้าและชุมชน

1.2.4 การบริหารระบบจัดการองค์กร พัฒนาระบบการบริหารจัดการสมาคมกีฬาแห่งประเทศไทย แบบมืออาชีพ ควรประกอบด้วย 1) คณะกรรมการอำนวยการ ทำหน้าที่กำหนดนโยบายและติดตามการดำเนินงาน 2) คณะกรรมการบริหาร มีผู้จัดการสมาคม (CEO) ที่จ้างโดยสมาคมหรือกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 3) คณะกรรมการสมาคมกีฬา เป็นผู้ทรงคุณวุฒิมาจากการสรรหา เช่น ฝ่ายนักกีฬาฝ่ายแพทย์ ฝ่ายกฎหมาย เป็นต้น ทำหน้าที่ให้ความเห็น คำแนะนำ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

1.3 โครงสร้างนโยบายและนโยบายการกีฬา

กระบวนการคิดในการกำหนดตัวแปรเพื่อสร้างและพัฒนาโครงสร้างของปัจจัย (นโยบาย) ที่เป็นแก่น เช่น เพิ่มเหรียญ และเพิ่มชนิดกีฬา ในการพัฒนาการกีฬาและนักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ทุกประเทศมีแนวทางและกระบวนการความคิดใกล้เคียงกันคือ ความยั่งยืน ต่อเนื่อง ยาวนาน เป็นเลิศ มีประสิทธิผลที่กำหนดการดำเนินการและการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

2. นโยบายด้านการพัฒนากระบวนการ

นโยบายด้านการพัฒนากระบวนการจะเกี่ยวข้องกับการเพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมและนักกีฬาใหม่ การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การพัฒนานักกีฬาที่มีพรสวรรค์ ศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติและสิ่งอำนวยความสะดวกผู้ฝึกสอนกีฬา เจ้าหน้าที่ และการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

2.1 นโยบายด้านการเพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วม และนักกีฬาใหม่ เป็นนโยบายฐานรากสำคัญของวงจรพัฒนาการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศที่สร้างความต่อเนื่อง ยั่งยืน และมีประสิทธิผล

2.2 นโยบายด้านการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษาจะเป็นส่วนสำคัญในการจัดเตรียมข้อมูลเพื่อตอบคำถามได้ในทุกระดับ ทั้งระดับมาโคร (Macro Level) ระดับมีโซ (Meso Level) ศึกษาตามความจำเป็นและลำดับความเร่งด่วนในแต่ละปัจจัย รวมถึงการวิจัยในระดับไมโคร (Micro Level) ที่เจาะลึกบุคคลทั้งตัวนักกีฬา คุณภาพผู้ฝึกสอนกีฬา คุณภาพโปรแกรมการฝึก และการสนับสนุนด้านต่าง ๆ

2.3 นโยบายด้านการพัฒนานักกีฬาที่มีพรสวรรค์ ประเทศไทยมีโครงการ Sport Heroes ซึ่งตามขั้นตอนการพัฒนานักกีฬาที่มีพรสวรรค์สู่ความเป็นเลิศมีดังนี้ 1) ระบบการค้นหาความมีพรสวรรค์ (Talent Detection) 2) การระบุคุณลักษณะ (Talent Identification) 3) การคัดเลือกนักกีฬาที่มีพรสวรรค์ (Talent Selection) 4) การถ่ายโอนนักกีฬา ไปเล่นกีฬาชนิดใหม่ในกลุ่มที่ใช้สมรรถภาพเดียวกันที่ระบุไว้ได้

2.4 นโยบายด้านศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติและสิ่งอำนวยความสะดวก โดยควรจัดตั้งเป็น 1) ศูนย์ฝึกแห่งชาติ (National Training Center) หรือศูนย์ฝึกกีฬาเป็นเลิศ 2) สถาบันการกีฬาและสถาบันวิชาการ (Institute of Sport and Institute of Sport Academy) ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วนและทันสมัยในการเก็บตัวฝึกซ้อมระยะยาว โดยไม่ต้องเดินทางไปเก็บตัวฝึกซ้อมต่างประเทศ

2.5 นโยบายด้านผู้ฝึกสอนกีฬา เจ้าหน้าที่ การพัฒนาผู้ฝึกสอนกีฬา และเจ้าหน้าที่ควรพัฒนาศักยภาพผู้ฝึกสอนกีฬาเชิงรุก ทั้งการส่งออกผู้ฝึกสอนกีฬาไทยไปเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาต่างประเทศ หรือการจ้างผู้ฝึกสอน

กีฬาจากต่างชาติ ควรระบุในสัญญาการจ้างว่าจะต้องมีผู้ฝึกสอนกีฬาไทยติดตามเพื่อศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ตลอดการจ้าง

2.6 นโยบายด้านการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระดับชาติและนานาชาติ ต้องสร้างมาตรฐานการจัดการแข่งขันภายในประเทศ จัดทำปฏิทินการแข่งขันกีฬาแห่งชาติ ที่มีเป้าหมายพัฒนานักกีฬาทุกกลุ่มรวมทั้งเป็นการคัดเลือกตัวนักกีฬาทิมชาติเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการแข่งขันระดับนานาชาติ

3. นโยบายการพัฒนาระบบปฏิบัติการ

นโยบายการพัฒนาระบบปฏิบัติการจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนานักกีฬาเป็นเลิศ รางวัลและสื่อการสนับสนุนจากภายนอก โดยมีสาระสำคัญดังนี้

3.1 นโยบายด้านระบบการปฏิบัติการในการพัฒนานักกีฬาเป็นเลิศ ควรมีการตั้งเป้าประสงค์และการปฏิบัติงานตามความสำเร็จ กำหนดคุณสมบัติและการคัดสรรนักกีฬาที่มีพรสวรรค์

3.2 นโยบายด้านรางวัล การช่วยเหลือด้านการศึกษาและอาชีพหลังการเป็นนักกีฬา เป็นการสร้างความรู้สึกมั่นคง มีหลักประกัน ให้นักกีฬามุ่งมั่นและทุ่มเท ดังนี้

3.2.1 รางวัลและประเภทการให้รางวัล 1) พุทธสวัสดิกะที่ปัก อาหาร ฝึกซ้อมในศูนย์ฝึกแห่งชาติ 2) ให้เงินรางวัลกับการได้เหรียญจากการแข่งขันโอลิมปิก 3) เงินโบนัส 4) เงินกระตุ้น (Incentive Reward) ทั้งเงินสนับสนุนพิเศษสำหรับการฝึกซ้อมในปีถัดไป การจ้างผู้ฝึกสอนกีฬา 5) พุทธเพื่อการแข่งขัน

3.2.2 การช่วยเหลือด้านการศึกษา นักกีฬาเยาวชนทั้งระดับมัธยมศึกษาและระดับมหาวิทยาลัยทุกประเทศและประเทศไทยมีรูปแบบคล้ายกัน คือ การให้ทุนการศึกษา ช่วยประสานกับสถานศึกษา จัดรถรับส่งกับสถานศึกษา จัดครูและติวเตอร์มาช่วยเหลือนักกีฬาในศูนย์ฝึกกีฬา

3.2.3 การช่วยเหลือด้านอาชีพ จัดโครงการเสริมทักษะการอาชีพ การจัดหางานให้ทำนอกฤดูการแข่งขัน จ้างให้นักกีฬาทำงานที่สมาคมกีฬาและกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

3.2.4 การช่วยเหลือหลังเลิกเล่นกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา หรือสมาคมกีฬา ควรมีหน่วยงานรับผิดชอบ จัดระบบติดตามเพื่อให้การช่วยเหลือนักกีฬารวมถึงนักกีฬาโอลิมปิกที่ไม่ได้เหรียญ นักกีฬาที่บาดเจ็บจากการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก เช่น การให้อาชีพ เงินเดือน เบี้ยเลี้ยง หรือรูปแบบอื่น ๆ

3.3 นโยบายด้านสื่อและการสนับสนุนจากภายนอก วิธีการและกระบวนการการใช้สื่อมีผลโดยตรงต่อการพัฒนานักกีฬาและการกีฬา และมีผลทางอ้อมต่อการส่งเสริมการกีฬาของสังคม ในรูปแบบ 1) การสร้างกระแสปรับเปลี่ยนค่านิยม ความรู้สึกและทัศนคติของสังคมต่อการกีฬา 2) การเชิดชูเกียรติ คุณค่า แทนราคาของการได้เหรียญ สร้างความภาคภูมิใจ และแรงบันดาลใจ ทุกประเทศที่มีความก้าวหน้าทางกีฬาไม่ได้ให้ราคามากกว่าคุณค่า

4. กลยุทธ์เชิงรุก

กลยุทธ์เชิงรุกจะเกี่ยวข้องกับการสร้างสัญลักษณ์ความเป็นเลิศ และการค้นหาและคัดเลือนักกีฬา โดยมีสาระสำคัญดังนี้

4.1 การสร้างสัญลักษณ์ความเป็นเลิศ การกีฬาแห่งประเทศไทยหรือประเทศไทยควรสร้างแบรนด์ของความเป็นเลิศ (Brand of Excellence) อาจเป็นก้าวสำคัญของวิสัยทัศน์วัฒนธรรมทางการกีฬาไทยต่อกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาในการสร้างและเอื้อให้เกิดบรรยากาศความร่วมมือ

4.2 การค้นหาและคัดเลือนักกีฬา ระบบการคัดเลือกและพัฒนานักกีฬาเยาวชน (Talent Selection) ถือได้ว่าเป็นรหัสลับของผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีความพยายามอย่างมากและใช้เวลาในการค้นหาความสามารถพิเศษเชิงกีฬาที่เหมาะสมของเด็กและเยาวชน เพื่อที่ผู้ฝึกสอนกีฬาจะได้ตัวนักกีฬาที่เหมาะสมกับ

กีฬาประเภทนั้น ๆ และสามารถพัฒนาสู่ความเป็นแชมป์ตามแผนการฝึกซ้อมระยะยาว ที่นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์การกีฬามาเพื่อที่จะพัฒนานักกีฬาให้เต็มศักยภาพ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566)

5.2 ลักษณะการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย

ลักษณะการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายจำแนกตามองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสนับสนุนไปสู่ผลสำเร็จการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ พบประเด็นสำคัญ ดังนี้

5.2.1 งบประมาณสนับสนุนระบบการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ

งบประมาณส่วนใหญ่ในการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศนำไปใช้จ่ายเพื่อสนับสนุนระบบการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ถึงร้อยละ 40.77 ส่วนการเลือกสรรนักกีฬาได้รับงบประมาณร้อยละ 2.37 โดยคัดเลือกนักกีฬาเยาวชนอายุระหว่าง 10-18 ปี ที่มีทักษะในชนิดกีฬาประเภทบุคคลที่บรรจุในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก 16 ชนิดกีฬาเข้าร่วมโครงการ 1,200 คน และผู้ฝึกสอน 300 คน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) เพื่อขยายฐานนักกีฬารุ่นเยาว์ที่จะก้าวไปสู่เป็นนักกีฬาทีมชาติส่วนจังหวัดต้นสังกัดจะเป็นหน่วยงานจัดการแข่งขันชิงแชมป์ระดับจังหวัดเพื่อคัดเลือกนักกีฬาเข้าร่วมโครงการ และเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการดำเนินงานระดับจังหวัด คณะอนุกรรมการพัฒนานักกีฬาในระดับภาคส่งให้ฝ่ายกีฬาภูมิภาคเพื่อทำการคัดกรองให้คณะอนุกรรมการดำเนินงานโครงการและขออนุมัติรายชื่อต่อคณะกรรมการบริหารโครงการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนงบประมาณเพื่อเลือกสรรนักกีฬาในระดับท้องถิ่น โดยไม่ปรากฏว่ามีโครงการ/กิจกรรมเพื่อสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนานักกีฬาระดับท้องถิ่นเพื่อความเป็นเลิศแต่อย่างใด เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติใดในกฎหมายปกครองส่วนท้องถิ่นและกฎหมายการคลังและภาษีอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำเงินงบประมาณไปสนับสนุนหรือนำเงินงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปอุดหนุนกิจการกีฬาของท้องถิ่นหรือไม่มีการแสวงหาหลักเกณฑ์และมาตรการทางกฎหมายที่ชัดเจนในการรองรับพัฒนาศักยภาพหรือสนับสนุนการกีฬาของท้องถิ่นโดยตรง (สภาปฏิรูปแห่งชาติ, 2558)

5.2.2 งบประมาณพัฒนาบุคลากรกีฬาของประเทศ

การพัฒนาบุคลากรกีฬาของประเทศได้รับสนับสนุนงบประมาณค่อนข้างน้อย การพัฒนาบุคลากรกีฬาของประเทศไทยได้รับสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ จำนวน 155 ล้านบาท และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3.67 ของงบประมาณการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ โดยโครงการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์การกีฬาได้รับจัดสรรงบประมาณน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 0.36 (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) สัดส่วนงบประมาณที่ได้รับจัดสรรดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ภาครัฐยังไม่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากรกีฬาเท่าที่ควร อีกทั้งผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศของแผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติฉบับที่ผ่านมา ได้พบปัญหาอุปสรรคสำคัญ คือ การขาดบุคลากรกีฬาที่มีความรู้ความสามารถในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะผู้ฝึกสอนที่มีศักยภาพในระดับนานาชาติ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566) จากข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ ได้สะท้อนออกมาในรูปของผลงานของนักกีฬาทีมชาติไทยที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย กล่าวคือ ผลการแข่งขันกีฬาโอลิมปิกและการแข่งขันกีฬาเอเชียนเกมส์ ทั้ง 2 มหกรรมกีฬา ไม่สามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้ตามเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้

5.2.3 งบประมาณจัดสร้างศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติส่วนกลาง

ประเทศไทยยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นการพัฒนาโครงการจัดสร้างศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติส่วนกลาง (National Training Center: NTC) ที่เป็นมาตรฐานสากล โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 ได้รับจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาสถานที่ฝึกซ้อมกีฬาและค่าปรับปรุง ต่อเติม และซ่อมแซมศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.18 ของงบประมาณการพัฒนา กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ขณะที่ชนิดกีฬาและจำนวนนักกีฬาที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศได้มีจำนวนเพิ่มขึ้น กล่าวคือ กีฬาโอลิมปิกฤดูร้อนครั้งที่ 18 (TOKYO 1964) มีจำนวนนักกีฬาเข้าร่วม 5,140 คน 19 ชนิดกีฬา และล่าสุดกีฬาโอลิมปิกฤดูร้อนครั้งที่ 31 (RIO 2016) มีผู้เข้าแข่งขัน 11,551 คน 28 ชนิดกีฬา (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562) ทำให้ทราบว่าแนวโน้มการเข้าร่วมแข่งขันของนักกีฬาและความหลากหลายของชนิดกีฬานานาชาติได้ขยายตัวมากขึ้นเกือบเท่าตัว ซึ่งสวนทางกับสถานที่ฝึกซ้อมกีฬาของประเทศไทยที่พบว่า สถานที่ฝึกซ้อมไม่เพียงพอที่จะรองรับบางชนิดกีฬา

5.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการแข่งขันกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศขององค์กรจากการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพของกีฬาแห่งประเทศไทย โดยบูรณาการจากองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ เกณฑ์การประเมินความเป็นเลิศขององค์กร (MBNQA และ SE-AM) แนวคิดการบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และแนวคิดการใช้อำนาจอย่างชาญฉลาด พบว่ามีปัจจัยที่เกี่ยวข้องรวม 9 ปัจจัย (ประชุม บุญเทียม, 2566) ดังนี้

5.3.1 นโยบายสาธารณะ

เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทและรายละเอียดของงานและเป้าหมายขององค์กร ประกอบด้วยนโยบายภาครัฐ และภาพลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวปัจจัยที่สำคัญขององค์กร ทั้งภายในและภายนอกที่เป็นตัวกำหนดสภาพแวดล้อมการดำเนินงาน

5.3.2 ภาวะผู้นำ

เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะพฤติกรรมของผู้นำ ลักษณะความโปร่งใส ธรรมภิบาล ความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ การสร้างประโยชน์ต่อสังคม เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับองค์กรสามารถดำเนินงานได้ถูกต้องตามจริยธรรมครองของกฎหมาย

5.3.3 ยุทธศาสตร์

การจัดทำยุทธศาสตร์ให้เกิดความท้าทาย และมีความได้เปรียบ จัดทำระบบการตัดสินใจและระบบการทำงานที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ จะทำให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน

5.3.4 การแบ่งส่วนกลุ่มเป้าหมาย

เป็นการผลักดันองค์กรให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ องค์กรภาครัฐจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจน (Target Segmentation) ว่านโยบายและกิจกรรมที่กำหนดไว้จะส่งผลกระทบทั้งในทางบวกหรือทางลบในกลุ่มเป้าหมายใด เนื่องจากจะมีความแตกต่างของลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวกับพฤติกรรมและความต้องการที่หลากหลาย

5.3.5 อำนาจอย่างชาญฉลาด

การใช้พลังศรัทธา หรืออำนาจละมุน (Soft Power) โดยการโน้มน้าวด้วยการเจรจาต่อรอง หรือการใช้วัฒนธรรมทางการทูตและกิจกรรมกีฬาเข้ามาเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงและบูรณาการ

อำนาจในรูปแบบของการประนีประนอมเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาและการสร้างสัมพันธไมตรี ไม่มีการสร้างความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สินและความเกลียดชังให้เกิดขึ้นของแต่ละฝ่าย

5.3.6 วัฒนธรรมองค์กร

การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสมจะก่อให้เกิดความผูกพัน และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะในการทำงานสูงขึ้น และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมองค์กร สมาชิกขององค์กรให้การเคารพ ยอมรับ และปฏิบัติตาม

5.3.7 ระบบปฏิบัติการ

การปฏิบัติการขององค์กรเกี่ยวข้องกับบุคลากร สถานที่อุปกรณ์ ข้อมูลข่าวสาร และวิธีการ ในการประเมิณงานขององค์กร การประสานงานเชิงระบบจึงมีความสำคัญมาก ดังนั้น องค์กรจึงจำเป็นต้อง มีการออกแบบระบบการปฏิบัติการที่เหมาะสมมารองรับเพื่อเป็นการจัดระเบียบและลำดับขั้นตอนที่ดี

5.3.8 ประสิทธิภาพการบริหารองค์กรเพื่อความเป็นเลิศ

การบริหารจัดการองค์กรให้เกิดประสิทธิผลและความเป็นเลิศนั้น หน่วยงานภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับระบบการบริหารองค์กรที่เป็นแกนกลางของการพัฒนาปรับปรุง โดยต้องมีผู้บริหารที่เป็น ศูนย์กลางที่จะเป็นผู้เชื่อมโยงหน่วยงานต่างๆ ภายในองค์กร ให้สามารถดำเนินงาน ประสานสัมพันธ์ และอยู่ร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างและพัฒนาศักยภาพทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้ความสามารถ ในบริหารจัดการ การกำกับดูแลให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบเพื่อการส่งเสริมองค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ

5.3.9 ผลผลิตองค์กรเพื่อความยั่งยืน

ปัจจัยด้านผลงานและทิศทางในการพัฒนาองค์กรเพื่อความยั่งยืน เกี่ยวข้องกับผลผลิตหรือการ บริการที่ทำให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรภายนอกด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ เป็น 2 ปัจจัยย่อย ดังนี้

5.3.9.1 ปัจจัยย่อยที่ 1 ประโยชน์สาธารณะ (Public Benefits) โดยภาพรวม คือ การช่วยเหลือ ประชากรที่ตกอยู่ในภาวะที่มีรายได้ต่ำที่ไม่สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข เนื่องจากขาดแคลน ปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการดำเนินชีวิต คือ ที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม การศึกษา และการสาธารณสุข รัฐบาลจึงจำเป็นต้องมีโครงการในการให้การช่วยเหลือเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ในการสร้างประโยชน์ ทางสังคมหรือสาธารณะ

5.3.9.2 ปัจจัยย่อยที่ 2 ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ (Economic Benefits) หมายถึง ปัจจัยหลักที่ องค์กรภาครัฐส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่ผลักดันเพื่อการสร้างให้เกิดรายได้และการจ้างงาน รวมถึงการลดรายจ่าย ค่ารักษาพยาบาล ในกรณีที่องค์กรสามารถส่งเสริมให้ประชาชนมีร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรงที่เกิดจากการเล่น กีฬาและออกกำลังกาย การกระตุ้นให้เกิดความต้องการในกลุ่มผู้ให้บริการ ในเรื่องการลงทุนและในส่วน ผู้ใช้บริการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงกีฬา อุตสาหกรรมกีฬา ทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ ของชาติทั้งทางด้านรายได้ การจ้างงานและผลประโยชน์ต่อสุขภาพอนามัยของประชากรของประเทศ

5.4 เงื่อนไขสู่ความสำเร็จ

การดำเนินงานในภาพรวม ยังมีปัญหาบางประการที่ทำให้การพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศยังไม่บรรลุ วัตถุประสงค์ดังที่คาดหวังไว้ เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าว มีเงื่อนไขสู่ความสำเร็จดังนี้ (สำนักงบประมาณ ของรัฐสภา สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562)

5.4.1 การพัฒนากีฬาของชาติเพื่อสร้างความเป็นเลิศ ต้องกำหนดนโยบายและโครงสร้างการขับเคลื่อนทางการกีฬาที่ชัดเจน โดยการกีฬาแห่งประเทศไทยและหน่วยงานกีฬาที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ร่วมกันกำหนดโครงสร้างนโยบายทางการกีฬา เป้าประสงค์ แผนการดำเนินงาน และกรอบระยะเวลาการดำเนินนโยบายที่ชัดเจน สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ทุกหน่วยงานด้านกีฬามีกรอบแนวทางดำเนินกรอย่างเป็นระบบ เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ

5.4.2 ควรกำหนดให้มีแผนงานการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ แยกออกมาดำเนินการเป็นการเฉพาะ เพื่อให้ง่ายต่อการติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์ของการใช้จ่ายงบประมาณ เนื่องจากโครงการ กิจกรรม และรายการค่าใช้จ่ายในการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ ได้จัดสรรกระจายไปอยู่ในหลายแผนงาน ทั้งในแผนงานยุทธศาสตร์ส่งเสริมและพัฒนากีฬาและนันทนาการ แผนงานพื้นฐานด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน และแผนงานบูรณาการส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ ซึ่งจะทำให้ไม่สามารถติดตามผลการดำเนินงาน รวมทั้งไม่สามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศได้อย่างชัดเจน

5.4.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษทางกีฬาหรือพรสวรรค์ เพื่อส่งต่อให้มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ พัฒนาต่อยอดเข้าสู่ระบบการพัฒนานักกีฬายาวชนให้เต็มศักยภาพ มีความสามารถทางการกีฬาสูงสุด จนกระทั่งประสบความสำเร็จในระดับชาติและนานาชาติได้

5.4.4 ควรเร่งรัดให้มีการก่อสร้างศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติส่วนกลาง (National Training Center: NTC) ที่ได้มาตรฐานระดับสากล และจัดทำแผนเพื่อจัดตั้งศูนย์ฝึกกีฬาแห่งชาติขยายให้ครอบคลุมทุกภูมิภาค เพื่อให้ประเทศไทยมีสถานที่ฝึกซ้อมกีฬาที่เป็นมาตรฐานและเพียงพอ รองรับแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักกีฬาและความหลากหลายของชนิดกีฬาในมหกรรมกีฬาระดับนานาชาติ

5.4.5 ควรจัดทำแผนระยะยาวสำหรับการผลิตและพัฒนาบุคลากรกีฬาของชาติในแต่ละวิชาชีพ ให้ได้มาตรฐานและเพียงพอ ตามประกาศคณะกรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทยว่าด้วยการกำหนดบุคลากรกีฬาโดยเฉพาะการผลิตและพัฒนาผู้ฝึกสอนกีฬา ควรจัดทำให้เป็นระบบทั่วประเทศ เพื่อสร้างคุณภาพให้มีมาตรฐานระดับสากล เนื่องจากการนำวิทยาศาสตร์การกีฬามาใช้ในการสร้างพื้นฐานการเล่นกีฬา และการพัฒนาแบบฝึกที่เหมาะสมสำหรับนักกีฬาตั้งแต่เยาว์วัย ต้องอาศัยความรู้พื้นฐานที่ถูกต้องของผู้ฝึกสอนกีฬาซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนานักกีฬาเพื่อความเป็นเลิศได้อย่างต่อเนื่อง

5.4.6 มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ ควรพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนให้ครอบคลุมชนิดหรือประเภทกีฬาที่คณะกรรมการกีฬาอาชีพกำหนดเพื่อให้นักกีฬาที่มีความเป็นเลิศสามารถต่อยอดสู่ระดับอาชีพได้

5.4.7 การกีฬาแห่งประเทศไทยควรจัดทำแพลตฟอร์มดิจิทัลกลาง เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศการกีฬาของประเทศไทยทั้งหมดมาไว้ในที่เดียวกัน และให้ทุกหน่วยงานด้านการกีฬาใช้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพื่อสื่อสารให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนสามารถติดตามข่าวสารจากสื่อกีฬาที่ถูกต้อง ต่อเนื่อง และทันสมัย

5.4.8 ควรนำเงินสิทธิประโยชน์กลางจากผู้สนับสนุนการจัดมหกรรมการแข่งขันกีฬามาประกอบการพิจารณาจัดสรรและอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานการกีฬาแห่งประเทศไทย

6. บทสรุป

กีฬาช่วยพัฒนาคน สังคม และเพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจไทย วิสัยทัศน์แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2566-2570) ต้องการพัฒนานักกีฬาให้ประสบความสำเร็จในการแข่งขัน รวมถึงการมีอาชีพทางการกีฬาที่ยั่งยืน โดยจัดให้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักกีฬา การจูงใจ ความพร้อมของนักกีฬา การบริหารจัดการ ผู้ฝึกสอน/ผู้เชี่ยวชาญกีฬา การคัดเลือกนักกีฬา การจัดประสบการณ์ในการแข่งขัน งบประมาณ เป็นต้น มีแนวโน้มที่จะนำเวชศาสตร์การกีฬาและเทคโนโลยีมาใช้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะองค์ความรู้และงานวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา นอกจากนี้ยังต้องอาศัยนโยบายที่สำคัญและมีความชัดเจน เช่น การจัดสรรงบประมาณแนวใหม่ที่หลายประเทศได้เน้นเป็นพิเศษคือผลสำเร็จในการจัดการทางการกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ โดยมีคณะกรรมการเพื่อการพัฒนานักกีฬาเป็นเลิศ ศึกษาความเป็นไปได้ และมีมติที่จะลงทุนโดยพิจารณาจากความคุ้มค่าต่อเป้าหมาย

7. เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2566). *แผนพัฒนาการกีฬาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2566-2570)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกิจการโรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- บงกช จันทรสุขวงศ์, ปัญญา สังขวดี, ทวีทรัพย์ เขยผัดแว่น และพงษ์เอก สุกใส. (2562). องค์ประกอบของการจัดการกีฬาในโรงเรียนกีฬาเพื่อความเป็นเลิศ. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 23(1) : 424-427.
- ประชุม บุญเทียม. (2566). ข้อเสนอปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศขององค์กรจากการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพของกีฬาแห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ*. 15(1) : 323-335.
- พงษ์เกษม สิงห์รุ่งเรือง. (2564). มิติใหม่ของการจัดการแข่งขันกีฬาสีภายในโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของการแข่งขันกีฬภายในโรงเรียน. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*. 8(1) : 665-678.
- พัชรินทร์ ปาวะลี, อาพัทธ์ เตียวตระกูล และทัศน จารุชาติ. (2564). สภาพและแนวทางการพัฒนานักกีฬาด้วยหลักวิทยาศาสตร์การกีฬาเพื่อความเป็นเลิศของสำนักงานกีฬาใน มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติวิทยาเขตภาคเหนือ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*. 7(2) : 79-95.
- ฤทธิกร เกียรติกุลภักดี, สมเกียรติ ตุ่นแก้ว และไพโรจน์ ชูวงศ์. (2564). แนวทางการบริหารจัดการโครงการกีฬาเพื่อการแข่งขันสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนแม่จันวิทยาคม จังหวัดเชียงราย. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 4(1) : 25-39.
- ลัดดา เรืองมโนธรรม และสืบสาย บุญวีรบุตร. (2559). ปัจจัยและแนวทางการพัฒนานักกีฬาสู่ความเป็นเลิศ: แบบจำลองประเทศไทย. *วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬาและสุขภาพ*. 17(1) : 35-48.
- สภาปฏิรูปแห่งชาติ. (2558). *ข้อเสนอการปฏิรูปเร็ว*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.
- สมทบ จิตะฐาน. (2561). บทความเรื่องกีฬาอาชีพ. สืบค้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2566. จาก <http://www.smat.or.th/view/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2562). *การศึกษาเพื่อวิเคราะห์งบประมาณการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศ*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

167 หมู่ที่ 2 ถ.ชัยภูมิ-ตาดโตน ต.นาฝาย อ.เมือง จ.ชัยภูมิ 36000
โทรศัพท์ 044-815111 ต่อ 105 , 148 โทรสาร 044-815128

ISSN : 2408-0993 (Print)
ISSN : 2730-1486 (Online)